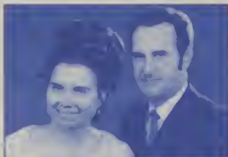
ВІСТІ
КОМБАТАНТА

2

ТОРОНТО – НЬЮ-ЙОРК 2010

Nadia Kostruba Estates Inc.

Заснувавши Фундацію в імені і у світлу пам'ять своєї коханої дружини Наді, я втілив в життя ідеали допомоги, якими ми керувались впродовж всього нашого щасливого подружнього життя.

Це підтримка і сприяння розвитку і діяльності
- української Церкви,
- суспільно-громадських і політичних організацій в Канаді і Україні,
- української молоді і студентства,
- видавничої діяльності УДО та СУМу,
- спонсорування важливих національно патріотичних проектів та проведення різноманітних акцій для процвітання України та добра українців у світі.

Евген Коструба
Президент Фундації

ВІСТІ
КОМБАТАНТА

Рік 2010 Торонто–Нью-Йорк. Ч. 2 (262)

ЗМІСТ

КОМЕНТАРІ

ЛЮДИ, ПОДІЇ, ОПІНІЇ

НАШІ СУСІДИ: ПОЛЬЩА–РОСІЯ

УКРАЇНА СЬОГОДНІ

ІСТОРИЧНІ РОКОВИНИ

ЗБРОЙНІ СИЛИ УКРАЇНИ

НА ВІЙСЬКОВІ ТЕМИ

ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

УКРАЇНА у XX СТОЛІТТІ

ДО ІСТОРІЇ 2-ї СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Закінчення на ст. 108

ВІСТІ КОМБАТАНТА

2

2010

ВИДАВЦІ: Головна Управа Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, Головна Управа Братства кол. вояків 1-ої УД УНА

СПІВУЧАСНІ: Братство Українських Січових Стрільців Об'єднання кол. вояків УПА,Броди-Лев Інк., Українська Стрілецька Громада в Канаді

РЕДАКТОР: Роман Колісник

АДМІНІСТРАТОР: Іларій Кушніренко, тел. (416) 247-5039

VETERAN'S NEWS, quarterly published jointly by:
United Ukrainian War Veterans in America, Brotherhood of Former Soildiers of the 1st Ukrainian Division of the UNA.
In association with:
Brotherhood of Ukrainian Sichovi Striltsi, Former Members of the Ukrainian Insurgent Army, Inc.; Brody - Lev, Inc.; Ukrainian War Veterans' Association in Canada

VETERANS' NEWS
P.O. Box 279, Stn. "D", Toronto, ON
Canada M6P 3J9

Статті, підписані прізвищем чи ініціялами автора, не завжди відповідають поглядам редакції.
Редакція застерігає собі право скорочувати статті і справляти мову.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:
В Канаді річна передплата 35.00 дол. В США і інших країнах 35.00 ам. дол.

АДРЕСИ ПРЕДСТАВНИКІВ:

УКРАЇНА
Муха Леонід
вул. Дорошенка 33
м. Миколаїв, Львівська обл.
81600 Україна
тел. (3241) 41299

АНГЛІЯ
Mr. S. Wasylko
4 The Hollows, Silverdale
Nottingham, NG11 7FJ
ENGLAND
тел. (0115) 981-8978

АВСТРАЛІЯ
Mr. Wasyl Stanko
3 Jean Ave.
Paradise, S.A. 5075
AUSTRALIA

Typesetting and layout by
Creative Touch COMMUNICATIONS

Printed by

TRIDENT Associates Printing
Українська Друкарня ТРИЗУБ
1-800-216-9136 www.trident-printing.com

Коментарі

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ

ПОВТОРЕННЯ ПРОЙДЕНОГО Й ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ НА ЗАВТРА

Особливості політичної ситуації в Україні

Можна не починати, як мовиться, ab ovo (з яйця). Все пам'ятаємо і все зрозуміло: Віктор Ющенко надзвичайно багато зробив для перемоги Віктора Януковича на президентських виборах. І своєю безпорадністю на посту президента, й—особливо—отим украй деструктивним закликом голосувати проти обох претендентів, коли третього не дано і коли—так чи інак—мусиш зробити вибір. Коли—подобається тобі це чи не подобається!—з-поміж двох маєш назвати одно. Це—не запросини до шлюбу, коли можеш усім претендентам підносити гарбуза.

Вікторові Ющенкові в його просовуванні Віктора Януковича до президентського трону допомогли деякі самоканонізовані в „совість нації" та в „інтелектуальну гордість" її діячі, що не втомлювалися закликати з екранів телевізорів голосувати супроти обох.

І ось—їхня вікторія: „Я—ваш президент. Я—Віктор Янукович!"

Чи почувають вони нині радість од своєї перемоги—запитайте в них самі... Собі ж відверто скажімо

про час і „дежа вю"

Мало кому в Україні–навіть і найбільшим песимістам—уявлялося, що після президентських виборів ми зможемо відсунутися назад у часі на кілька десятиліть і прокинутися в іншій країні. Але саме так воно й сталося. І нас охоплює відчуття прикрого „дежа вю". Все це вже було. Все це, як кажуть школярі, ми вже проходили. В часи СРСР. І спроби реабілітації генералісимуса Сталіна, і нарощення політичного психозу та мілітарних погроз у минуле (для залякування сучасного)—все це вже було й було.

І парадні марші на Хрещатику в такому, як нині, форматі—теж пройдений (гадалося, назавжди) етап. І раболіпне рівняння керівників Радянської України на Кремль. Тепер їх наслідують керівники буцімто незалежної України, які продихнути спокійно не можуть од суперповаги до Кремля чи боязні його—це вже їм видніше. Нам же неозброєним оком помітно, що в україноцентричності їх не звинуватиш. Очевидно, вперше за всі роки після проголошення незалежности до влади прийшла „команда", яка жоднісінького уявлення не має, що це за земля у них під ногами, що за народ її населяє, що це за історія в нього і чому це націонал-демократи так непримиренно відстоюють українську мову. „Какая разница?!—філософія „команди" Януковича.—

Лишь бы проще и выгоднее для отношений с Россией было..."

Діти люблять таку гру. Вишиковують у ряд доміно, а потім пальцем легенько торкають крайню кісточку—і весь ретельно виструнчений ряд негайно валиться, вражаючи цією своєрідною естафетою падіння. Ось цей ефект доміно нагадала наша ситуація після президентських виборів. Здається, все в нас почало валитися. І десь із глибини минулого на поверхню поповзли реліктові історичні монстри.

Символічно й закономірно, що знову зазвучала до зубного болю остогидла необільшовицька риторика „птенцов гнезда Петрова" (Симоненка)—то як нафталінні цитації з Брєжнєва чи Черненка. Але сьогодні все те звучить не тільки у виконанні марґінального компартійного хору, а під дружний акомпонемент Партії Реґіонів,—партії влади, яка наголошує: всі свята й традиції СРСР реанімуються в Україні, а традиції, тенденції і свята суто українські піддаються нещадній ревізії з метою їх викорінення. Якщо так піде далі, як із відбиранням через слухняний суд звання Ґероя України в Романа Шухевича та в Степана Бандери, а також із дезавуюванням теми безпрецедентного в історії людства Голодомору, то дуже скоро саме українських ознак у нашому житті і в нашій історії зовсім не буде. „Реґіонали" на чолі з Віктором Януковичем, який із усіх сил прагне не стати президентом усієї України, а воліє лишатися президентом Донбасу, допоможуть анігілюватися з України самому українському духу. Якщо вони в своїй руйнівній процедурі чогось не добачать, то їм на те вкаже керівний пальчик президента Росії Дмитра Медведєва. Або прем'єра Володимира Путіна. До речі,

до питання про Медведєва і Путіна

Нарешті вони можуть в Україні розвернутися. На повну ширину плеча. Не можуть же вони відмовити Вікторові Януковичу—так же запопадливо він їх до цього припрошує. Так готовно віддає українські набутки. Навіть найпохмуріші песимісти не могли собі припустити, що за перші п'ятдесят днів президентства Янукович устигне так багато. Він не тільки розсадить у всі владні крісла країни „реґіоналів" (про якийсь професіоналізм переважної більшости з них говорити не випадає), а й одним махом вирішить долю російської фльоти в Україні ще на двадцять п'ять років. Ще й напускає туману про якісь там великі з цього вигоди для України. Вигоди для держави з приводу катастрофічного послаблення її суверенітету.

Якщо неправду каже звичайна людина, то це називається звичайною брехнею. Якщо ж політики, то це вони називають відстоюванням стратеґічних інтересів України.

Медведєв і Путін буквально сп'яніли від такого щедрого дару. І відразу ж вельми розгорілися їхні апетити. Вже ось російський прем'єр просторікує: ми з Україною об'єднаємо газотранспортні системи, атомну енерґетику, ось ми станемо співвласником (а насправді

—власником) славетного авіязаводу...

І це, ясна річ, ще не все. Це в очах Кремля—тільки „етапи большого путі" відтворення Російської імперії. Або за проєктом Росія-Казахстан-Білорусь-Україна. Або ж (згадаймо накреслення Олександра Солженіцина)—Слов'янський союз: Росія-Білорусь-Україна.

Як засвідчили Януковичеві темпи здавання України, часу для такої операції багато не треба. Ще три-чотири п'ятдесятиденки—і фінал. Громадяни незалежної України стають громадянами іншої країни.

Вже деюре.

У похмурих сценаріях сьогоднішніх подій незмінно проглядає

політичне дикунство коаліції та опозиції

З реґіоналами—все зрозуміло. Партія ця рекрутована здебільшого з антиукраїнського елементу. Тому в них чи не все українське викликає таку лють. А оскільки, за винятком десятка-другого, ці індивіди не мають такої вади, як добре виховання, то й поведенція їхня—поведенція шпани. Брехня, хамство, а ще—рукоприкладство. Особливо ж—готовність накидатися зграєю на одного.

Як це вони вчинили в парляменті при ратифікації угоди про російську фльоту, коли по кілька їхніх бойовиків терзали Олеся Донія чи Валентина Кириленка. Тільки кастетів чи заточок у руках реґіональних бойовиків для їхнього повного портрета не вистачало. До речі, Доній в тяжкому стані лежить у лікарні. Ось такі прийоми політичної полеміки культивують реґіонали. Звичайно ж, дикунство навіть без найменших спроб його замаскувати.

Та не меншим—але вже політичним—дикунством вирізняється й опозиція. Її представників б'ють—аж до струсу мозку!—по голові, проти них відкривають кримінальні справи, їх шельмують, їх роблять жертвами брудних інсинуацій, а вони з тим же натхненням, з яким робили це досі, поїдають один одного. Інколи здається: комуністи, соціялісти чи реґіонали—не такі обов'язкові для націонал-демократів опоненти, як свої. От уже воїстину: бий своїх, щоб чужі боялися.

Здавалося б, Вікторові Ющенкові після його нищівної поразки (точніше сказати—цілковитого розгрому!) на президентських виборах, годилося б хібащо усамітнитися й передумати, що й чому так сталося, але ні: він знову береться до інтриґ, прагнучи опосісти лідерське місце в опозиції. Екс-президент сідає перед камерами й починає своє нестримне резонерство: „А Юлія Тимошенко була б ще гіршим президентом за Віктора Януковича!.."

Може воно й так. Але в історії не буває „якби" чи „було б". В історії є так, як воно є. Не Тимошенко нині президент, а Янукович. І державну незалежність України розпочав здавати саме Віктор Янукович. Тому на місці екс-президента передовсім годилося б закликати всіх, щоб

вони забули перманентні перечвари і, якщо їм справді дорога доля України, стати в обороні її. Але, схоже, що він на це не здатний. Усі п'ять років його президентства—це п'ять років війни з Тимошенко. Навіть інстинкт самозбереження не заговорив у ньому; Ющенко не зрозумів того, що та війна—його політичне самогубство.

Ще доволі прикметний приклад. Політик статусу набагато нижчого за екс-президента Ярослав Кендзьор дає інтерв'ю для „Ґазети по-українськи". Попервах, усе правильно говорить. Про антиукраїнськість реґіоналів. Про їхній бандитизм у парляменті при голосуванні питання російської фльоти в Чорному морі. А коли кореспондент запитує його, як протистоятиме антиукраїнській коаліції опозиція, Кендзьор погоджується: протистояти, звичайно, треба, але ж, мовляв, як протистояти, якщо Тимошенко використовує це протистояння для свого піяру! Хоч сядь, хоч плач—світ зійшовся клином на цій Тимошенко. За логікою Кендзьора, її зовсім треба викинути з опозиції. В нікуди. Щоб і сліду від неї не залишилося. Але ж реальність є не така, як нам хочеться. Вона знову ж повторимо для неуважних, є така, як є. Просто треба шукати з неї ефективний вихід. Конструктив. Це як у шахах. На дошці—саме такі фігури. Й саме така ситуація. Мусиш грати тими фігурами, котрі є під рукою. І давати лад саме в тій ситуації, в якій опинився. Або капітулювати. Але—не волати: караул,—мені Тимошенко заважає!

Ніхто не стверджує: Тимошенко–ангел. Їй також багато за що (від набріду в БЮТ штибу Лозинського й Ґубського й аж до спроб змови з реґіоналами) можна виставити рахунок. Однак нині маємо не „розбір польотів" на дозвіллі. Такий розбір усього того до дрібниць зроблять історики. Нині не про те йдеться. Нині йдеться про найрейтинґовішого лідера в опозиції. Це–незаперечно. І з цим треба рахуватися. Як відомо, лідерство і владу в політиці—особливо ж у нашій—ніхто нікому, як похвальну грамоту чи орден, не вручає. Її беруть. Підкупом, харизмою, волею і наполегливістю. Зрештою, в цій ситуації те вже не має значення. А має значення те, що Тимошенко справді може повести за собою опозицію і всіх невдоволених режимом Януковича. А цих невдоволених ставатиме щодалі більше. Дуже революційним виявить себе досі соціяльно найреакційніший сеґмент суспільства (і водночас–найнезахищеніший, найнещасніший)—пенсіонери. Вони, одурені Януковичевим популізмом, віддали йому свої голоси. Але їх чекало гірке розчарування. Виявляється, ніякого підвищення пенсій не буде—коштів на те в бюджеті зовсім немає. Більше того. Прем'єр Азаров із „командою" розробляє законопроєкт, яким буде піднято вікову планку для виходу на пенсію. Нагадаю, що нині в Україні чоловіки стають пенсіонерами в 60, а жінки—в 55. Азаров закликає тут до світових стандартів (65 років), удаючи, що він не знає: середній вік життя чоловіків в Україні—нижчий за початок пенсійного віку в

західному світі. І ще одна для українських пенсіонерів новина: обговорюється варіянт закону, в якому той пенсіонер, котрий не полишає роботи, одержуватиме лише 50 відсотків пенсії. Отакі варіянти наповнення бюджету пропонують учорашні „захисники" пенсіонерів, чиї солодкі обіцянки та запевнення гріли старечі серця. Тепер симпатії найвідданіших Януковичевих виборців обернуться в протилежний бік. А пенсіонерів в Україні, нагадаю, більше ніж тих, хто працює. Цей конфлікт–як нарив, що поволі набирається енергії для виверження.

Новий переділ власности, який брутально затіяли реґіонали, вже привів—і завтра приведе ще більше–в опозиційні ряди представників малого й середнього бізнесу. Довкола Віктора Ющенка з його велемовним резонерством та його сварливістю вони не об'єднаються. Вони його вже добре знають і вони його для себе назавжди перекреслили. Він їх свого часу не захистив, а віддав на розграбування своїм „моби друзям" а ля Петро Порошенко й Давид Жванія. Щось намагалася–чи бодай деклярувала бажання–робити для них Тимошенко. Ці бізнесмени об'єднаються лише довкола сильної, рішучої і популярної (навіть байдуже—зі знаком плюс чи мінус) особистості; соціологи неодноразово наголошували на цьому українському феномені. Подобається це нам чи не подобається, але тут альтернативи Юлії Тимошенко немає. А тому, хто прагне її перевершити в популярності, як мовиться, карти в руки—стань володарем дум, настроїв і надій більшої кількости людей—і тоді ти перебираєш лідерство. Ось так і приходить потреба поговорити

про домашнє завдання для опозиції

Позірно воно легке—згрупуватися в потужну, перейняту однією, справді спільною для всіх метою,—витіснити Партію Реґіонів із захоплених висот. Цього можна досягти передовсім на дострокових парляментських виборах. Кожен день збільшує їхню можливість, оскільки мародерські апетити реґіоналів зростають у геометричній проґресії. Велике обурення викликає в нормальних українців і та нахабна деукраїнізація, яка взяла старт із перших кроків нової владної команди. Вона теж прискорює день падіння гегемонії реґіоналів. А про президентську стратегію здавати поетапно, без особливих затримок, державну незалежність України вже мовилося попереду. Тому Президентів рейтинґ невпинно знижується. І це дає відчуття того, що завтра в нього нескладно буде перехопити ініціятиву.

Отже, настане час опозиції.

Але, Господи, ця наша завжди розсварена, хронічно роз'єднана, інфікована дріб'язковими амбіціями, опозиція. Інколи здається, що тут зарадити справі зможе хіба що армія психіятрів.

Звичайно, важко змиритися з тим, що в твого колеґи не такий колір очей або ж форма носа, які тобі до вподоби. Але можна

змиритися. Більше того—треба, бо нічого тут не вдієш. Є ж у колеґи щось таке, що спільнить його з тобою. Скажімо, політичні переконання. От із цього передовсім треба виходити.

Наші політики—завперш сьогоднішні опозиційні—впродовж усього часу, від якого їх пам'ятаємо, ніяк не можуть ужитися один поряд із одним. Їх постійно щось дратує в сусіда. Якщо виникають суто бізнесові конфлікти, то це ще якось зрозуміло. (На жаль, в Україні бізнес не відокремлений від політики, а часто саме політика є бізнесом). Бізнесмени жорсткі, а часом і жорстокі в конкуренції один із одним. Але я наразі мовлю про тих, хто претендує на звання „чистих" політиків. Які, однак, не володіють даром поводитися як справжні політики. Тобто шукати між собою згоди, працювати на результат. На конструктив. А перманентним роз'єднанням, роздрібненням сил цього не досягнеш.

Якщо виступаєш із колеґою під одним знаменом, то вибач йому не той колір очей або ж не ту форму носа. Візьми до уваги його переконання. Збагни, що ти сам, які і він теж,—малосильний. Що один помітного результату не досягне. Запиши собі як керівництво до дії: політика—це й шлях компромісу в ім'я головного здобутку. Що політика—це мистецтво можливого. Зрештою, повчися в своїх опонентів. „Реґіонали" мають надзвичайно багато конфліктів та суперечностей у своєму таборі, але нічого з того вони не виносять у ЗМІ чи просто на люди. Це тільки „помаранчеві" ряди вибухають бурями в склянці води, відлуння яких розлітається не тільки по всій Україні. Це тільки „помаранчеві" ніби заповзялися з усіх сил компрометувати один одного для того, щоб од них одвернувся розчарований ними електорат, який може навіть запідозрити, що вони вражені параноїдальним психозом. Бо ж справді-бо, який тверезо мислячий і реалістичний політик дозволить собі таку розкіш—воювати в своєму таборі зі своїми? Коли ми облікуємо наші поразки, то за кожну маємо виставляти рахунок саме їм—нашим „помаранчевим".

Зарадити тут може тільки громадськість. Якщо вона оголосить суворий мораторій на міжусобиці в українському таборі. Якщо вона до ганебного стовпа почне ставити усіх амбітних ворохобників. Якщо нагадає про те, що „де общеє добро в упадку..."

Самим політикам, ураженим партійно-корпоративним егоїзмом, як це вони довели, невсилки припинити цю руїнну практику.

Тільки громадськість, тільки найвидатніші й найавторитетніші представники нації—вчені, митці, літератори, не скомпрометовані „ходінням у політику",—мають постати суворими арбітрами цього ярмарку амбіцій і переламати ситуацію, в якій запанують розум та справжній україноцентризм.

Це—єдині ліки на нинішню ситуацію. Гадаю, справді ефективні.

Київ, 4 травня 2010

Мирон КУРОПАСЬ

БАГАТО ГАЛАСУ ДОВКОЛА СТЕПАНА БАНДЕРИ

Я ніколи не думав, що стану на захист Степана Бандери. Мій батько, зрештою, був мельниківцем. Не тому, що я мав щонебудь особисто проти Степана Бандери. Однак деякі його послідовники створювали проблеми, будь-то в Українському Народному Союзі (УНС), який вони намагалися захопити, Українському Конґресовому Комітеті Америки (УККА), який допомогли випатрошити, або у Світовому Конґресі Українців, де вони домінують на протязі десятиліть. Мої спогади про „війни" ОУН у Північній Америці не дуже приємні.

Сказавши це, хочу прокоментувати останній галас відносно кол. президента Віктора Ющенка, який проголосив Степана Бандеру Героєм України. Бандера був патріотом, який віддав своє життя в боротьбі за незалежну Україну. То чому неукраїнці його понижують?

Почнемо з євреїв–не сіоністів, яких я поважаю як єврейських націоналістів–особливо послідовників Зєєва Жаботинського–а салонових євреїв типу „Б'най Бріт" та інших членів єврейського істеблішменту, вихованих у міазмі українофобії. Для них Бандера, як Богдан Хмельницький і Симон Петлюра, є погромниками. Тому, коли Берл Лазар, головний рабин Росії, до речі родом з Нью-Йорку, скаржиться, що Бандері надано статус Героя–це стара байка. Якщо б Берл Лазар раніше засудив спроби прем'єр-міністра Росії Владіміра Путіна реабілітувати Йосипа Сталіна, який уклав нацистсько-радянський пакт з Адольфом Гітлером, щоб піти війною на Польщу, почати Другу світову війну, й тим самим приректи сотні тисяч польських євреїв на смерть–добрий рабин заслужив би на більшу довіру. Я вітаю Якова, Д. Блейха, головного рабина України, який назвав справу Бандери „неважливою" і скритикував рабина Лазара за його безвідповідальні заяви. Я також даю признання Вааду Йосипу Зіселю, українському єврею, дослідження котрого дискредитують єврейську критику Бандери і ОУН.

25 лютого Европейський парлямент заявив, що „глибоко шкодує про рішення Президента України Віктора Ющенка, що посмертно нагородив Степана Бандеру, провідника Організації українських націоналістів (ОУН), які співпрацювали з нацистською Німеччиною, титулом „Національного героя України", і висловив надію, що нова влада України перегляне це рішення і буде плекати европейські цінності.

„Европейські цінності"? Справді? Чи ці парляментарії мають на увазі цінності, які призвели до двох світових воєн? Або цінності Німеччини та Італії під час Другої світової війни? Або Віші у Франції?

Дійсно–европейські цінності!

Розчарування поляків у Віктору Ющенку щодо Бандери зрозуміле, але неприйнятне. Поляки дуже підтримали Помаранчеву революцію. Лавреат Нобелівської премії Лех Валенса з тодішнім президентом Олександром Кваснєвським відбули поїздку до Києва, щоб продемонструвати їхню підтримку Віктора Ющенка. Президент Лех Качинський став близьким союзником Ющенка та їздив з ним до Грузії, щоб продемонструвати підтримку президента Грузії Михайла Саакашвілі після інвазії Росії. Я розумію, що діяльність ОУН підчас польської окупації України перед війною та боротьба між польськими та українськими партизанами під час Другої світової війни є сумними епізодами для поляків. Поляки, однак, повинні мати на увазі, що польські акції відносно українців у 1930-ті роки–пацифікація і сумнозвісний концентраційний табір Береза Картузька та операція „Вісла" у 1947 році не здобули симпатій українців до поляків. Багато доброго ще належить зробити, щоб загоїти рани між нашими народами.

Мене турбують погляди Давида Марплса, який нещодавно скочив на антиоунівський віз, стверджуючи, що „члени ОУН(б) очолили погроми у Львові влітку 1941, коли близько 4000 євреїв були вбиті". Хоч факти інакші. Євреї допомогли НКВС в арештах українських націоналістів після радянського приходу 1939 року. Заскочені зненацька німецьким наступом на Львів в 1941 році, НКВС, як було загально відомо, включав велике число євреїв, знищив поспішно близько 4000 цивільних в'язнів. Сподіваючись спровокувати місцеве населення, ґестапо дозволило українцям Львова побачити результати тих мордів. Нещодавно розсекречені документи показують, що провід ОУН знав задум ґестапо використовувати українців і попередив своїх членів про ці провокації. На жаль, деякі українці далися зловити на гачок ґестапо, але вбивство євреїв не було з ініціятиви ОУН(б).

Обидві ОУН були використовувані німцями, які потім їх зрадили. Обидві ОУН виступали проти німців у лавах Української Повстанської Армії (УПА) й боролися проти німців і совітів. Обидва провідники ОУН, Андрій Мельник і Степан Бандера, були ув'язнені в концтаборі Заксенгаузен.

Молодий внук, Степан Бандера, нещодавно запропонував повернути нагороду діда Віктору Януковичу, якщо новий президент поверне його неясним способом привласнену посілість українському народові.

Ґалантний жест доброї волі. Вікторе, погодитеся. Так? Ні!?

Якщо ми хочемо, щоб нас шанували інші, ми повинні навчитися поважати самі себе.

Павло Загребельний, письменник

Лубош ПАЛАТА

НАТО ПЛЯНУЄ СВОЄ МАЙБУТНЄ. І ЩО РОБИТИ З РОСІЄЮ?

Пройшло не так багато часу, як усе з'ясувалося. Україна хоче стати „мостом між Заходом і Сходом", тобто в брюссельській канцелярії Альянсу можуть спокійно викреслити Київ зі списку зацікавлених у вступі до НАТО. І тільки час покаже, чи Україну потрібно буде вносити до якогось іншого списку, наприклад, туди, де разом із Росією знаходяться Білорусь, Казахстан чи Таджикистан.

Але Альянс у цей час вирішує набагато складніші питання, ніж те, що робить Київ. Розпочато дискусію про майбутнє організації, дискусію, яка ховається під дещо військово-технократичною назвою,–нова стратегічна концепція. І до літа вона має бути готова. Адже нинішня стратегічна концепція діє вже понад десять років. Тобто з часу, коли НАТО сягало до німецького кордону, Росія була слабкою та ще займалася проблематичною Чечнею, Усама бен Ладен ще нікого не цікавив, в Іраку володарював Саддам Гусейн, в Афганістані–Талібан, а головним болем Альянсу було погасити „пожежу" на Балканах. Нині НАТО опинилося в цілком іншій ситуації. Те, що його вояки справді будуть воювати і до того ж у далекому Афганістані, який поступово стане найбільшою операцією в історії Альянсу–такого його засновники та навіть ті, хто більш ніж десять років тому придумав нинішню стратегію Альянсу, передбачити не могли.

З нових стратегічних документів видно, що є велика різниця між тим, як майбутнє НАТО бачать „нові країни" Альянсу і як його собі уявляють більшість старих членів. А каменем спотикань у цьому випадку, як то вже між Заходом і посткомуністичними країнами буває, є Росія і сама політика Альянсу щодо неї. Якщо більшість посткомуністичних країн вбачає в Росії небезпеку, Захід радше хотів би бачити її своїм потенційним союзником. Обидва погляди мають свою логіку. Росія, не беручи до уваги всі її протиріччя, є все ще набагато вільнішою і для європейського ока ближчою країною, ніж Китай або Іран. Вже не кажучи про ісламських терористів і радикальних ісламістів. Захід має в Росії великі економічні інтереси, а Москва, незважаючи на „газові проблеми", є важливим і надійним постачальником енергетичних ресурсів для Европи–постачальником, який багато кому в Европі дає на цій торгівлі добряче заробити. Зрештою, на нинішню російську політику можна дивитися двома способами: як на м'яку диктатуру, або як на недосконалу демократію. На Заході, включно із Сполученими Штатами Обами, переважають скоріше рожеві ілюзії.

Але Росія все-таки відіграє ключову роль у питанні „безпеки" нових членів Альянсу. Оскільки НАТО наразі розрослося на Схід виключно на папері. І лише російська інвазія в Грузію показала, що в НАТО немає ніяких оборонних плянів, які могли б захистити, скажімо, Прибалтику від подібної ситуації. Інфраструктура НАТО не пішла далі на Схід. Тут немає американських військових баз. І тому нині Центральна і Східна Европа в один голос вимагають, аби НАТО припинило свої „колоніяльні битви" і повернулося до справ, задля яких було створено. Тобто до питання охорони територій своїх членів.

Але якщо східні европейці не перестають нагадувати про російське вторгнення у Грузію, то Захід і адміністрація Обами намагаються про грузинську війну забути і фактичну російську окупацію не бачити.

На основі перших сигналів можна стверджувати, що автори нової стратегії починають чути спільний голос „нового НАТО". Американські ракети в Польщі, великі військові тренування в Прибалтиці–це і є перші ознаки того, що погляд НАТО змінюється. Але правдива зміна і так найбільше залежатиме від нових членів Альянсу. Адже і в цьому питанні діє стара приказка: „Хто сам себе береже, того й лихо оминає".

(„Український журнал")

ПОМЕРЛА СЕСТРА РОМАНА ШУХЕВИЧА

20 лютого в місті Нальчику, в Росії, померла рідна сестра головнокомандувача УПА Романа Шухевича Наталія. Наталія Шухевич народилася на Львівщині 25 лютого 1922 р., була третьою дитиною в родині Йосипа та Євгенії. Її брати Роман і Юрій були старшими. 7 вересня 1940 р. студентку Львівського Медінституту Наталію Шухевич заарештували і засудили на процесі 59 членів ОУН на 10 років каторжних робіт на лісоповалі на Уралі і 5 років заслання в Казахстані. Молода дівчина провела 7 років у таборах і відбула заслання в Казахстані. Власне там і познайомилась зі своїм майбутнім чоловіком, якого теж вислали на роботи. У 1956 Наталія Шухевич разом із чоловіком повернулась на Львівщину і оселилась неподалік Львова. Тут отримала диплом випускниці медичного училища. Але нікого з її рідних уже не було в живих. Батько помер на засланні в Кемеровську у 1948 р., мати на засланні у Казахстані у 1956 р., брата Юрія вбили в червні у тюрмі на Лонцького, Роман Шухевич загинув у Білогорщі в 1950 р. Радянські спецслужби ретельно стежили за родиною Наталії Шухевич. Сім'я не витримала такого тиску і переїхала у Нальчик (Росія), на батьківщину чоловіка.

Наталію Шухевич поховали у родинному гробівці на Личаківському цвинтарі у Львові, де спочивають її мама Євгенія, брат Юрій, дружина Романа Шухевича Наталія. До сьогодні не відоме місце вічного спочинку ані Романа Шухевича, ані його батька Йосипа.

Олександер БОЙЧЕНКО

СПОВІДЬ РАСИСТА

У своїй статті („Український журнал") автор „доказує", що твердження „політкоректної науки" про неіснування людських рас є помилкове. Бо в наш час вдалося створити нову нижчу расу–„Совкоїдну", яка вибрала собі таких провідників, як Путін, Медведєв, Лукашенко, ну й Янукович. Друкуємо з його статті характеристику Совкоїдної раси.

Редакція

Від переконання, що на шостій частині земної суші таки вдалося вивести одну нижчу расу, я не відступлюся. Совкоїдна раса–так називається це диво ґенної інженерії, яке невдовзі остаточно поглине територію мого проживання.

Попервах, представники цієї раси належали до різних популяційних систем, однак на початку минулого століття–хтось добровільно, хтось проти власної волі–стали учасниками наймасштабнішого в історії людства соціяльного експерименту. Саме цією обставиною пояснюється фундаментальна відмінність совкоїдної раси від решти великих груп людей, об'єднаних спільними біологічними рисами. В інших расах (хоч би їх і не було) ці риси виникли у процесі тривалої адаптації до природного середовища–постійної спеки, вічної мерзлоти, піщаних бур тощо. Тим часом совки набули своїх особливостей, пристосовуючись не до природних, а, як уже натякалося, до соціяльних умов.

Відтак, приміром, розташовані під рудиментарним чолом очі совка характеризуються не типом розрізу (бо розріз може бути і такий, і сякий), а доведеним до автоматизму домінантним виразом. Виразів цих є три: безпричинна аґресія, коли совок зустрічає когось слабшого за себе; принижений страх, коли він зустрічає когось сильнішого; і безпросвітна тупість у невтральних життєвих ситуаціях. Або вуха: будучи, як правило, маленькими і глухими до всього, що не співає російських „шансонів", ці вуха водночас спроможні самі намотувати на себе абсолютно рекордні кількості локшини. Також цікавими є руки совка. Внаслідок еволюції, яку в даному випадку доречніше назвати мутацією, совкоїдні руки втратили здатність виконувати будь-яку осмислену (та й неосмислену також) роботу, зате досягли досконалости в умінні давати і брати хабарі. Щодо мозку, то про його наявність важко говорити однозначно. Відомо лише, що голосувати совки ходять як не за Путіна, то за Медведєва, як не за Лукашенка, то за Януковича.

У межах України представники совкоїдної раси розселені на всій території і мало відрізняються від своїх російських, білоруських чи казахських побратимів, але за місцем найвищої концентрації можна б виділити окрему кримсько-донбаську субрасу, з думкою про яку я вирішив пройти згаданий тест ще раз. Ось його результати: 1) сприйняття як близьких родичів–ні; 2) сприйняття як особистих друзів–ні; 3) сприйняття як сусідів–ні; 4) сприйняття як колеґ по роботі–ні; 5) сприйняття як громадян моєї країни–ні; 6) сприйняття лише як туристів у моїй країні–ні; 7) волів би не бачити їх у моїй країні–ТАК!

Так, я волів би не бачити їх у моїй країні разом з їхнім великим тупим предметом, якого вони обрали собі за президента, і разом з їхньою частиною країни. Заради здійснення цієї мрії я зовсім не проти вчепити собі на груди табличку: расист.

ПОМЕР ЯРОСЛАВ ДАШКЕВИЧ– ІСТОРИК ЗІ СВІТОВИМ ІМ'ЯМ

25 лютого 2010 року на 84-му році життя помер відомий український історик Ярослав Дашкевич. Доктор історичних наук, професор Ярослав Дашкевич народився 13 грудня 1926 року у Львові. Батьком історика був суспільно-політичний діяч, керівник Спортивного Товариства „Луг", підполковник Січових Стрільців, генерал-лейтенант Армії УНР Роман Дашкевич. Мати Дашкевича–хорунжа Українських Січових Стрільців та Української Галицької Армії Олена Степанів.

У 1944 р. Дашкевич навчався у Львівському Медичному Інституті, у 1944-1949 роках навчався у Львівському Державному Університеті ім. І. Франка (філологічний факультет, спеціяльність українська мова та література). У 1950 р. його було заарештовано органами безпеки і засуджено на 10 років за антирадянську діяльність. У 1957 р. Дашкевич повернувся до Львова, після чого працював науковим співробітником у низці установ. Він став одним із засновників Центру досліджень визвольного руху та членом Наглядової ради Національного музею-меморіялу жертв окупаційних режимів „Тюрма на Лонцького". Дашкевич–автор понад тисячу наукових праць. Володів англійською, вірменською, німецькою, польською, французькою мовами.

Похований 27 лютого на Личаківському цвинтарі у Львові, біля своєї дружини. На Личаківському цвинтарі похована його мати Олена Степанів і перепохований, заходом Братства „Броди-Лев" в Нью-Йорку, з Австрії, де помер, його батько.

Наші сусіди: Польща-Росія

ПОЛЬСЬКА ТРАГЕДІЯ

Трагічна подія, яка сталася 10 квітня під Смоленськом, стала чорною суботою в історії Польщі. Польський народ втратив свого національного провідника та кращу політичну еліту. Плянувалося, що президент Качиньський візьме участь в заходах, присвячених 70-річчю трагічних подій у Катині. Загалом на борту того пасажирського літака перебувало 87 пасажирів та 8 членів екіпажу, жоден з яких не вижив.

10 квітня о 10 годині 50 хвилин на околиці міста Печорська Смоленської області при заходженні на посадку в умовах сильного туману зазнав катастрофи російської продукції літак Ту-154 президента Польщі Леха Качиньського. За офіційною версією причиною аварії стала помилка пілота, який намагався посадити літак в умовах сильного туману та жахливого стану злітно-посадкової смуги військового аеропорту Смоленська. Але дійсної причини не встановлено.

Екс-президент Польщі Лех Валенса назвав катастрофу літака Президента Польщі другою Катинською трагедією.

Співчуття польському народу висловила більшість світових лідерів, серед яких і Президент України Віктор Янукович. „Із великим сумом та невимовним болем в Україні сприйняли трагічну звістку про авіякатастрофу літака, на якому перебували президент Республіки Польща Л. Качиньський з дружиною та представники політичного і духовного керівництва держави. У час глибокої жалоби ми поділяємо важкий біль втрати дружнього польського народу і сумуємо з родинами загиблих",–йдеться у заяві. В Росії та Україні 12 квітня було оголошено днем жалоби за померлими під Смоленськом.

ПОХОРОН

У неділю, 18 квітня, у Кракові відбулося поховання президента Польщі Леха Качиньського та його дружини Марії. Через проблеми з авіясполученням над Европою, спричинені виверженням вулкана в Ісландії, до Кракова не змогли приїхати представники щонайменше 32 закордонних делеґацій (загалом плянувався приїзд 97 лідерів держав). Відмінили поїздку до Польщі президент США Барак Обама, прем'єр-

міністер Канади Стів Гарпер, його італійський колеґа Сільвіо Берлусконі, президент Франції Ніколя Саркозі, німецький канцлер Анґеля Меркель.

Прилетіли до Кракова президент України Віктор Янукович, експрем'єр-міністер Юлія Тимошенко разом з Борисом Тарасюком, та російський президент Дмитро Медведєв.

Віктор Ющенко прибув до Польщі на автомобілі за кілька днів до похорону, побувавши і на церемонії прощання у Варшаві. Загалом на церемонію приїхало близько 10 тисяч „VIP-персон".

Віктор Янукович був присутній на богослужінні в Маріяцькій базиліці. У ложі гостей президент України перебував поряд із президентом Литовської Республіки Далею Ґрібаускайте та Росії Дмитром Медведєвим. Янукович висловив співчуття від імені українського народу родичам і близьким Леха та Марії Качиньських, а також керівництву Польщі й усьому польському народові.

Труни з тілами подружжя Качиньських з Варшави у Краків доправили військово-транспортним літаком. Їх зустріли 21 залпом салюту та 29 ударами найбільшого у країні дзвона „Зіґмунт", що дзвонив під час коронації і похорону польських королів.

У день похорону поліція розділила Краків на сектори. До міста прибуло близько півмільйона людей. Для них встановили кілька великих моніторів, які транслювали церемонію у прямому етері.

Поховання розпочалося відспівуванням у катедральному костелі святої Марії, побудованому в XIII столітті. Потім жалобна процесія пройшла старим містом до королівського замку на Вавелі. Президента Польщі і його дружину поховали в усипальні Маріяцького костелу у Вавельському замку поряд з Юзефом Пілсудським.

Простий саркофаг без прикрас, увінчаний хрестом, зробили з турецького оніксу. На надгробку виґравірували бронзові літери „Лех Александер Качиньський" і „Марія Ґелена Качиньська".

Труна Президента Л. Качиньського у каплиці Президентського палацу.

Юлія ЛАТИНІНА

КАТИНЬ-2

Відома російська журналістка, політолог і письменниця подає свій коментар про трагічну подію, яку друкуємо з інтернету.

Редакція

Стіна Посольства Польщі завалена квітами. По телевізору в прайм-таймі пустили „Катинь". У Росії оголошено національний траур, Путін особисто в наметі віддає розпорядження з відправки тіл, і на сайті Медведєва—співчуття польською мовою. Мені вперше за багато років не соромно за свою країну. Якби ми поводилися так завжди, не було б ні серпневої війни, ні „газової", ні Катині-2, і Росія користувалася б серед своїх колишніх колоній тією ж пошаною, що й Британська імперія.

Уявімо собі, що незадовго до українських президентських виборів, аби остаточно добити непопулярного й безпорадного Ющенка, прем'єр Путін вирішив вибити з його рук головний козир, його особисту тему–Голодомор. І визнав особисту відповідальність Сталіна за Голодомор... перед прем'єром Тимошенко.

І ці двоє за три дні до вікопомної дати прилетіли в священні для Голодомору місця. А Ющенка не запросили, бо, власне, це й була мета: добити рейтинґ Ющенка. Виставити його бездарним націоналістом, який не вміє домовлятися. Й оскільки аеродром, на який прилетіли прем'єри, був військовий і дохлий, то на нього для забезпечення нормальної посадки Путіна навіть завезли устаткування.

І всі газети написали, що Путін покаявся за Голодомор. А потім, опісля декількох днів, на те саме летовище, уже спорожніле, прилетів смішний, нікому не потрібний президент Ющенко, якого прем'єри не запросили з собою, хоча Голодомор—це його особиста, болюча тема.

І тут Ющенків літак розбився. Уявили? Ось це й сталося: тільки не з Україною, а з Польщею. (Про те, що для забезпечення безпеки посадки Путіна й Туска на аеродром щось завозили, і потім, ясна річ, відвезли—це промайнуло єдиний поки що раз у прямому етері „Эха Москвы" від льотчика, який подзвонив.)

Відносини між Росією і Польщею—двома слов'янськими націями, одна з яких програла битву за гегемонію завдяки своїй анархії, а інша розчавила першу завдяки самодержавству—останні років триста надзвичайно кепські. Російська влада поляків різала, вішала, засилала до Сибіру й переманювала на свій бік. Була лише одна річ, яку російська влада не робила: вона поляків не ненавиділа.

Народи ніколи не ненавидять тих, кого вони підкорили. Вони ненавидять тоді, коли підкорили їх.

Усе змінилося з Путіним: у діях Кремля все очевиднішою стала тема якоїсь дрібної, капосної ненависти до колишніх колоній. До Польщі, Грузії, України. 4 листопада—вкрай сумнівну дату, коли поляків нібито вигнали з московського Кремля, раптом, майже через чотириста років опісля давно забутої події, було оголошено загальнонаціональним святом, та ще не будь-яким, а, в найкращих традиціях лицемірства, Днем примирення й злагоди.

Потім був неприємний випадок із побиттям польськими бешкетниками дітей російських дипломатів. Було таке враження, що в Кремлі переплутали значення слова „імперія". Імперія—це коли Суворов топить передмістя Варшави в крові. А коли спеціяльно навчені люди б'ють дипломатів на московських вулицях—це не імперія. Це шпана.

Але, звичайно ж, найголовнішим питанням у відносинах двох країн залишалася Катинь. Російська влада поводилася з родичами загиблих поляків так само нахабно, як із родичами лікарів, що їх роздавив віцепрезидент нафтової компанії ЛУКОЙЛу на Ленінському проспекті.

2006-го Головна військова прокуратура відмовила родичам розстріляних і навіть відмовилася скерувати до суду матеріяли справи, заявивши, що більшість із 183-х томів мають ґриф „таємно". У жовтні 2008-го їм відмовив Хамовницький суд, а в січні 2009-го—Верховний суд РФ. Тоді родичі звернулися до Страсбурґа, і Головна військова прокуратура прислала туди абсолютно дивовижний папір, з якого виходило, що їй, прокуратурі, ще ніхто не довів, що в Катині колись когось розстрілювали. („Виявилося неможливим отримати інформацію відносно виконання рішення щодо розстрілу конкретних осіб, оскільки всі записи було знищено й відновити їх неможливо".)

Паралельно з цим підконтрольні Кремлю ЗМІ вели наступ по двох напрямах. Російським читачам навіювали, що, по-перше, питання про те, хто розстріляв поляків, „ще відкрите", закликали не „вішати ярликів" і „розпочати серйозну дискусію" на тему, хто ж, мовляв, усетаки розстріляв польських офіцерів, Сталін чи Гітлер. По-друге, піярники Кремля наполягали, що Катинь—це історична відплата за червоноармійців, замордованих у таборах військовополонених після війни з „білополяками".

В інтерв'ю Наталії Нарочницької „Комсомольській правді", яке було опубліковане напередодні візити Путіна до Польщі й викликало в Польщі небувалий скандал, було навіть сказано, що ці табори послужили для німців прототипом концтабору. Тобто, по-перше, ми поляків не вбивали, по-друге, було за що.

І раптом, навесні 2010-го, усе це, як на команду, закінчилося. На телебаченні замість Нарочницької показали фільм „Катинь" Вайди, а Путін поїхав до Катині разом із Дональдом Туском. Що сталося?

Відповідь на це питання легко дасть той, хто прочитає *The Wall Street Journal* від 8 квітня 2010 року — тобто наступного дня після відвідин Путіним і Туском Катині.

„Уся газова промисловість Польщі і спецпредставник США з питань енерґетики зібралися на конференцію по сланцевому газу, спонсорами якої виступили Chevron, ExxonMobil і Halliburton. Газові гіганти США почнуть розвідувальне буріння сланцевого газу в Польщі в найближчі декілька тижнів. У разі їхнього успіху енерґетика Польщі, її екологічні проблеми й навіть зовнішня політика можуть цілковито змінитися". Ось, власне, відповідь на питання. Уся нова імперська політика Росії будувалася на тому, що в нас є наш мирний Газпром, і ми трубу нашого мирного газопроводу встромимо полякам в те саме місце, що й українцям.

А навесні 2010-го в Кремлі різко зрозуміли, що сланцевий газ поклав край мирному газопроводу й що коли не вжити заходів, то, можливо, це Польща експортуватиме газ до Европи. І що керівництво Польщі треба терміново переманювати на свій бік, адже питання про видобуток сланцевого газу в Польщі — зрозуміло, політичне й надто вже залежить від того, яка партія виграє наступні вибори.

„Право і справедливість" Леха Качиньського, затятого націоналіста, популіста, антикомуніста, людини, для якої Катинь — його особистий біль і який на кожні роковини особисто приїжджає до Катині. Або „Цивільна плятформа" Дональда Туска, раціонального прагматика, який готовий дружити з усіма, окрім, зрозуміло, президента Качиньського, — тому що ці двоє один з одним навіть не розмовляли.

І за три дні до дня пам'яті жертв Катині два прем'єри — Путін і Туск — поїхали до Катині. Вони приїхали спеціяльно за три дні, щоб не запрошувати президента Качиньського й мати змогу його випередити.

І там Путін перед камерами укляк. І світ був такий приголомшений, що жодні західні ЗМІ не відзначили його маленької обмовки шодо радянських червоноармійців, закатованих у польському полоні (я зі своїми друзями заклалася, що Путін не зможе без цієї обмовки).

А через три дні, у справжній день Пам'яті, прилетів польський президент Качиньський — непопулярний, відчайдушний націоналіст, який, за опитуваннями, програвав на президентських виборах у другому турі будь-якому кандидатові. Він узяв із собою всю польську еліту, сподіваючись перебити своєю приватною візитою відвідини ненависного йому Туска до зненависного йому Путіна, і він розумів, що його візита не матиме жодного ефекту: ці двоє вже відпіярилися.

І коли йому сказали „туман", він, звісно, віддав наказ сідати. Тому що був уже такий випадок, коли під час російсько-грузинської війни

президент Польщі полетів, разом із президентами України, Естонії і Литви на борту, до Тбілісі, а йому сказали, що росіяни можуть збити літак і треба сідати в Азербайджані.

І тоді президент Польщі прийняв рішення, гідне президента: він наказав сідати в Тбілісі. А командир судна прийняв рішення, гідне командира судна: він посадив літак у Баку. Тоді Качиньський виступив на мітингу в Тбілісі і заявив: „Сьогодні Грузія, завтра—Україна, післязавтра держави Прибалтики і, можливо, моя країна". Тоді польське МЗС заявило, що це „особиста думка" президента Качиньського. Тоді прем'єр Туск, на всі розумні закони якого Качиньський на той час накладав „вето", нагородив пілота за посадку в Баку.

І вранці 10 квітня, знаючи, що в Росії його не хочуть бачити, президент Польщі не міг не наказати посадити літак. Це було не самодурство, не панські забаганки: це в Росії п'яні повпреди розбиваються, стріляючи з вертольота по гірських баранах. Це був підсумок усього, що антикомуніст, націоналіст, новий Костюшко, новий Сікорський, людина, в якій пульсували розділи Польщі 1772-го, 1793-го, 1795-го і 1939-го, повстання 1794-го, 1830-го і 1863-го, пакт Молотова-Ріббентропа, Катинь, Варшавське повстання, „Солідарність"–президент Польщі Лех Качиньський думав про Росію.

Не вірив Качиньський ні в який туман. „Туман" для нього був усього лише політичним прийомом Путіна, який напередодні польських виборів укладає союз із Туском, як Катерина наймала Браницького або Потоцького—серед поляків, які чубляться поміж собою,—завжди вистачало тих, що бажають одержати від Росії чин генерала від інфантерії.

А туман був просто туман. Іноколи туман буває просто туманом. Земля там проклята.

№69, вівторок, 20 квітня 2010

Із загибеллю президента Польщі Леха Качиньського Україна втрачає одного з найголовніших прихильників ідеї щодо того, що Україна має бути частиною Європейської спільноти.

Таку думку висловив генеральний секретар ГУАМ Валерій Чечелашвілі, у зв'язку з загибеллю Качиньського та польської еліти в авіякатастрофі під Смоленськом.

Чечелашвілі зазначив, що політичне керівництво Польщі на чолі з Качиньським було відоме своїми евроінтеґраційними успіхами і приязним ставленням до України, передало „Бі-Бі-Сі".

(*Українська правда*)

ОЛІГАРХИ З БУРКІНА-ФАСО

Так далі існувати не можна. Наприкінці тижня з київських аеродромів кілька десятків приватних літаків беруть курс на Швайцарію, Францію, Люксембурґ, Еспанію, Англію. Це, після напружених буднів, повертаються до своїх европейських домівок власники найпотужніших українських підприємств та їхні топ-менеджери.

У понеділок вони знову прилетять в Україну. Бо тут вони заробляють гроші.

Переліт сучасних лайнерів займає до двох годин, майже як у час пік із Білої Церкви до Києва. Затрати, як для олігархів. мізерні. На рік літак-таксі обходиться в 2-3 мільйони долярів.

Деякі з українських олігархів останніми роками настільки звикли до европейських цінностей, що перестали їздити в Україну навіть „на роботу". Придбали вілли в престижних краях, як відомий женевський затворник Коломойський, і навідуються вряди-годи. Перевірити, як поповнюються банківські рахунки в офшорних зонах. Адже майже 50 відсотків української економіки знаходиться в тіні.

Вони вже живуть у країнах Евросоюзу. Там навчаються їхні діти. Там вони лікуються. Тратять зароблені в Україні гроші. Купляють якісні продукти харчування й товари першої необхідности. Користуються всіма благами розвинутих европейських країн.

Там їхня домівка. З Україною їх пов'язує лише бізнес і гроші.

Про бізнес у країнах Евросоюзу навіть не думають. Там зовсім інші правила гри. В тіні знаходиться лише 5-10 відсотків економіки. Усі справно платять високі податки. У тому числі–за казкову розкіш. У Швайцарії багатіїв обклали податками до 70 відсотків із прибутків.

В Евросоюзі дорога робоча сила. Бо там людей–шанують. Зарплата німця, як мінімум, три тисячі евро. В Україні можна платити по 200 евро–і ще подякують. В Україні олігарх–справжній господар.

Перед ним скидають шапки губернатори й міністри, чиновники з податкової чи правоохоронних органів. До рота заглядають столичні політики. Маєш кілька сотень мільйонів долярів–і влада перед тобою стоїть навшпиньки.

Такі блага в жодній країні Евросоюзу за жодні гроші не купиш. Де ще можна себе почувати справжнім царьком? 100 сімей володіють в Україні 80 відсотками всіх національних багатств.

Ви бачили, як проходив прийом нового українського президента Віктора Януковича? В об'єктиви камер найчастіше потрапляли два десятки найзаможніших. Ахметов. Пінчук. Ярославський. Тігіпко. Коломойський. Бойко. На диво, вони навіть не приховували своїх

облич. Навпаки, демонстративно показували–ми тут господарі свята й країни.

Виграла б Юля–ми б побачили ті самі обличчя, тільки трохи в іншій послідовності.

Новий президент обіцяв побороти бідність–навіть указ із того приводу підписав.

На жаль, Віктор Янукович не зробив головного. Не зібрав власників найбільших українських підприємств, і не сказав наступного: „Панове, ви працюєте в Україні, а не в Африці. Це країна, де знаходиться географічний центр Европи. Не ховайте гроші в офшорах. Вкладайте в українську економіку. Модернізуйте виробництво. Підвищуйте людям зарплати. Процвітаюча Україна–найкращий полігон для вашого бізнесу. Бідна Україна–це некерована стихія, це акції протесту, це невпевненість у завтрашньому дні"..

Українська влада зробила ставку на великий капітал.

У сусідніх країнах, які вийшли із соцтабору–Польщі, Чехії, Словаччині,–швидкими темпами розвивається малий та середній бізнес. Партнерами влади виступають мільйони рядових громадян.

У нас навпаки–кілька десятків олігархів. Кожен із них–це свого роду мініпрезидент. Зі своєю імперією, армією, прислугою та частиною парляменту. Українські чиновники наввипередки біжать до них на службу–там крутяться великі гроші.

Завтра олігархам не сподобається в Україні–заберуть капітали й переїдуть, де комфортніше. Хоч вони сьогодні–справжні господарі країни.

У Львові дійшло до того, що галицький олігархчик не пустив в етер телекомпанію обласної ради. Як завзятий крутько, заволодів контрольним пакетом компанії, і тепер диктує владі свої правила гри.

І так поводиться володар кількох сотень мільйонів долярів. Що говорити про мільярдерів?

Чому нас не пускають у Евросоюз? Причина–низький життєвий рівень українців. Якби в нас були зарплати 500-800 долярів США–жодних перепон. Але ж при теперішніх зарплатах відкрий кордони–півкраїни виїде на чужину! Нікому буде гарувати на олігархів за мізерні зарплати. Доведеться китайців та в'єтнамців завозити.

Україна, після Молдови та Албанії, опинилася на третьому місці серед найбідніших країн Европи. Понад 6 мільйонів наших земляків на заробітках.

Тому і їдуть українці в країни, де за робочу годину платять по 140-220 гривень, а не як у нас–7 гривень із копійками.

Що говорити про наші села, які виживають лише з городів та пенсій престарілих родичів. Збідніле населення масово спивається, або

втікає з депресивних реґіонів.

Найнебезпечніше: депресія, яка затягнулася, вбиває людські душі.

Знаю одного київського олігарха, який свою газету п'ять років тримає на голодному пайку. Він купив видання на гребені слави. Зробив із нього політичну підстилку, після чого катастрофічно впали тиражі. Платить справжнім професіоналам копійки, і то невчасно. Офіційна зарплата менша, ніж у „районах". Не хоче ані розвивати свою газету, ані продавати.

Адже в повному олігархічному наборі–футбольний клюб, підприємства, банки, вілли в Європі, персональний літак, молода дружина,– повинні ще бути ЗМІ чи телеканал.

Отака собі іграшка для залякування влади. А люди без зарплати–це перегній, на якому виростають олігархічні мільйони.

Наш шлях до Евросоюзу гальмують насамперед українські олігархи.

До речі, в Росії аналогічна картина. Вони вже живуть у Європі–користуються усіма благами цивілізації, а гроші заробляють в африканській Україні.

Для чого їм Евросоюз?–Ще один контролер, який буде вимагати для народу европейських стандартів життя, їм не потрібен.

Для чого їм заможний народ? Бідняками легше управляти.

За всю дорогу із Франкфурта до Страсбурґа мій німецький приятель, учитель географії та англійської мови, який об'їздив півсвіту, показав два об'єкти. Перший–завод „Опель", як символ німецької економіки. Другий–околиці Баден-Бадена, як дзеркало пострадянської економіки. Нерухомість у престижних районах тут масово скуповують колишні вихідці з Радянського Союзу.

„Вони багаті, наглі, з ними рахуються, але їх не поважають",– ділився своїми думками німецький учитель.–„Вони завжди в нас будуть мільйонерами другого сорту. Не можна поважати людей, які не шанують свій народ."

Мій співрозмовник кілька років працював в одній з африканських республік. Тепер викладає в Україні. Зіткнувшись із нашою дійсністю, часто наводить паралелі з Африкою. Каже, що українські інспектори ДАІ нічим не відрізняються від африканської поліції. І там, і там корупція на всіх рівнях влади.

Німця дивувало лише одне: *як високоосвічений і духовно багатий народ може таке терпіти?*

Якщо такий рівень життя далі залишиться в Україні, наших олігархів скоро будуть порівнювати з мільйонерами з Буркіна-Фасо–однієї з найбідніших африканських країн. Виживає бананова республіка лише за рахунок сільського господарства та видобутку корисних

копалин. Такий собі сировинний придаток.

В Україні давно склалася ситуація, коли владна й бізнесова еліта почувається як у Европі, а народ–як в Африці.

Схоже, вони крутяться на різних орбітах, і не бачать одне одного.

* * *

3 травня на львівському залізничному вокзалі шестеро журналістів „Експресу" прикувалися залізними ланцюгами до останнього вагону поїзда Будапешт–Москва. Так вони протестували проти утисків свободи слова.

...Найбільше у цій історії мене вразило, що після суду податківців з „Експресом", суддя, прокурор і податківець поїхали до ресторану і гучно разом відсвяткували перемогу над журналістами.

Отак на практиці виглядає свобода слова в Україні.

(Львів, 12 травня 2010. Спеціально для УП)

Богдан КУШНІР,
власкор газети „Киевские Ведомости",
лавреат всеукраїнської премії Національної спілки журналістів „Журналіст року в Україні-1997"

Роман КАБАЧІЙ

ВІРТУАЛЬНА ПАМ'ЯТЬ

Український інститут національної пам'яті наразі не може похвалитися серйозними здобутками

Дивно, що Український інститут національної пам'яті існує в тіні широкої діяльности Архіву Служби безпеки України. Сталося це передусім тому, що не було вповні розсекречено та нікому не передано, як це було зроблено у Польщі, справи репресованих. Себто, архів „тримає банк" і завдяки йому може „запрошувати" Український ІНП на власні заходи, поруч із тим же „Меморіялом", засновником Музею окупації, чи Інституту історії Академії наук. Але. Хто буде запрошувати Український ІНП та інших, коли поміняється влада? На яких матеріялах збирається працювати потім ІНП, якщо потрібні документи залишаться за сімома замками? Наразі всі тішаться свободою. Одна з тактик архіву, очолюваного відомим львівським істориком та дослідником ОУН і УПА Володимиром В'ятровичем,–відкриття інформаційно-довідкових залів в обласних центрах; саме заіснування їх в реґіонах означає певний прорив, натомість Український ІНП до цього стосунку не має.

А до чого тоді?–спитає читач. Якщо заглянути на сайт УІНП, складеться враження, що до своєї далекої мети інститут іде манівцями. Під посиланням „Інші напрямки діяльності" мирно співіснують два

такі напрямки як „Козацька доба", „Концепція історичної освіти в Україні" та „Вшанування пам'яті жертв політичних репресій". Наскільки можна зрозуміти, Інститут прагне досліджувати глибше козацьку добу, але чому концепція історичної освіти заслуговує лише на „інший", а не один з головних напрямків, і взагалі як можна змішувати, образно кажучи, червоний борщ із зеленим–мериторичні дослідження з розробками певних реальних напрямків розвитку? Те саме із „вшануванням пам'яті"–де починаються ініціятиви УІНП із вшанування, а де УІНП лише присутній на „чужому святі", зрозуміти важко. Для прикладу, поїздка до урочища Сандармох у Карелії, яка відбулася вже вкотре, але торік за підтримки УІНП, подається як **проща на виконання указу президента** „Про заходи у зв'язку з 70-ми роковинами Великого терору". Не знати, чи тішитися з такої прощі, чи ридати. Польський інтелектуал Єжи Пом'яновський розповів, як був вражений підходом одного з російських колеґ до розвитку демократичних ініціятив: „Коли мені згори скажуть будувати демократію, тоді й почну". Як бачимо, українці істотно своєю позицією не вирізняються.

Загалом же, так хочеться вірити із задекларованого, Інститут заледве не дублює функції Інституту історії Академії наук: він займається вивченням білих плям, якими до сьогодні є Голодомор, діяльність ОУН і УПА та 2-га світова війна. Окреслювати хронологічні межі своєї компетенції УІНП у Києві напевно не збирається. Серед заявлених інститутом публікацій, видань, чимало також не його рук справа,–таке враження, що завданням було „пилососне" збирання хоч якихось історичних матеріялів з інтернету та видань колеґ з інших історичних установ.

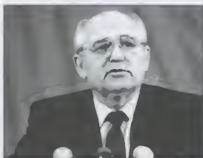
У чому Український ІНП наразі вдосконалився, то в проведенні круглих столів. Їх, за участю різнокаліберних істориків, проведено вже чимало. Натомість щоб десь на книжкових розкладках можна було побачити результати цих дискусій, питання не стоїть. У чому причина? Вічна для нинішньої української держави проблема–брак фінансування. Тому УІНП займає приміщення невеличкого будинку на вул. Липській поруч із головним офісом Партії реґіонів, тому не може собі дозволити адекватних зарплат для працівників, виступає радше ініціятором, ніж виконавцем певних гуманітарних завдань. Тому й мови немає, щоб можна було порівняти його до польського відповідника. Наразі інститут має голосну назву, оперує такими поняттями, як „створення електронного архіву національної пам'яті", а проте реальними справами займаються, як би не прикро звучало, інші установи і люди.

(„Наше слово")

„ПЕРЕСТРОЙЦІ"– 25 РОКІВ

Як обрали генсеком Горбачова

В 1982 році помер Генеральний секретар ЦК КПРС Леонід Брежнєв, в 1984 році–Юрій Андропов, в 1985 році–Костянтин Черненко. Підстаркувате і хворе Політбюро ЦК КПРС (середній вік–75 років) викликало злісний сарказм у народі. Низку масштабних похоронів на Красній площі народ прозвав „гонкою на лафетах". Всі в Союзі знали прикмету: той, хто очолює комісію з організації похорону, стає потім генсеком. Похоронну комісію після смерти Черненка очолив другий секретар ЦК КПРС 54-річний Михайло Горбачов, наймолодший в Політбюро.

М. Горбачов

Не минуло і доби після смерти Черненка, як зібралося Політбюро. У телефонних розмовах члени Політбюро обговорювали лише одну кандидатуру–Горбачова. Обрання нового генсека пройшло бурхливо: на початку засідання найвпливовіший член політбюро, міністер закордонних справ Андрій Громико несподівано для всіх запропонував Горбачова. Проголосували одноголосно. Так почалась нова епоха в житті країни.

Перебудову підготував Андропов

Побутує думка, що перебудову підготував Андропов. І якщо він не був би смертельно хворий, то здійснив би реформи. Є відомості, що за 15 років до перебудови він говорив довіреним особам: „Машина зносилась, їй необхідний ремонт. Можливо, капітальний, але без ламання устоїв, вони себе виправдовують. Потрібно починати з економіки. Ось коли люди відчують, що жити стає краще, тоді можна поступово і вуздечку послабити, дати більше повітря. Але й тут потрібна міра".

Андропов викликав із Ставрополя на роботу в Москву молодого перспективного Горбачова, посилав секретаря ЦК Лигачова в Свердловськ придивитися до проґресивного Єльцина.

Незадовго до кончини безнадійно хворий Андропов сказав соратникам: „Нашій економіці потрібне потужне прискорення".

Прискорення (науково-технічного проґресу)–це перше, що проголосить на „перебудовному" квітневому пленумі (1985 року) генсек Горбачов. Причому прискорюватися потрібно так, щоб, як обіцяла партія, до 2000 року кожна радянська сім'я мала окрему квартиру. Це

людям особливо сподобалося. Потім він відмовиться від ідеї побудови комунізму і закличе „удосконалювати соціалізм", щоб він був „з людським обличчям". Пізніше для надання соціялізму цього обличчя був придуманий лозунґ „Гласність".

Подарунки перебудови

В 1986 році на квартирі в Нижньому Новгороді, де мешкав під домашнім арештом правозахисник, нобелівський лавреат академік Андрій Сахаров, встановлюють телефон. Дзвінок Горбачова: „Повертайтеся і приступайте до своєї патріотичної діяльности". Через тиждень Сахаров з дружиною вернулися в Москву.

На екрани виходить фільм Тенгиза Абуладзе „Покаяння". Публікуються заборонені раніше книги, сенсаційні викриття, публіцистика і перебудовна художня література.

*Записав **Андрій РЯБЦЕВ***
(„Комсомольська правда")

ПОДАРУНОК– МИЛО, ХАБАР–ГОРІЛКА

Не відразу країна відчула „вітер перемін".

„Ми чекаємо перемін", першим проспівав Віктор Цой і його пісня стала гимном перебудови.

Прилавки були пустими. З введенням у травні 1985-го „сухого закону" люди стали давити один одного в чергах, а найтвердішою валютою стала пляшка горілки.

Подарунок на день народження у вигляді куска мила був цілком пристойним. Вже не говорячи про пару панчіх, пачки сигарок „Мальборо" і жувальної ґумки. Жарт тих часів:

„Якщо ви у нас в гостях п'єте чай з цукром, то мийте руки без мила".

МИХАЇЛ ГОРБАЧОВ: „Ми багато проґавили... А потім Бог послав нам Єльцина"

Перший і останній Президент СРСР–про те, хто придумав перебудову і чому розпався Радянський Союз.

– Країна повинна була змінюватися. Це не видумка якоїсь групи людей. Я згадую 10 березня 1985 року, день смерти Костянтина Устиновича Черненко. Перед тим як нам іти на Політбюро і вирішувати питання „що дальше робити?", я зібрав всіх в 11-ій годині вечора. А за півгодини до цього попросив зустрічі з Андрієм Андрійовичем Громико (у той час 1-ий зам. Голови Міністрів СРСР, міністер іноземних справ СРСР). Ми зустрілись, я сказав: „Щось треба робити, бо люди почнуть виходити на вулиці. Третього генсека хоронимо! Віктор Цой

і співає, і розуміє про це, а ми не розуміємо, що потрібні зміни?! Від цього нікуди подітися!"

Можна сказати, що перебудова почалася ще при Андропові. Вже тоді були створені робочі групи. Андропов був людиною досвідченою і розумів, що потрібно шось робити. Ще в 1982 році, коли він приймав владу, був колосальний спад в економіці. І моя розмова з Громико в 1985 році стала продовженням: або ми шукаємо вихід, або нас вже просто будуть гнати...

Багато чого треба було інакше проводити. В першу чергу потрібно було реформувати КПРС. І комуністи, і ліберали, і християни–був цілий конґломерат партій під дахом КПРС. В якийсь момент це стало так заважати, що перетворилось потім в путч. Хто очолив путч? Члени Політбюро! Ми тільки в липні 1991-го прийшли до того, щоб прийняти проєкт програми, намітити позачерговий з'їзд. Десь ми не зрозуміли, розгубились...

Все гірше і гірше було з продовольством, з товарами. Це відбувалося не тільки з нашої вини. Тепер все це відомо досконало, з документів. Реґан (президент США в 1981-1989 рр.) попросив короля Саудівської Аравії знизити ціни на нафту. Це було зроблено. Ми втратили 2/3 валюти. І всі наші п'ятирічні пляни провалились...

Назрівали протиріччя всередині правлячого керівництва, йшли великі суперечки. Миколаю Івановичу Рижкову [голова Ради міністрів СРСР] було трудно: 13 замів [міністрів] і всі вони–технократи. На пленумі приймали рішення, а потім їх не виконували. Кооперативи, закони про підприємства, про аренду–це все те, що давало можливість змінити ситуацію в економіці...

Не помогла нам і антиалкогольна кампанія. Говорять: як Горбачов–ніби робить враження розумної людини!–дурість таку вигадав? Антиалкогольна кампанія в Росії! А вигадав її розумніший чоловік–Леонід Ілліч Брежнєв. До того ж дуже не хотів! Але під громадським тиском погодився. Той же Громико розповідав, як вони їхали з Завидова і він йому (Брежнєву) задавав запитання:

–Леоніде Іллічу, треба ж щось робити? Народ стомився! Країна паралізована.

Він мовчав хвилин десять і потім сказав:

–Андрію, російський народ не може не пити...

Ми запізнилися з реформуванням Союзу, який мав потребу в цьому: вже виросли свої еліти, свої господарські комплекси, свої політичні, культурні інститути. Тобто нації сформувались. Вони дійсно відповідали вимогам державности, а жили за старими правилами. Причому для цього нічого не треба було робити! Прочитайте сталінську і брежнєвську конституцію. Там написано, що республіки Союзу є дер-

жавними утвореннями, мають суверенітет і право вибору: залишатися їм в Союзі чи ні. Це було записано на перспективу! Я думаю, ми прогавили. Ми так вірили в Радянський Союз, як в себе самих не вірили! А вже скільки було випито за дружбу!..

Не стало Радянського Союзу, на Заході просто піна пішла: прийшов час! Війною не взяли, так вони самі все розвалили! Потрібно скористатися... І всі обіцянки не йти на Схід були відкинуті. Вони виправдовуються зараз: так це ж інша держава, а ми обіцянку давали СРСР, якого немає. Така ось еквілібристика. І нині це все розгрібати приходиться...

Ми вперше провели конкурентні вибори. І мене змістити політичними методами вони (опоненти в Політбюро) не могли. Тоді вони пішли на путч. А потім нам Бог послав Бориса Миколайовича (Єльцина). Ну як послав? Це ми його витягнули... Хоча той же Микола Іванович (Рижков) говорив: „Наберетись ви з ним горя".

І набрались. Тільки не ми, а вся країна.

ДОВІДКА

ПОЧАТОК ГЛАСНОСТИ

Де й коли почалися „гласность" і „перестройка", чи в українському перекладі: відвертість і перебудова?

—У Москві,—багато відповідатимуть.

Ні. В Канаді. І то не в столиці Оттаві, а в Амгерсбурґу, у провінції Онтаріо, на фермі тодішнього федерального міністра сільського господарства Євгена Велляна. Підчас проходу Михаїла Горбачова, тодішнього міністра сільського господарства СРСР (він був за фахом аґрономом) з Олександром Яковлєвим, що був послом до Канади. Це сталося 19 травня 1983 року. Яковлєв попав у неласку, за свої погляди, у правителів СРСР і був відісланий в „діру"—Канаду. Здаля від політичного центру СРСР.

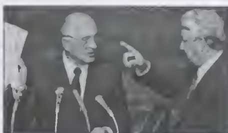
На фермі в той час чекали на прем'єр-міністра Канади П'єра Трудо на обід, і Горбачов, скориставши з нагоди, попросив пані Веллян, щоб дозволила їм пройтися по фермі. Їм обом. І вона погодилася, хоч присутні каґебісти не дуже були задоволені.

І на самоті вони відкрито обговорили пекучі проблеми СРСР.

Незабаром Горбачов повернув Яковлєва до Москви. У 1985 році Горбачов став Ґенеральним секретарем Комуністичної партії. Яковлєв став „архітектом" „ґласності", а Горбачов почав серію реформ, що закінчилася, як відомо, чим. Розвалом СРСР. Однак цей кінець прийшов не так просто.

Горбочов і Єльцин

Між ними завжди існувала взаємна неприязнь. Це й впливало на політику. Був час, коли Єльцина вигнали з Комуністичної партії, зняли з поста Московського міського комітету. Тоді Єльцин попав у глибоку депресію, що мало що не закінчилася самогубством. І тоді почалася боротьба за повернення Єльцина в політичне життя. Демократичні сили Росії вважали, що їм він потрібен як лідер. І добилися успіху. (Єльцина обрано у перших секретних демократичних виборах президентом Російської Федеративної Республіки 12 червня 1991 року).

Єльцин Горбачову: „Ми підемо іншим шляхом!"

Ціле літо 1991 року фактично точилася боротьба за владу між Горбачовим і Єльциним. Щоб прибрати Горбачова з дороги, Єльцин готовий був пожертвувати навіть СРСР. І так сталося.

Допоміг у тому путч у серпні 1991 року. Путчисти—перестарілі комуністичні провідні партократи (середній вік був 75 років) не були здібні зупинити цей процес; вони тільки боялися за свою шкіру й хотіли втриматися при владі. Ніхто з них не появився серед народу, який вийшов на вулиці Москви.

Незабаром, 21 жовтня 1991 року на з'їзді представників республік у Ново-Огарево, де президент СРСР, Милаїл Горбачов (він став першим президентом СРСР 14 березня 1990 року), виніс на обговорення і затвердження новий союзний договір, Станіслав Шушкевич, голова Верховної Ради Білорусії, договорився з Єльциним про зустріч у Біловезькій пущі 10-11 грудня 1991 року. Це ніби мала бути „товариська зустріч", хоч усі знали про що йдеться. Радянський Союз почав тріщати по швах, він сам почав валитися і ніхто нічого не міг вдіяти. Приїхав до пущі й президент України Леонід Кравчук. Усі три погодилися підписати таку фразу: „СРСР як геополітична реальність перестає існувати". На заключному обіді перший тост за новий порядок підняв українською мовою прем'єр-міністер України, Вітольд Фокін, російської національности.

Розсерджений Горбачов, очевидно, образився, й при нагоді сказав Шушкевичу: „Знаєте, що ви наробили? Цілий світ поставили раком". Шушкевич спокійно відповів, що в Конституції написано, що республіки можуть вийти з Союзу. І ясно було, що процес почався не з України чи Білорусії, а з інших реґіонів—Литва перша проголосила незалежність 11 березня 1990 року, Грузія вийшли з Союзу 9 квітня 1991 року, в Азії були розгорілися націоналістичні розрухи.

Останній день СРСР, зліва: Кравчук, Шушкевич, Єльцин

Було ясно, що Горбачов не міг починати демократичні процеси й заводити свободу з централізованою владою.

До Алма-Ати 20 грудня увечорі прибули лідери 12 республік і схвалили новий Союз Незалежних Держав (СНД). Горбачову подякували за його „важливий вклад" і скасували президентство СРСР. О год. 7-ій увечорі 25 грудня 1991 року Горбачов підписав указ про складення з себе повновластей Головнокомандувача, і виступив на телеконференції, яку транслювали по всьому кол. СРСР і 153 державах світу. Опісля він повернувся у свій кабінет, щоб передати Єльцину ядерні шифри. Але Єльцин не появився, тоді Горбачов передав під контролю міністрові оборони Шапошнікову у присутності двох полковників, які завжди і постійно супроводжували голову держави, відповідаючи за „ядерний чемоданчик".

Горбачову було запропоновано стати почесним президентом СНД. Він відповів: „Якщо ми отримаємо хмару в штанах, то я в них не влізу, хай їх носять інші".

Горбачову признали досмертну місячну пенсію, медичне обслуговування для нього і його сім'ї, 20 чоловік охорони й два автомобілі ЗИЛ-115 і ГАЗ-31.

Остання процальна вечеря відбулася в Оріховій гостинниці в присутності п'ятьох осіб з „найближчого кола". Не було ані одного дзвінка з висловами підтримки чи симпатій.

В останні тижні Горбачов видав ряд указів про присудження премій особам в науці, мистецтві, архітектурі ітеде. Список лавреатів був дуже довгий. Мабуть, з Горбачова взяв приклад президент України Ющенко під кінець свого президентства.

Підготовив Роман КОЛІСНИК

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА НА ВШАНУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ

КИЇВ: –Враховуючи вагому ролю формувань Українських Січових Стрільців (УСС) у відродженні національних воєнних традицій, їх активну участь в Українській революції 1917-1921 років та становленні української державности на початку XX ст., з метою відновлення історичної правди та національної пам'яті, поширення об'єктивної інформації про діяльність національних військових формувань, з нагоди відзначення у 2010 році 95-річчя перемоги Українських Січових Стрільців на горі Маківка* Президент України Віктор Ющенко указом від 6 січня 2009 р. доручив Кабінетові міністрів України розробити у двомісячний термін плян заходів на 2010 рік з відзначення діяльності УСС.

У пляні слід передбачити проведення урочистих заходів у Києві і Львові, інших населених пунктах України; наукової конференції, присвяченої історії національних військових формувань, зокрема УСС; Всеукраїнської молодіжної патріотичної акції на горі Маківка, а в навчальних закладах, військових з'єднаннях і частинах, закладах культури–лекцій, бесід, інших тематичних заходів, присвячених діяльності УСС та інших національних військових формувань.

Міністерству закордонних справ України доручено забезпечити проведення закордонними дипломатичними установами України заходів, присвячених діяльності УСС із залученням, зокрема, представників української громадськости за кордоном.

** Місце перемоги 29 квітня-2 травня 1915 року Українських Січових Стрільців (семи сотень першого та другого куренів у складі 55-ої австрійської дивізії) над російськими силами, що мали перевагу.*

Меморіял Українських Січових Стрільців на горі Маківка.

Микола ГУЦУЛЯК

„МАЛОРОСИ”, „ХОХЛИ”, „УКРАЇНЦІ”..

або Чи не виглядаємо ми інколи розрізненим натовпом, що вважає себе лише третиною цілого?

Військова преса завжди відстоювала державницькі позиції, завжди беззаперечно залишалася голосом українства, від перших кроків Незалежности до нинішнього дня усвідомлюючи і пропагуючи єдність українського народу і української держави. Одним з яскравих підтверджень такої позиції є ця публікація, яка вперше була надрукована на шпальтах газети „Армія України” 1 грудня 1992 року.

...Так сталося, що рівно за тиждень до річниці референдуму історики-фахівці дали змогу ознайомитися із малесенькою книжечкою, що виринула зі „спецхрана”ледве не вчора. Юрко Тютюнник. *Революційна стихія.* У 1918 році Юрко мав можливість бути свідком народження, короткого життя і трагічної загибелі молодої Української Республіки. Саме тоді він особисто брав участь у створенні Збройних Сил України. Йому було цікаво спостерігати, як знайомі солдати, що вчора розмовляли з ним тільки російською і доволі старанно виспівували „Боже, царя храни”, сьогодні звертаються до нього рідною мовою і не озираються злякано навкруги...

Події розгорталися у Сімферополі. Для того, щоб зібрати окремий полк з українців, запросили на збори вихідців з відповідних областей. Прийшло до семи тисяч вояків.

–Українці,–звернувся до присутніх Тютюнник,–піднесіть руки!..

Здіймали догори три сотні долонь...

–Малороси,–продовжив Юрко,–підніміть руки!..

Піднялася майже половина...

–Хохли,–кинув у натовп.–підіймайте руки!..

Піднесли ті, хто до цього не відважився.

–А тепер малороси, хохли, українці! Підніміть руки усі разом!– востаннє промовив майбутній кошовий отаман...

Піднявся ліс рук. Одиниці лише залишилися незворушними. Але їх не варто було і лічити серед загалу...

* * *

Сьогодні, коли ми прагнемо діждатися врешті-решт справжньої незалежности, бажаємо гордо поглядати навкруги, називаючи себе громадянами України, варто було б замислитись: чи не виглядаємо інколи тим сірим розрізненим натовпом, що сам себе вважав, у

кращому випадку, лише третиною цілого?

Рік тому [1991], віддаючи голоси, ми явили цілому світові таку єдність, що одразу стала кісткою поперек горлянки багатьом прибічникам колишньої імперії. Але потім, наче злякавшись власної сміливости, розбіглися по хатах і хатинках маленьких і великих партій, партійок і партеняток...

* * *

Під час одного з недавніх відряджень підійшов офіцер мого віку, на плечах–такі ж малоросійські зірки. „Ось ви,–каже,–журналіст. Ходите, їздите, багатьох бачили, багато почули..." І раптом випадковий співрозмовник перейшов без попередження на „ти": „Скажи, майор, майорові. Кому сьогодні можна вірити?"

Я досі так і живу з цим запитанням у душі. І кожного дня шукаю на нього відповідь. Так само, як і той майор, спитавши, не став очікувати на відповідь. Просто–спитав, повернувся через ліве плече і пішов із своїми думками.

Скільки їх, відвертих і чесних, знайомих і незнайомих майорів „передпенсійного" віку не згубили у своїх серцях любов до України, незважаючи на те, що їх інтереси продають гуртом чи у роздріб то житлові комісії, то хабарники-командири, то новоявлені і дуже демократичні „отамани", вважаючи, що козирна карта у них в кишені?

А в цей час на очі лізуть повідомлення: 270 років назад гетьман України Павло Полуботок передав англійцям на збереження золото. Дуже, знаєте, багато золота. Страшенно велика купа.

По 300 000 долярів кожному!

Так ось яка буде на це моя думка. Дійсно, у 1724 році, намагаючись врятувати золотий запас, везли українські козаки його на возах до далекого Лондона. Але, я впевнений, для нас, нащадків і спадкоємців, не дуже важливо, чи прийняли колись англійці золото Полуботка, чи повернуть, коли щось там і було.

Бо головна спадщина, котру залишив нам гетьман,–його щира любов до України. Його думка не про власну шкіру, а про нас, заради кого він замислив колись щось зберегти.

Нам потрібно замислитися про майбутнє. І тими самими руками, що рік тому кидали до скриньок папірці, взятися до роботи. Зупинити хабарників і лиходіїв. Вичистити із армії весь бруд, який вже ніяк не можливо вважати спадщиною армії колишньої. Бо це вже „наше".

Я знаю, що сьогодні відповів би тому майорові. Треба вірити і довіряти власній совісті! За неї, панове офіцери, можна в цей день і випити.

Ваше здоров'я!

„Військо України", 2008

МИРОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ У 2009 РОЦІ

Україна залишається активним учасником міжнародної миротворчої діяльности, що сприяє забезпеченню миру і стабільности в світі, створенню сприятливих умов для зміцнення безпеки нашої держави, а також для просування своїх національних інтересів.

Протягом усього року Збройні Сили України брали участь у 9 міжнародних миротворчих місіях у восьми крїнах світу: 970 військовослужбовців виконували завдання у складі миротворчих контингентів та 126–як миротворчий персонал. У зв'язку із завершенням дії мандата ООН на виконання завдань у Грузії 5 українських офіцерів завершили участь у місії та повернулися до України.

Миротворчий контингент у складі Міжнародних сил з підтримки миру в Косово (*KFOR*) –185 військовослужбовців. Завдання: патрулювання в зоні відповідальности, охорона важливих об'єктів, супроводження гуманітарних вантажів. Результати: участь у 8 спільних операціях, здійснено близько 1500 самостійних та 130 спільних патрулювань.

Місія ООН у Косово (*UNMIK*) –офіцер зв'язку, одна особа. Завдання: організація навчання представників цивільної поліції тощо.

Спільні миротворчі сили в Зоні безпеки Придністровського реґіону Республіки Молдова–військові спостерігачі, 10 осіб. Завдання: участь у вреґулюванні суперечностей, участь у засіданнях Об'єднаного Контрольного Комітету та Об'єднаної Військової Комісії, знешкодження мін та стрілен.

Міжнародні сили сприяння безпеці в Афганістані (*ISAF*)–особовий склад, 10 офіцерів. Завдання: налагодження і підтримання взаємодії з урядовими структурами Афганістану, надання медичної допомоги.

Тренувальна місія НАТО в Іраку (*NTM-I*) –особовий склад, 10 осіб. Завдання: організація підготовки та тренування новостворених силових структур Іраку.

Місія ООН у Ліберії (*UNMIL*) – миротворчий контингент (56 овз), особовий склад–300 військовослужбовців, 4 військові спостерігачі. Завдання: перевезення пасажирів та вантажів в інтересах Місії, евакуація хворих та поранених. Результати: кількість польотів–5031; перевезено пасажирів–18 581 особу, перевезено вантажів–6 470 т.

Місія ООН у Конґо (*MONUC*) – військові спостерігачі, 13 осіб. Завдання: контроль за виконанням Угоди про припинення вогню та розслідування випадків порушення домовленостей.

Місія ООН у Судані (*UNMIS*) – військові спостерігачі, 11 осіб. Завдання: сприяння виконанню мирної Угоди.

Місія ООН у Грузії (*UNOMIG до 15 червня 2009 року*) –військові спостерігачі, 5 осіб. Завдання: спостереження і контроль за виконанням грузинською та абхазькою сторонами Угоди про припинення вогню і роз'єднання сил.

(*Біла книга 2009*)

На військові теми

ПОЛКОВНИК ФРАНКО-ЛЕВ ГОЛІНАТИЙ

Генерал-майор Ричард Рове-молодший вручає Франкові-Левові Голінатому відзнаки звання полковника. За ними–син полковника.

БАГДАД. Ірак. – 1 жовтня 2009 року Франко-Лев Голінатий, член 27–го відділу УНСоюзу, одержав у Багдаді звання полковника американського війська. В цей день виповнилося 22 роки його військової служби.

Ф.-Л. Голінатий, син Миколи і Маріон Голінатих з Манчестеру, Нью-Джерзі, як стипендіят американської армії одержав 1 жовтня 1987 року звання підпоручника, коли закінчив з відзначенням комерційний і військовий факультети Райдер-університету. Опісля він брав участь у військових акціях в Панамі, на Середньому Сході, одержав відзначення "Bronze Star Medal".

Його наступним завданням було відшукати слід вояків–учасників Другої світової, Корейської і В'єтнамської воєн, які пропали безвісти в Кореї, Японії, В'єтнамі, Ляосі і Камбоджі.

Ф.-Л. Голінатий одержав ступінь маґістра наук від Трой-стейтового університету і продовжив свої студії в "United Army Command and General Staff College", який закінчив з відзнакою. Він одержав також ряд нагород за бездоганну службу.

Тепер Ф.-Л. Голінатий вже вдруге перебуває в Іраку, де виконує обов'язки директора з співпраці у фінансових справах з урядом Іраку.

Полковник Ф.-Л. Голінатий одружений і має двох синів. Його дружина є ветераном "Operation Iraqi Freedom" і сержантом Національної ґвардії в Кензасі. Старший син є три роки в армії, служить у військовій поліції. Молодший син, стипендіянт американського війська, на другому році Кензаського університету.

Леонід МУХА

НОСТАЛЬГІЯ

Леонід Муха, голова КУ Галицького Братства кол. вояків 1-ої УД УНА, як сам пише, вирішив висповідатися перед мільйонами оббреханих та задурманених співвітчизників. Багато з них надалі переконані, що наша незалежність „впала нам з неба", забуваючи про мільйони фізично знищених у нерівній боротьбі з найлютішим ворогом, а ще—голодоморами, здійсненими за класовою признакою в „країні чудес".

І запитує: „Цікаво, чи є сьогодні в світі ще держава, в якій після 20 років незалежности є не визнані ДЕРЖАВОЮ патріоти, котрі за неї помирали?".

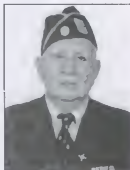
А спонукали до цього брехливі статті в російських часописах (він наводить два) після пресконференцій підчас презентації книжки „Дивізія Галичина—запити і відповіді", котрої він є головним автором.

Редакція

Той, хто не був у бою й подвизі ратному і не бачив змагання ратних, як може інших навчити?
І. Вишенський, письменник

„Істини неправдою перебороти не зможете і самі щезнете й загинете, а істина живе і житиме вовіки!"–афоризм цього ж письменника. Наші „воріженьки" надалі втовкмачують нам, які ми дурні та недолугі, не знаємо своїх мудрих предків.

„Коли людина бреше, не знаючи істини, то вона—жертва, коли робить це свідомо—то злочинець". Котрий із цих висловів пасував би до публікації в газеті *2000*?

Леонід Муха

Наймогутніша імперія (1/6 земної кулі) вже 20 років як „наказала довго жити", а виховані нею „журналісти" не можуть усвідомити та прийняти факт загибелі „імперії зла". Інші розвалювалися десятками років, століттями, а тут—в один день, без жодного пострілу!!!

Пощастило й мені дожити до дня, про який не наважувався колись думати (тільки мріяв!)—думати було державним злочином (стаття 58-19 КК СРСР—знав і не сказав!). Та це все преамбула до відповіді брехуну, якому було доручено писати в дусі соцреалізму з домішкою

революційної романтики.

Отримавши заочно середню освіту на 34 році життя і доживши до проголошення незалежности моєї Батьківщини–України, на восьмому десятку вирішив висповідатися перед мільйонами оббреханих та задурманених співвітчизників. Багато з них надалі переконані, що наша незалежність „впала нам з неба", забуваючи про мільйони фізично знищених в нерівній боротьбі з найлютішим ворогом, а ще — голодоморами, здійсненими за класовою признакою в „країні чудес".

Цікаво, чи є сьогодні в світі ще держава, в якій після 20 років незалежности не визнані ДЕРЖАВОЮ патріоти, котрі за неї помирали?

В 2003 році з'явилися мої спогади *З Австрії на Колиму*, які знайшли допитливого читача — патріота і у 2006 були перевидані. Віднайшлися друзі — спонсори і обіцяють перевидати втретє — отже, читачу спогади подобаються, знаходить в них висвітлення „білих плям", так старанно замовчуваних і фальсифікованих нашими недругами.

Про дивізію „Галичина" написав пасквіль журналіст С. Гончаров в газеті *Кіевскій телеграф* № 15 (108) для пасажирів, подорожуючих в бізнес класах, під заголовком „Борьба за свастику". На таку брехню є відповідь у першому виданні моїх споминів статтею „Ми ще живі і пам'ятаємо" — на цьому й закінчилося.

У 2009 році отримав від ВО „Свобода" пропозицію прийняти участь в спецпроєкті *Дивізія „Галичина — запити і відповіді* на сайті „Майдан" в Інтернеті. В результаті з'явилася книжечка, котра стривожила захисників-ортодоксів неіснуючої „імперії зла".

За підтримки ВО „Свобода" пройшли презентації у Львові, Києві, Харкові, Сімферополі, Чернівцях, де в атмосфері „доброзичливого партнерства" мав можливість обмінятися думками з представниками титулованих, проте ворожих нам пострадянських (проросійських) ЗМІ. В суперечці народжується істина, та її бояться наші недруги. У № 23 за 9 жовтня в російськомовному тижневику *2000* (який видається за фінансової підтримки інституту Затуліна і, як стверджують, відповідно російського уряду та спецслужб), з'явилася стаття чергового українофоба В. Корнілова під назвою „Історія фальшивая, нацисти настоящіє".

Нас продовжують лякати людоненависницьким коричневим фашизмом, відвертаючи увагу від набагато жахливішого комуно-червоного (за принципом: найкращий захист — атака!). Та не той час — і річка не та. Щось таки змінюється. Оприлюднюються закриті спецархіви ВЧК, НКВС і маємо можливість пізнати правду. Читачам, чи не вперше, довелось зустрінутись не з клятим „фашистом"-„бандерівцем", а з простим українським хлопцем, в якого батько з вільних козацьких поселень на Дніпропетровщині (Катеринославщині), а

мати з Волині (Дубровиця), дружина з сім'ї репресованих за любов до рідного народу, діти та внуки з Галичини—типовий українець.

Народився в сім'ї колишнього старшини російської, а згодом армії УНР, на еміґрації у Варшаві і для мене ностальгія (туга за Батьківщиною), прояви якої так стурбували (чому?), „інтернаціонального" радянського журналіста, була зрозумілою. Дитинство та молодість провів на чужині, згодом на рідній, та не своїй землі. Запам'ятався надпис над ліжком: „Не словами—а ділами! Не плачем, а мечем!" Дуже люблю найкращі на світі рідні українські пісні-думи і завжди в мене сльози на очах, коли їх слухаю. Пригадую одну з перших почутих:

Скажемо Вам веселу новину, що ми любим рідну Україну,

Славного ми роду–українці зроду, любимо свій край, рідну мову і звичай.

Діди наші на турка ходили, бо Вкраїну над життя любили.

Приспів....

Брати наші по тюрмах конали бо Вкраїну над життя кохали.

Приспів...

Так і не відчуваю ностальгії за клятим Сибіром чи Колимою—хоч ґасподіну Корнілову того би і хотілося. А його? Ніколи в Корнілова її й не було, хоча полюбляли співати „З чєво начинається родіна". Це тільки слова, бо „родіна" інтернаціоналіста—корито, в яке наливають „похльобку", і байдуже, де воно знаходиться.

Шельмуєте борців за незалежність—патріотів, не маючи на це жодного морального права.

Я пройшов дивовижну школу виживання на Колимі і залякати мене просто неможливо. А от вибілити злочинну комуністичну систему не вдасться—забагато нагрішили. І кожен прожитий день невпинно приближає усіх до неминучої розв'язки—Нюрнберґу-2. Почали з клятих голодоморів, від яких не можуть спекатись. В 1933 році, коли мільйони „дєтєй і старіков" вмирали в Україні з голоду, у Францію завозили в шовкових мішках по демпінґових цінах українську пшеницю. У Франції до влади прийшли соціялісти Блюма і потрібно було їх підтримати.

Запам'ятався оприлюднений одним з очевидців випадок, коли ситий та вгодований „будівничий соціялізму з людським обличчям" вибив з рук жінки миску з квасолею яку, приховавши, зварила для вмираючих з голоду дітей.

А 1947-й рік, про який, завдячуючи „клятим бандерівцям", стараєтесь не згадувати—голод був не набагато меншим. Тоді, згідно рішення „партії та уряду", передано голодуючій Румунії 800 000 тонн кукурудзи. Наші поети захлиналися з гордости: „Ми йдемо шляхом побідним, всім пригнобленим і бідним руку подаєм, руку подаєм". Сьогодні деякі з них стали героями України. Свої—своїм? А ми? На

відміну від загалу, котрий нічого не бачив і нічого не чув (ситий голодному не товариш), знали про це все і жили одним бажанням—відомстити клятому ворогу за знедолену Батьківщину (це теж ностальгія?)

Ще трохи про колябораціонізм (для читача). Мене, 19–річного, передали пораненим англійські союзники в руки злочинного СМЕРШ-у тільки тому, що при опитуванні назвався УКРАЇНЦЕМ. Що заважало мені, народженому в столиці Польщі, назватися поляком—потенційним другом союзників? Тисячі (мільйони) росіян називались ким завгодно, лиш би уникнути депортації на таку кохану „родіну". Про козаків та власовців мовчу—тут було по-різному. І не дивуюся тому, що багато з них були репресовані ще до війни. Адже тільки в Магаданській області було втричі більше лагерів, ніж у всій Німеч-чині. Я був патріотом, який не цурався рідної матері-України в біді, знаючи що кара за це неминуча. Таке було наше виховання, так ми розуміли ностальгію за рідною і знедоленою Батьківщиною. Нас панічно боялися і після війни. Тому так наполегливо пришивали ярлики запроданців.

Де сьогодні Круглови, Сєрови, Абакумови і ціла зграя беріївських опричників з СМЕРШ-у, котрі вчинили стільки злочинів, що не витримали навіть їхні ж поплічники.

Чи згадував хтось право людини на захист, презумпцію невинности? „Вождь світового пролетаріяту" В. І. Ленін говорив: „Якщо ваш ворог біситься, значить ми на правильному путі, таваріщі".

Чи не застосувати ці слова до нашої ситуації?

Ще трохи про Дивізію „Галичина", яка закінчила війну як Перша Дивізія УНА (Українська Національна Армія). Зрозуміло, ворогів бісить все, про що пишу. І що Дивізія була вишколена протягом року, а совєти кидали на форсування Дніпра, чи на карпатські перевали беззбройних та невишколених. Бісить те, що такі нелюди німці протягом року вишколили для майбутніх національних кадрів до 600 старшин і 2 000 підстаршин—ідейних, свідомих патріотів. Було шкода хахлів? Вирішувалися людиноненависницькі проблеми побудови ілюзорного комунізму, створення єдиного наднаціонального суспільства під керівництвом „старшого брата".

Це була битва двох тиранів, в якій людське життя не коштувало копійки. Задавили ворога кількістю (по 7 своїх за одного німця). Якби не допомога американців та англійців, яких ще й сьогодні ворогами рахують, то бачили б ту перемогу…

І сьогодні ненавидять „шерстюків і шевєльових", ненавидять все, що пахне (по-вашому „воняєт") українським, а значить вільним духом, свободою, непокорою. А якщо свій люд вийде із запою і також захоче жити вільно, без ворогів? А тоді гляне навколо і запитає: „А чому ж

ми такі бідні, маючи найбільше в світі ресурсів, території"? Потрібно завжди мати ворога. І не важливо кого—чеченців, грузинів чи українців. Головне, щоб він був. Для цього і вкладають кошти у пропаґанду, утримують тисячі аґентів для роботи на форумах, фінансують підривні організації та пресу.

Відносно Бабиного Яру. Ця святиня для українців більша, ніж для євреїв. Там хоронили разом катів з жертвами і фашисти, і комуністи. Не потрібно лукавити. Відносно „Українського телебачення", то воно не гірше в розповсюдженні імперських ідей від російського. Дивіться серіяли про вождів світового пролетаріяту та борців за „світле" майбутнє. Тут правда про Чапаєва, Тухачевського, Берію, Якіра—та чи усіх перерахуєш—всі зрадники знищені владою, за яку боролися. За плеяду з „особливими заслугами"—Дзержинського, Менжинського, Яґоду, Єжова, Мехлиса і... вже краще промовчу. Читайте мемуари дивом вцілілого І. Еренбурґа. Згадайте „полум'яного" Свєтлова: „Я землю покинув, пошел воєвать, чтоб землю в Ґренадє крестьянам отдать". Натерпілись ті селяни в Ґренаді, насилу уникнули тієї помочі. Іншим народам пощастило менше. Де „будівничі УССР"—закляті вороги українського народу: Коцюбинський, Примаков, Берзін, Косіор, Постишев, Чубар, Любченко та ціла плеяда „заслужених", про яких вартувало б згадати недолугим хамам за доленосні дні кінця січня 1918 р. За що можна б подякувати доблесним чекістам, так це за проведену ними каральну роботу відносно справжніх катів-зрадників. Нема чужих ворогів—бий своїх. Та ворог мусить бути. Щоб виправдати свою некомпетентність та дурість „врєдітєльством", щоб перекласти вину за власні негаразди на чужі плечі.

В усіх посткомуністичних країнах російський соціялізм потерпів нищівну поразку, дійшло до примирення і злагоди. У них відбулась люстрація—заборона займати „колишнім партійним бонзам" (так званим тепер „професіоналам") керівних посад. Усі рвонули вперед, живуть якщо й не надто заможно, то й не бідно. І вже створюють сьогодні музеї тоталітаризму, щоб знали онуки і правнуки та стереглися отих „дружніх російських обіймів". Україна на разі сама ще нагадує отой музей, де вулиці та міста носять назви катів її народу, де правлять люди, котрі ненавидять українську мову, готові і надалі перекручувати її історію і кожне своє рішення узгоджують із Московією.

До 65-ї річниці створення УГВР в Україні видано поштову марку. Скільки крику та „справедливого народного обурення". А де були ті „правдолюби", коли в СРСР видавали марки присвячені Косіору, Постишеву, Якіру, Блюхеру, Ґаю та безконечній зграї злочинців знищених самим же „найгуманнішим" в світі режимом, під гучні оплески вірнопідданих.

Відносно ветеранів читайте „Золото партії" І. Буніча: „Добре за-

пам'яталася багатомільйонна армія інвалідів після війни. Звонячи чисельнними орденами і медалями збиралися в великих містах, на ринках та станціях, з протягнутою рукою вимолюючи допомоги. Неочікувано, майже в один день, всі вони пропали. По всіх містах були проведені координовані облави, всіх безногих і безруких повкидали в машини і повезли. А було їх декілька мільйонів. Куди вони поділися? Не те що говорити, а й думати про це було небезпечно. Будь-який генерал чи маршал міг так же пропасти, і ніхто не мав права про нього згадати. Якщо ще в роки війни били до смерти та мочилися на голову генерала армії Мєрєцкова, з не меншим запалом робили те саме з маршалом Новіковим, генералом Тєлєгіним, маршалом Яковлєвим та іншими..."

Так вчепилися в УПА, ніби нема про що більше писати. А там героїв, які вмирали, щоб не попасти в руки „гуманного" ворога, було в сотні (якщо не в тисячі) разів більше, як в робітничо-селянській РККА. Це були патріоти-ідеалісти, і сьогодні не визнані на державному рівні. (А хто це зробить? Не нащадки ж Павліка Морозова!). Тисячі молодих дівчат (багато з яких неповнолітні), які вибрали смерть замість ганьби і були розчавлені танками в таборі Кінґір в Казахстані, (офіційно до 400).

Відносно мене, то жодним „ваффен фюрером" не був, так і закінчив війну кулеметником—кандидатом на підстаршину. Таке „звання" отримав після закінчення підстаршинського вишколу в одній з найкращих шкіл. Німці собі ціну знали і званнями не розкидалися—треба було заслужити на полі бою, а не в шпиталі. І не за сумнівні заслуги та любов до КПРС.

ДИВІЗІЙНИКИ В УПА

Щерба Олександер (другий ряд, 4-ий зліва) зі своїми товаришами прийшов до лав УПА після битви під Бродами.
Див. В. Мазурок. О. Мазурок: „Чота Дивізії *Галичина* на Крем'янеччині". *Вісті Комбатанта*, ч. 2, 2005, ст. 46.

Валентин МОРОЗ

СТВОРЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Закінчення, див. ВК, ч. 4, 2009, ч. 1, 2010

Необхідно підкреслити, що створення ОУН було не просто появою ще однієї партії в українському політикумі. Вважати таке це було б з точки зору історичної перспективи великою помилкою. Не буде перебільшенням сказати, що поява ОУН означала перехід українства в категорію нової якості. (І з бігом часу, коли минуцці симпатії й антипатії зникнуть, це буде вирисовуватися все виразніше).

...Є у Фрідріха Ніцше широко відома (і дуже нашуміла в час своєї появи) праця *Also sprach Zaratustra* (*Отже, сказав Заратустра*). Це практично самі афоризми, узяті нібито в Заратустри (цього не заперечиш), але побачені дуже „по-ніцшеанському". Ось один з них. Називається він „Попіл і діямант". (Напочатку треба вияснити: виявляється, що попіл і діямант мають... ту саму хемічну формулу; вони „брати"). Але є якась там структурна різниця, що робить попіл попелом, а діямант діямантом. Але–„ближче до Ніцше". Попіл питає у діяманта: чому ти такий твердий? Ти ж мій брат. А діямант відповідає йому: чому ти такий м'який? Ти ж мій брат...

Ясно, що Ніцше не був хеміком, і хемія його не цікавила. І проєктує він цю істину не на світ кристалів і мінералів, а на світ людських відносин. Його цікавить не хемія, а „алхемія" людських взаємин. А у світі людей саме так і є: будеш твердим, коли хочеш бути твердим! У світі людей все залежить від Хочу–„хочу" з великої літери. „Коротко і сердито" це називається волюнтаризмом. Нашим західнім сусідам (німецьким та іншим) він був відомий з часів Шопенгауера і Ніцше. До нас же, українців, він прийшов в епоху Донцова... Бо концепція донцовського націоналізму стопроцентно збудована саме на принципі волюнтаризму.

Якраз це й забезпечило появу нової якости українства. Бо коли в центрі людського життя стоїть Хочу з великої літери–тоді все починає виглядати зовсім інакше. Тоді все залежить (у першу чергу) від того, скільки отих Хочу з великої літери ми створимо у своїй нації і згуртуємо їх в один великий кулак. Коли їх є досить багато–то це означає, що ситуацію будемо творити ми, а не наші противники. І тут починається кардинально важливий поворот. Тепер уже в центрі уваги не приглядання до зовнішньої (чужої) кон'юнктури, а вслухування у власні глибини, у власні ресурси (а ресурси ці завжди є, лише при одній

умові: коли є люди, які хочуть їх шукати).

Отже: з появою ОУН починається епоха свідомого україно-шукання, а звідси уже автоматичний перехід до українотворення.

І перед тим були люди, що спонтанно жили концепцією україно-центризму. А тепр цю концепцію взяло на озброєння ціле покоління! По суті поєднання волюнтаризму з україноцентризмом забезпечило появу нової якости українства.

Не дивно, що і в творах Донцова, і в дальшій чисто практичній діяльності ОУН постійно звучить тема опори на власні сили. Вона автоматично виросла з тези: не придивляння до зовнішньої кон'юнк-тури, а вслухування у власні глибини і відшукування там ресурсів для дальшого будівництва.

Ще з „продукції" І-го Великого Збору ОУН необхідно згадати „Декалог" („Десять заповідей українського націоналіста"), що став на довгі роки етичною формулою нового українського покоління. Уперше він був поширений як додаток до газети „Сурма" влітку 1929 року.[1]

І ще одна „конкретика" (до речі, вона дуже „канкрєтна", кажучи сучасною мовою, ще й тепер; бо й досі не „злазить" із сторінок поле-мічних текстів). Ідеться про тему „фашизму". Як тоді, у 1929 році, так і тепер певні „гості" (виклепані в Москві) настирливо твердять, що українські націоналісти–це, мовляв, „фашісти, артісти, контрабанді-сти". Тому необхідно процитувати тексти з цих далеких 1929-1930 років, щоб мати картину в цьому питанні. Вже у 1929 році в офіціозі *Розбудова Нації* ОУН заявила:

> У десятий рік після закінчення світової війни хто не чув про фашизм? Він притягає до себе увагу не тільки політиків, його противників, але й найшов широкий розголос, а навіть став модною назвою серед широкої публіки, хоч вона не завжди знає його суть. Ним стали цікавитися і люди науки, постали навіть інститути для вивчення фашизму. Про нього з'явило-ся вже чимало спеціяльних публікацій різними мовами, крім української, в якій досі маємо тільки окремі статті про ті чи інші прояви. Тим часом і для нас далеко не зайвим є мати цілісну уяву, хочби тільки в стисло конспек-тивнім огляді, цього нового й своєрідного політичного й соціяльно-економічного явища, бодай в основних його ідеологічних проявах [...]
>
> Заразом зі свого боку підкреслюємо невмісність назви „фашизму", якою охрестили український націоналізм його противники. Фашизм–це рух державного народу, це зроджена на соціяльнім підкладі течія, що змагається за владу у власній державі. Український націоналізм–це рух національно-визвольний,завданням якого є боротьба за державність, до якої має повести найширші маси українського народу. А тому українського націоналізму не тільки-що не можна утотожнювати з італійським фашиз-мом, але навіть не можна до нього надто приподібнювати. Тим більше не

[1] Петро Мірчук. *Нарис історії ОУН*, стор. 126.

можна приподібнювати українського націоналізму до тих соціяльно й політично реакційних течій інших державних народів, що їх охрещено рівнож „фашизмом", назвою зрештою невідповідною, коли візьмемо хочби на увагу те, що сам Муссоліні сказав: „Я твердажу, що в чужині є неможливо наслідувати фашизм, тому що там є інші історичні, географічні, господарські й моральні умовини.[2]

До цієї теми журнал *Розбудова Нації* повертався й пізніше, як у грудні 1929, так і в листопаді-грудні 1931 року.[3]

Здавалося б, у цьому питанні всі „крапки над „і" поставлені уже в 1929 році, і жодної теми для дискусії про „фашизм" не залишилося.

Але...

В житті ніколи не буває так просто. Виявляється, у 30-і роки тема „фашизму" ОУН була просто-таки „виїздним коником" багатьох леґалістичних груп, що не поспішали загострювати свої стосунки з польською владою. Не кажемо вже про комуністичні чи майже-комуністичні групи. В постановах ІІ-го пленуму Комуністичної Партії Західньої України писалося про „фашистських націоналістів", що знаходяться в одному фронті з „польським фашизмом",[4] і т. д., і т. п.– „царствію його не буде кінця". Але й видання більш поважних українських груп, які повинні були б мати більше „клепок у голові", теж піддалися цьому психозові. У цій же тональності писав і *Тризуб*– орган „екзильного уряду" УНР, і гетьманська *Січ*, і *Соціял-Демократ*, і *Український Прапор*–орган „екзильного уряду" ЗУНР.

І навіть найсолідніша українська газета в Галичині–*Діло*–теж „доросла" до такої термінології:

> Якщо націоналісти проти партійництва, то вони мусять здати собі справу, що зорганізувавшись, вони стали не чим іншим, а новою українською політичною партією, тільки партією фашистівського покрою.[5]

А на 3-у з'їзді УНДО (*Діло* було газетою цього об'єднання) один з доповідачів висловився так:

> Від націоналістичних елементів нічого позитивного для національної політики в нинішніх часах надіятись не можна. Вони самі не знають, до чого вони зміряють. Але шкодити вони можуть.[6]

Якщо подивитися на цю тему без жодних емоцій, то варто сказати: ці тексти були, мабуть, найганебнішим епізодом за час існування газети *Діло*, що увійшла, без сумніву, в українську історію.

ОУН з самого початку свого існування енерґійно реаґувала проти цієї наклепницької кампанії. Зокрема, у 1931 році Провід ОУН опублі-

[2] *Розбудова Нації*, ч. 8-9, серпень-вересень 1929, стор. 262.
[3] *Розбудова Нації*, ч. 12 за 1929 р.; ч. 11-12 за 1931 рік.
[4] Цитата за Петро Мірчук. *Нарис історії ОУН*, т. І, стор. 111.
[5] *Діло*, 4 квітня 1929 р.
[6] Цит. за Петро Мірчук. Цит. праця, стор. 109.

кував у журналі „Розбудова Нації" таку заяву:

Від хвилини, коли організований український націоналістичний табір зайняв відповідне місце в теперішній українській дійсності, як активний чинник боротьби українського народу за відновлення Самостійної Соборної Держави, почали проти нього завзяту й щодо способів неперебірливу акцію уряди, суспільність та преса тих держав, що окупували українські землі. Поруч із насильствами та нищенням українців на окупованих ними українських землях, окупанти почали вживати ще одного способу–провокації.

Мета цих провокацій полягає в тому, щоб викривляти справжній зміст націоналізму та скомпромітувати його в опінії українських мас, а тим самим убити їхню віру в непереможну силу ідей українського націоналізму та тих методів боротьби, якими він послуговується для виборення волі Україні. Попри це намагаються окупанти представити український націоналістичний рух у шкідливому освітленні перед чужинцями.

Зокрема комуністична Москва змальовує український націоналістичний рух як ворожу інтересам українського працівного люду „фашистську" акцію, що перебуває на услугах Польщі та міжнародного капіталу. Натомість Польща окреслює український націоналізм як німецьку або большевицьку авантюру, що загрожує мирові Европи [...]

Провід Організації Українських Націоналістів подає до відома наступне:

1. Останні вістки ворожої преси є наскрізь брехливі. Провід ОУН від самого початку своєї діяльности станув на ідеологічні, політичні та тактичні позиції активної боротьби проти окупантів українських земель–Москви і Польщі–та з тих позицій ніколи не сходив і не думає сходити. Тому зокрема й вістка про якісь ніби зобов'язання Проводу Українських Націоналістів супроти німецьких націонал-соціялістів провокативно протирічить загальнознаним та непорушним засадам політики Проводу [...]

3. Ця нова хвиля ворожих провокацій проти українського націоналізму є з одного боку виявом слабости ворогів українського народу, а з другого–зросту революційних настроїв серед українських мас на окупованих територіях, як також активізації української справи взагалі в світі.

4. Провід ОУН заявляє, що на всякі дальші провокації відповідати буде не спростуванням їх, але посиленням наступу організованого націоналізму.[7]

Постає природне питання: як оцінити (з точки зору історичної перспективи) цю психічну атаку проти новонародженої націоналістичної структури? Думаємо, що тут варто згадати цікавий афоризм: у людських вчинках завжди шукають логіку; але там немає нічого, крім психології. Так! Людська інтуїція промовляє у такі моменти гучніше й потужніше, аніж людська логіка. І тому всі ці леґалістичні „маслосоюзи" відчували безпомилковою інтуїцією: оті молоді люди, що вбивають польських міністрів, наразі не тільки доростають

[7] *Розбудова Нації*, ч. 11-12, листопад-грудень 1931року.

політично. Але... В недалекому майбутньому вони просто з'їдять усі ці леґалістичні „маслосоюзи"–і то навіть „без солі". (Так що вся ця ностальґічна антипатія доживаючих структур до тих, які їх неминуче мали з'їсти–є просто нормальною і природною. У світі людей завжди буває саме так).

Щоб переконатися у правдивості цих слів–чекати довелося недовго. Реальність 40-х років показала, що єдиною українською силою, яка виступила із зброєю в руках проти фашистського Гітлера–це була нібито–„фашистська" ОУН, що створила реальну протигітлерівську зброю–Українську Повстанську Армію! (І всі здорові сили Західньої України, незалежно від партійної чи „безпартійної" приналежности, приєдналися до цієї акції, керованої Організацією Українських Націоналістів).

А починаючи з 1944 року, коли на Західню Україну знову нагрянули московські „визволителі від хліба і масла", повторилась та сама ситуація. Усі ці леґалістичні „маслосоюзи", вигодувані на польському маслі; всі ці групи і „групенята" просто зникли під чоботом сталінського молотка, „як роса на сонці". І знову–як і при гітлерівській окупації–єдиною силою, що стала до боротьби проти нового окупанта, була ОУН і створена нею Українська Повстанська Армія.

Цю боротьбу українські націоналісти (як і їх литовські, латвійські, естонські побратими) вели аж до початку 50-х років. А окремі підпільні озброєні групи протрималися аж до середини 60-х років (як наприклад під Бережанами)–тобто історично передали естафету визвольної боротьби безпосередньо до рук шестидесятників, що вже тоді починались як епоха.

Було б помилково не згадати, що далеко не всі леґалістичні структури стали жертвою лише вищеописаного антинаціоналістичного психозу.

Скажімо, газета *Свобода* що виходила в Нью-Йорку (одна з двох щоденних українських газет, які з'явилися в діяспорі), дивилась на справу „тверезо-по-американському":

> Різні демагоги, псевдореволюціонери виступають у своїх часописах, кажучи, що в Галичині треба спинити український терор проти поляків, бо, мовляв, треба спокою, а наш терор викличе контртерор поляків проти українців. Та спитати цих „революціонерів": коли б не було нашої боротьби в Галичині за свої права, то взагалі, чи ми тепер мали б там щонебудь своє, українське? Звичайно, ні! А тоді полякам не було б чого нищити українського. Геройство й боротьба були вічним поступом живих націй і народів. Спокій панує лише там, де смерть, а український нарід живий і хоче жити вічним життям. [8]

А в числі за 22 жовтня *Свобода* знову повторює цю тему:

[8] *Свобода* за 13 жовтня 1930 р.

Ми розуміємо, що в Галичині можуть знайтися такі політики, які бачитимуть тільки великі жертви, руїну і переполох, а не бачитимуть, що оце завдяки тим жертвам Польща котиться в ту яму, в якій вона готовилася поховати наш визвольний рух. Але на те не треба звертати уваги. Ми глядім на таку велику, хоч болючу хвилину, з отвертими очима. Вона принесла нам небувале досі видвигнення перед світом справи поневолених українських земель під Польщею. Вона відчинила нам очі на те, яке значення у національному визволенні має і така мала країна, як Галичина, яка своєю свіжою кров'ю популяризує в світі українське ім'я. Це величезне діло, яке певно принесе великі користі для української справи взагалі. [9]

Таку ж саму позицію зайняв і *Український Голос*, що видавався у Вінніпеґу. [10]

Як бачимо, леґалістичні структури української діяспори дивились на справу зовсім інакше порівняно з тими, які перебували на території Західньої України.

Коли глянути на ці далекі роки „з висоти пташинного польоту", з позицій сьогоднішнього дня, то доведеться визнати: 20-і роки були в Західній Україні часами <u>відступу</u>. Була це епоха <u>виживання</u> українства на Західній Україні (особливо в порівнянні з бурхливим <u>реваншем українства</u> в Наддніпрянщині, на схід від Збруча в роки українізації).

Але починаючи з 1929 року, з часу заснування ОУН, все „канкрєтно" змінюється.

Починалась нова епоха...

[9] *Свобода* за 22 жовтня 1930 р.

[10] Див. *Український Голос* за 5 листопада 1930 р.

КНИГИ І ЖУРНАЛИ ДЛЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Журнал *Військо України* повідомляє, що у бібліотеках Збройних Сил України, через дуже обмежений бюджет, лише кожна десята книга в українській мові, при чому виданих за роки незалежности лише вісім відсотків.

Звертаємося до наших читачів з проханням посилати книжки та журнали в українській мові–історія, література, белетристика, мистецтво–на подану адресу. Звідтам вони будуть розіслані головно до офіцерських шкіл та інститутів.

Управління Євроатлянтичної Інтеграції
Генерального Штабу ЗС України
вул. Курська 13-3
Київ, 03049
УКРАЇНА

Василь ШПАРИК

КАПІТУЛЯЦІЯ ТРЕТЬОГО РАЙХУ

30 квітня Гітлер покінчив життя самогубством. Своїм наступником призначив адмірала Деніца (Doeniz). Прийнявши на себе командування усіма збройними силами, Деніц вирішив чимшвидше закінчити війну.

2 травня впав Берлін. Адмірал Деніц видав розпорядження, щоб усі армії повсюдно здавалися західним військовим з'єднанням, а висланий ним **3 травня** до штабу англійського фельдмаршала Монтґомері командувач військово-морських сил Німеччини адмірал Фрідебурґ повідомив, що його метою є здача в полон трьох армій, які воюють проти росіян, і просив дозволу пропустити біженців через передній край західних військ. Монтґомері відмовився обговорювати здачу в полон на таких умовах.

4 травня адмірал Фрідебурґ повернувся в штаб Монтґомері з пропозицією здати в полон всі німецькі війська в Північній Німеччині, Голляндії і Данії. Оскільки, як вважали, такі пропозиції носили виключно військовий характер, Монтґомері погодився на них.

5 травня в штаб генерала Айзенговера у французькому місті Реймс (Reims) прибув представник від адмірала Деніца з пропозицією про капітуляцію. Ґенерал зразу ж повідомив про це радянське верховне командування і просив призначити представника на евентуальні переговори з Деніцом. Тут же Айзенговер повідомив, що не прийме будь-яку капітуляцію, якщо вона не буде безумовною капітуляцією. Радянське верховне командування призначило своїм представником генерал-майора Суслопарова.

У той же день у штаб Айзенговера прибув адмірал Фрідебурґ, який мав намір вести переговори. Проте йому було заявлено, що задача зводиться просто до прийняття безумовної капітуляції без будь-яких переговорів. Після цього прибув начальник Головного штабу вермахту (OKB) генерал-полковник Йодль (Jodl).

Нарешті Деніц зрозумів необхідність прийняття вимог союзників, і **акт про капітуляцію був підписаний Йодлем у присутності, зокрема, представника СРСР генерала Суслопарова, о 2 годині 41 хвилина вранці 7 травня 1945 року**. Бойові дії зупинялися опівночі 8 травня.

Після підписання акту про капітуляцію Айзенговер сказав Йодлю: „Ви офіційно і особисто несете відповідальність за дотримання умов капітуляції, також за прибуття німецьких командувачів у Берлін в такий час, який буде назначений російським головним командуванням для оформлення офіційної капітуляції перед урядом СРСР. Все."

Далі Айзенговер згадує: „За умовами підписаного акту про капітуляцію командувачі німецьких збройних мали були прибути до Берліна 9 травня, щоб підписати ратифікацію у російському штабі".

Термін „ратифікація", що означав „затвердженням акту підписаного в Реймсі", було сприйнято радянською стороною зі здивуванням, оскільки вважали, що цим мали на меті принизити вирішальний внесок СРСР у розгром нацистської Німеччини.

9 травня 1945 року о 0 годині 16 хвилин за середньоевропейським літнім часом делеґація головного штабу збройних сил, очолювана генералом Кейтелем, підписала в Карсгорсті (передмісті Берліна) **повторний акт про капітуляцію, офіційно датований 8 травня 1945 року**.

Окремо, в різний час було повідомлено про капітуляцію: у Лондоні та Вашинґтоні–8 травня о 15 год. за Ґрінвічем; у Москві–9 травня о 2 год. московського часу.

Звідси і святкування цієї дати окреме: 8 травня–у західних державах; 9 травня–в колишньому СРСР, а тепер–в Росії.

Тільки **9 травня** вранці радянське командування офіційно повідомило про підписання в Берліні акту про капітуляцію.

Валентин МОГИЛА

„КАРПАТСЬКИЙ РЕЙД" КОВПАКА

12 червня 1943 року, за місяць до битви на Курській дузі, півтори тисячі партизан-ковпаківців виступили з району Сарн на Карпати. Мета походу–„рейкова війна", знищення нафтопромислів і розвиток партизанського руху в Західній Україні. На шляху до гір мінери з'єднання підірвали залізничний міст біля Тернополя. Ковпак не передбачав, що цей вибух визначить подальшу долю всього з'єднання.

„Партизанський генерал" Ковпак

Міст був ахіллесовою п'ятою гітлерівців. Припинився рух ешелонів до Східного фронту єдиною дорогою, що забезпечувала його танками, артилерією і боєприпасами. Залізниця пропускала більше сорока составів на добу. Ешелони довелося повертати назад на Львів і Краків, переганяти через Румунію і Бессарабію. Дізнавшись про причину, Гітлер розлютився і наказав райхсфюреру СС Гіммлеру знищити „банду" Ковпака.

Командування операцією було доручено генералові вермахту Кріґеру–знавцеві гірської війни і карпатського театру ще з часів Першої

світової війни. Німці вивчили напрям руху з'єдняня на Карпатські гори і стежили за ним, з'ясовуючи його сильні й слабкі сторони. У середині рейду вони дали можливість партизанам „розігратися": на степових просторах розбити свої окремі частини. Крігер поставив завдання–повністю знищити з'єднання в Карпатах, вважаючи, що в горах воно попаде в пастку. До складу угрупування ввійшли п'ять полків СС, один гірськострілковий і п'ять батальйонів особливого призначення.

Під щоденним бомбардуванням і обстрілом „мессершміттів" з'єднання ввійшло в гори. Партизани металися кряжами і гірськими стежками Олекси Довбуша, йшли далі в гори, прокладаючи шлях до величезного Поп Івана і стрункої Ґоверлі. Намагаючись вирватися з кільця, що стрімко звужалося–пастки Кріґера, користуючись картою Карпатських гір 1898 року, Ковпак і Руднєв вирішили розірвати проривом 13-е за числом оточення з'єднання. Напрямок–через Делятин, де розташувався штаб угруповання Кріґера.

У ніч з 3 на 4 серпня ударна група захопила місто, розгромила штаб Кріґера (генерал чудом уцілів) і оволоділа мостом через Прут. Після виходу із „гірського мішка" всіх рот з'єднання рятівний міст було висаджено в повітря. Однак повністю вислизнути з пастки було не просто. Ковпаківці застосували військову хитрість козаків Дениса Давидова проти військ Наполеона: після сутички розсипатися в усі сторони. З'єднання розбили на шість груп і визначили „зоряні" маршрути відходу із пастки. Через місяць всі групи повернулися туди, звідки починали рейд на Карпати.

У рапорті Ковпака Сталіну від 8 жовтня 1943 року про підсумки Карпатського рейду повідомлялося: знищено 52 залізничних і дорожніх мости, пущено під укіс 19 ешелонів, підірвано 40 нафтовишок і 13 нафтосховищ, убито 3349 солдатів і офіцерів ворога. З'єднання втратило убитими близько 450 партизан–кожного третього...

(„День", чч. 298-299)

ВАРШАВСЬКЕ ПОВСТАННЯ

Варшавське повстання вибухнуло 1 серпня 1944 року, о год. 17. Названо повстання годиною "W".

До боротьби з німецькими окупантами виступило приблизно 23 тисячі вояків Армії Крайової й інших збройних формацій. Згодом сили повстанців зросли до 50 тисяч.

Згідно з пляном, бойові дії мали тривати 3-4 дні, а продовжилися на 63 дні.

Акт капітуляції підписано 2 жовтня 1944 року.

У боях згинуло або було поранено 40 тисяч повстанців та 180 тисяч цивільного населення. Німецькі втрати: приблизно 25 тисяч вбитих, поранених і пропалих безвісти.

Сергій ГРАБОВСЬКИЙ

ЗАБУТА ВІЙНА

(Скорочено)

Оце щойно відкрив одну дуже проґресивну газету, і читаю: війна до нас прийшла 22 червня 1941 року. Вмикаю не менш проґресивний телеканал і чую те саме.

Насправді ж немає нічого більш далекого від істини, ніж цей вкорінений у підсвідомість радянський міт.

Згадаємо перебіг історичних подій. Справді, до березня 1939 року українці якщо і брали участь у бойових діях чи на Далекому Сході, чи в Еспанії, чи в Китаї, то йшлося про тисячі учасників цих подій і сотні загиблих десь далеко, ледь не на краю землі.

А от у березні, хоч Друга світова номінально ще не почалася, але війна з усіма своїми лихами прийшла на українську землю–на Закарпаття, де, поруч із тисячами місцевих вояків, в обороні Карпатської України стали й сотні добровольців-галичан.

Далі був вересень того ж 1939 року, коли світова війна почалася вже й де-юре. Понад 200 тисяч українців чинили опір Вермахту у складі польського війська, обороняли Модлін і Варшаву, билися на Вестерплятте.

А одночасно Червона армія готувалася в похід на Захід, щоб підтримати своїх нацистських союзників і приєднати до кремлівської імперії Галичину, Волинь, Берестейщину і Гродненщину.

Лише у Київській і Харківській військовій окрузі до Червоної армії у ті дні були мобілізовані один мільйон 65 тисяч командирів і бійців. А ще з цивільної економіки Радянської України забрали приблизно 300 тисяч коней, 60 тисяч автомобілів, 10 тисяч тракторів. На режим воєнного часу перейшли залізниці. На території УРСР був розгорнутий Український фронт під командуванням командира 1-го ранґу Тимошенка.

Обеліск „Тисячам полеглих українців". Фото: Музей "Raatteen Portti", Фінляндія

Іншими словами, Друга світова війна вже у вересні 1939 року помітно відбилася на житті всіх жителів України–як Східної, так і Західної (більша частина якої тоді ж була приєднана до СРСР, відчувши всі „принади" цього приєднання).

Фактично без перерви–в останній день листопада того ж 1939 року–Червона армія вдерлася до Фінляндії. До півмільйона українців пройшло через цю жорстоку Зимову війну. І не менше 80 тисяч не повернулися з неї (точні дані досі невідомі).

Часом гинули в оточенні і потрапляли у полон цілі дивізії, наприклад, 44-а Київська стрілецька дивізія. Отож, похоронка стала звичним явищем для жителів УРСР уже узимку 1939/40 років...

Коротка передишка–і літо 1940 року. На території УРСР розгортається Південний фронт, який має без бою зайняти Бессарабію і Буковину (якщо Румунія капітулює)–і йти з боями на Бухарест, якщо Румунія не віддасть згадані території. Знову сотні тисяч людей мобілізовані до війська, знову туди забрані автомобілі та коні, знову територія до Дніпра стає тилом діючої армії.

А у цей час Червона армія, де кожен четвертий, як відомо,–українець, окупує Балтійські держави. Окупує наче без бою, але ж у радянському війську і без боїв з ворогом, під час масштабних походів гинуть сотні бійців.

З іншого боку, ці завойовницькі походи приносять не тільки численні трагедії у сім'ї мешканців УРСР,–вони мають результатом певний ріст добробуту населення, звичайно, від того жалюгідного стану, в якому цей „добробут" був у другій половині 1930-х років.

Демобілізовані привозять додому трофеї–одяг, взуття, домашнє начиння,–якого в Радянському Союзі не те що не вистачало, а фактично не було. Так от, в підсумку кілька десятків мільйонів радянських людей істотно підвищили свій рівень життя (була одна пара латаних-перелатаних черевиків–стало дві: підвищення рівно удвічі!). Чи не внаслідок цього досі багато хто згадує роки перед війною з Німеччиною як щось світле і радісне?

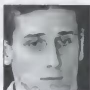
Принагідно: не забуваймо і бої на Халхін-Голі улітку 1939 року, формально до початку Другої світової війни–наче й не дуже масштабна операція, але ж у війську задіяні десятки тисяч українців (серед них–два перші в історії двічі Герої Радянського Союзу льотчики Грицевець і Кравченко), а на Батьківщину йдуть сотнями і тисячами похоронки.

Ґрандіозними і страхітливими ці масштаби стали після 22 червня 1941 року. Але і до цього дня у складі різних армій полягло понад 100 тисяч етнічних українців та вихідців з України.

Між тим, скажімо, Велика Британія, яка воювала і в Європі, і на Тихому океані, і в Африці,–і воювала запекло–за всю Другу світову війну, з вересня 1939 по вересень 1945 р. втратила близько 400 тис. вояків. Ясна річ, британці по-сталінськи не воювали, і не так бездарно, як польські генерали, вони берегли своїх солдатів. Але ж, попри те, невже все, що було до 22 червня 1941 р., для України й українців–це дрібничка, не варта уваги, ба, навіть згадки вітчизняних мас-медій.

Остап КРИВДНИК

„ГАЛИЧИНА": ВИЗНАТИ, НЕ МОЖНА ЗАСУДИТИ

Найпопулярніший блоґґер пострадянського простору „Другой днями" написав про Марш слави УПА, де однозначно засудив „нацистскую постсоветскую отрыжку", звинувативши УПА, між іншим, у масових вбивствах євреїв якимось мітичним „українським леґіоном".

Ті, хто засуджують український визвольний рух 40-х років, намагаються не розрізняти різних формувань. „Нахтіґаль" і „Ролянд", дві гілки ОУН, дивізія „Галичина" і УПА постають в них як одне ціле. Плакати „Ґаличина" слугують доказом нацизму всього визвольного руху, а разом з ним дискредитується і ідея незалежної України.

При цьому такі „судді" ніколи не бачили особисто і не спілкувалися з людьми, які були в УПА чи в інших формуваннях, а для цитувань обирають анґажовані польські і радянські джерела.

Тема „Ґаличини" і українського колябораціонізму багато разів піднімалася урядом СРСР в світі–у справі Оберлендера чи канадській комісії Дешена–для дискредитації українського питання в цілому.

Шлейф пропаґанди того часу тягнеться і до сьогодні. Та ні Канада, ні Німеччина, ні Великобританія не є пронацистськими державами. Саме тому вони не пішли за СРСР, не приєдналися до комуністичного „полювання на відьом" під антифашистськими гаслами.

Логіка інституцій

В 1914 році було створено курінь Січових Стрільців. Озброєні і вишколені Австро-Угорською імперією, вони при першій же ж зручній нагоді взялися захищати українську справу.

Та ж логіка була і в 1941-му, коли творився „Ролянд" з „Нахтіґалем". І в 1943-му українські вояки прагнули отримати вишкіл і зброю з чужих рук, а в зручний момент обернути цей ресурс на свою користь.

Володимир Кубійович, голова Українського Центрального Комітету, так говорив про логіку утворення Дивізії:

„Ми є за творенням Дивізії, бо цього вимагає український інтерес. Наші користі такі: 1)ми включені в боротьбу з большевизмом не як безіменні, 2)ми входимо на політичну арену, хоча і в скромній формі, а навіть на европейську, на світову, 3)ми рятуємо себе фізично, ми творимо зав'язок армії, 4)це може бути точка виходу для дальших плянів, 5)лише в цей спосіб можемо творити під проводом українських старшин військову школу для української молоді.

Ця школа дасть здисциплінованість, послух, одвертість, чесність,

прямолінійність, почуття відповідальности і інші вояцькі чесноти. Наша боротьба з Москвою набере офіційних форм".

Бандерівська ОУН поставилася неґативно до утворення дивізії „Галичина", вважаючи, що „проєкт створення Дивізії є шкідливим і для української національної справи на міжнародному полі, бо більшовицька пропаґанда буде це вживати як доказ, що український рух створений німцями". У неї уже був неґативний досвід: її співпраця з нацистами закінчилася на два тижні пізніше за радянську арештом Бандери і Стецька.

До Дивізії зголосилося 80 тисяч добровольців. Радянська влада означала для них втрату релігійної і етнічної ідентичности, втрату майна, заробленого тяжкою працею впродовж кількох поколінь, а в більшості випадків і втрату свободи і життя.

Два роки хазяйнування СРСР не залишили жодних ілюзій, тому просто чекати вчорашніх катів, склавши руки, вони не збиралися.

Та всім цим розрахункам не судилося збутися. Більшість тих, котрі йшли, щоб стати ядром майбутньої української армії, щоб захищати рідну землю від колгоспного рабства, були змушені служити гарматним м'ясом під Бродами, а потім–поборювати чужих партизан на чужих землях. Нацисти використали українців задля своїх тактичних цілей, і в цьому трагедія Дивізії.

В останні дні війни дивізійники прийняли присягу на вірність Україні, переформатувавшись в „Першу Українську дивізію Української Національної Армії". Вони мріяли про це від самого початку Дивізії. І тільки неминуча поразка дала їм змогу поступити так.

Долі

Тим, хто агресивно засуджує Дивізію і її вояків та сприймає цих людей через радянські пропаґандистські кліше, в 99 відсотках випадків ніколи не доводилося стикатися з цими людьми особисто і спілкуватися з ними. Та життя складніше за пропаґанду, і біографії дивізійників–тому підтвердження.

Жданомир Пришляк народився 1923 р. в селі Підгірці на Львівщині, де знаходиться знаменитий Підгорецький замок. Його батько, сільський священик Петро Пришляк, віддав його до Золочівської гімназії, а потім до школи аґрономів в селі Черниця на Бродівщині.

В 1943 р. разом з братом Ратиславом пішов добровольцем в дивізію „Галичина", де служив радистом. У „Бродівському котлі" попав в радянський полон, і понад 10 років провів в концтаборах, здебільшого в Середній Азії, де певний час шоферував (Ратислав помер в часі ув'язнення).

Ждан Пришляк повернувся з табору одночасно зі своїм батьком, котрого в 1946-му ув'язнили за відмову „підписати православ'я". Після повернення пан Пришляк заочно закінчив Львівський політехнічний

інститут, одружився, має двох дочок. До пенсії він працював майстром на львівській взутєвій фабриці „Прогрес". Його не реабілітовано.

Іван Іванцюра народився 6 грудня 1922 р. в селі Доброгостів недалеко від Дрогобича в сім'ї селянина, учасника визвольних змагань 1918-1921 року. Він також пішов добровольцем в дивізію „Галичина" разом з братом, котрий, проте, після вишколу в Торуню перейшов у націоналістичне підпілля. Івана Іванцюру минуло пекло Бродівського котла–в той час він був у частині, котра розташовувалася на Холмщині, в районі Білої Підляської, пізніше брав участь в антипартизанських акціях у Словаччині і в Словенії. До 1947 р. був інтернований в італійському Ріміні, після того оселився у Великобританії. Пан Іванцюра пропрацював 25 років бригадиром на будівництві електростанцій біля Ноттинґема, потім почав власний бізнес з реконструкції старих будівель і досяг у ньому великих успіхів. Він активний учасник українського руху у Великобританії, один з тих, хто сприяв тому, щоб Україна мала власне посольство в Лондоні.

Знову повернувся пан Іванцюра в Україну тільки через 49 років, в 1992-му. Він купив хату в рідному селі, і зараз часто навідується туди. Його донька, наполовину ірляндка, володіє українською і вважає Україну своєю Батьківщиною.

Частина чужої гри чи спроба своєї?

На моє переконання, утворення дивізії „Галичина" було великою помилкою і трагедією. Сам факт її створення приніс дуже багато шкоди українській справі–коляборантство, навіть з висуванням особливих умов і вимог, все одно залишається коляборантством.

Бійців „Галичини" використали на чужій війні–і сьогодні їх знову використовують у війні проти тієї Української держави, про яку мріяли самі дивізійники.

Комбатанти дивізії „Галичина" опинилися в схожій ситуації, як і воїни Червоної Армії: і одні, і другі воювали в арміях чужих диктаторів, вважаючи, що захищають свою землю. Воювали один з одним, а користали з того Гітлер і Сталін відповідно. Історія дивізії „Галичина"–то прямий доказ того, що нація без власної держави приречена на громадянську війну.

Ставлення до Дивізії кожного з нас є тестом на радянський патріотизм. Точкою відліку повинен бути не сталінський СРСР, не гітлерівська Німеччина, а незалежна Україна. І з цієї точки зору дивізійників аж ніяк не можна вважати зрадниками.

Комбатанти 1-ої Української дивізії Української Національної Армії заслуговують на нашу повагу і пошану, як люди, що в тяжкий для України час пробували її боронити, як ті, хто присягали їй на вірність. І дотримали своєї присяги.

Остап Кривдник, політолог, активіст, для УП, 14.10.2009

Другий підстаршинський вишкіл УД у Ляуенбурґу (рання весна 1944)

5-ий зліва Т. Андрушко (голова КУ, Австралія), біля нього зліва І. Падик(?) (помер у Торонто, Канада), в центрі чотовий десятник Маєр, з його правої сторони видно голову Северина Павчока (помер в Австралії), далі невідомий, Граб, Бідось, Євген Закаляк (пропав безвісти) невідомий і крайній Роман Припхан (жив у Чікаґо, США, помер у Івано-Франківську, Україна). Подав Т. Андрушко.

ХАТКА З ПУШОК У ТАБОРІ В РІМІНІ

Хто пізнає будівничих?

Спомини

Ярослав СИВАНИК

14-та СОТНЯ 30-го ПОЛКА

Восени 1944 року частини переформованої Дивізії „Галичина" прибули з Нойгаммеру і Кіршбавму у Словаччину, після тяжких боїв під Бродами. З кінцем жовтня того року нас 15 українців закінчили підстаршинську школу в Любляні (Ляйбах) у Югославії. Одна група виїхала поїздом з Любляни одного вечора, а друга група наступного. В день небезпечно було їхати, бо американські літаки, які мали базу в Італії, сильно обстрілювали поїзди з бортової зброї.

Я був відповідальний за другу групу. Прибули ми на Словаччину до міста Жіліни (там містилась головна квартира дивізії). Зібрав я військові книжки від кожного і подався до штабу дивізії, щоби кожного приділити до тої сотні, по-можливості, з якої він виїхав до школи. Передав документи одному з секретарів, а сам подався відвідати шваґра Івана Джиджору, який працював на дивізійній пошті. За яку годину я повернувся, а секретар каже, що книжки забрав один вояк, котрий їде до 30-го полку. Я занепокоївся і кажу: „Крім мене, ніхто не міг прийняти папери, бо ціла група чекає мене на пероні".

Секретар дуже збентежився. Пішов я шукати того вояка й нараз бачу швидко йде старший вояк в уніформі, не зовсім допасованій. На моє запитання, він признався, що має наші документи. Сказав я йому кілька терпких слів, і ми всі всіли до поїзду. Примістився я біля незнайомого вояка, який сказав, що він два місяці в дивізії, а тепер їде до штабу 30-го полку. Прибули ми в місто Велька Битча. Вояк, на ім'я Михайло, з поїзду попрямував до штабу полка, а нас трьох пішли до протитанкової 14-ї сотні („Панцер єгер"). У канцелярії привітав нас сотенний командир–хорунжий Пилип Трач, який приділив нам рої, і почались польові військові вправи, нічні пробні алярми, руханка, чищення зброї і т. п. Днями і ночами вартові вдержували 24 годинні стійки на мості і в деяких місцях на річці Ваґ, де вночі просувались човнами комуністичні партизани. Згодом прибули хорунжий Теодор Барабаш і десятник Василь Верига.

Одної неділі по полудні я зі своїм товаришом вийшли в місто. Навпроти йде старшина ніби мені знайомий. Я підніс руку до поздоровлення, а він: „Десятнику, я називаюсь отець Михайло Ратушинський,– потиснув мою правицю,–від тепер будемо добрі друзі".

Я, очевидно, перепросив його за мої „терпкі" слова в Жіліні.

Отець Михайло був направду гарна особистість. Приїжджав до сотні й проводив гутірки на релігійні і світські теми.

Наша сотня кожної неділі брала участь у Богослуженні в місцевій

церкві. Словаки в загальному виявились вельми приязними, але, помимо наших доказів і пояснень, не могли зрозуміти, чому ми воюємо проти „наших слов'ян" руских.

Після війни з табору біля Ріміні я листувався з одною родиною зі села Мала Битча, яка у 1946 році була посередником з моїми батьками. В цей спосіб було безпечніше для моєї родини в Україні. Ті словаки писали мені, що тепер уже нас зрозуміли й переконались, хто такі „рускі слов'яни". Одного дня команду сотні перебрав німець Ґансен. Хор. Трач обняв першу чоту, а хор. Барабаш–другу.

Після наших Різдвяних Свят 1945-го почали кружляти чутки, що дивізія буде змінювати свій постій.

На Йордан о. Ратушинський біля ледяного хреста відслужив Молебень і посвятив воду, один рій вистрілив сальву, а два дні пізніше–наказ: „Вирушаємо в дорогу до Юґославії!" Вояки з поспіхом приготовляються, прощаються з добрими словаками, а ще більше з дівчатами–„слєчними". Не одна дівчина пустила сльозу. Казали, що наші хлопці–вояци найгарніші. З перепонами (бо випали великі сніги) частина за частиною подались в дорогу. Хворі й старші їхали на возах. Вози і коні зареквірували у словаків заздалегідь. День за днем маршируємо через Дубницю, Тренчин, Нове Мєсто, Міяву, Левари, Маляцке.

Ночами відпочивали в наперед підготовлених квартирах передніми командами („форкомандо"). У Маляцке сотня задержалась пару днів. Це була погранична місцевість і вояки позбувалися словацьких корон, купуючи найбільше хліб.

Деякі старшини і підстаршини були втаємничені у пляні перейти цілою сотнею до УПА.

Пригадую, що в стодолі на розмові були хорунжі Пилип Трач, Теодор Барабаш, підстаршини Роман Лазурко, Лука Заставний, Володимир Гриник і автор цього спомину. Ми очікували зв'язкового від УПА. Опівночі появився сотник Богдан Підгайний і повідомив, що Команда УПА не може нас прийняти з причини великої концентрації прифронтових військ Червоної армії на Прикарпатті, а в Карпатах очікує, щоби фронтова лінія віддалилась від Карпат. Раджено, щоб Дивізія задержалась в цілості, бо з кінцем війни політичне положення може змінитися. (Див. Филип Трач: „Останній наш маршрут..", *ВК,* ч. 4, 2009, ст. 94).

Відпочивши, ми перейшли границю зі Словаччини в Австрію і так снігами підбились, що ледве ноги тягнемо. В одному присілку ми зауважили пару коней запряжених до саней. Кивнув я рукою на двох вояків, підійшли ми до господаря і кажу, що нам потрібні коні, бо вояки сильно перемучені, у наступному селі ми йому коні залишимо. Німець нічого не відповів, передав нам коні і пішов. Накопичилось повні сани воїцтва, і їдемо. Проїхали ми кілька кілометрів. Нас здоганяє поліцейський автомобіль. Зупинились. Комендант поліції питає: „Хто дав на-

каз забрати коні?"–Я підніс руку. Він підійшов до мене, поклав руку на плече і каже: „Ви арештовані".

Двох моїх вояків, які були спільниками цього „заговору", теж поїхали зі мною.

На поліції нас трьох залишили в кімнаті, перейшли в іншу радитись, що з нами зробити. За 10-15 хвилин підходить до нас комендант і каже: „Ми рішили відпустити вас, під тою умовою, що на терені Австрії ви не будете в нікого забирати коней".

Я собі подумав: а скільки ви, німці, забрали коней від господарів в Україні?

На початку березня 1945 року 14-та сотня прибула до місцевості Веляне. Сотня закватирувала на горі в замку, а штаб 30-го полку нижче, під горою, в містечку Веляне (Velenje). Сотня була в строгому поготівлі, а ночами подвоєно охорону, бо навкруги ліси і густі кущі простягались із західної сторони аж під мури замку. Ми мали в сотні двох підстаршин німців. Один з них вийшов із замку на прохід і не повернувся. Група вояків шукала за ним і–дарма. Одного дня господар, який орав свій город, побачив вбитого, легко прикритого землею. Це був той німець.

Одного вечора сотенний сказав мені зголоситися до штабу полка, де службовий старшина каже до мене: „Візьми десять вояків і їдь до Марбурґу. Я дам тобі десять підвод; звідти маєш привезти зброю і амуніцію для полку. Звідси виїдеш о годині 12-ій вночі". Вибрав я одинадцять вояків зі свого роя, взяв харчі.

О годині 12:00 вночі десять возів з кіньми, без візників, чекали біля штабу полка. На кожнім возі я вмістив одного вояка, на передньому я з візником, а на задньому возі, крім візника, один вояк зі скорострілом. Рушили в дорогу. Перед обідом були в місті Марбурґ. По обіді навантажили на вози піхотинську зброю і амуніцію. Як почало темніти, ми з тим „добром" рушили у поворотну дорогу. Коли прибули до штабу полка, я дякував Богу, що нам цей проїзд вдався. Бо і коли б партизани напали на нас?..

Військове заняття проходило згідно з пляном. На вправи три чоти виходили поза замок, а одна чота лишалася для охорони.

До нашої сотні прибуло кілька вояків з Волинського леґіону, деяких я запам'ятав: хор. Черник, бунчужний Мороз і десятник Сатана. Були вони добре вишколені і трималися з нами до кінця війни.

З кінцем березня прийшов наказ провірити східню частину реґіону, бо тітовські комуністичні партизани частіше нападали на військові частини в тих околицях. Дивізійна розвідка повідомила, що з Москви літаками скидають вишколених інструкторів і тому їхня акція проти дивізії посилилась.

Перша чота під командою хор. П. Трача, друга чота під командою хор. Т. Барабаша вибрали харчі і вирушили в гори. У підніжжі гір оба командири узгіднили день і час, коли тут знову стрінуться, щоби разом повернутися до замку. З чотою хор. Барабаша ми провіряли гористий, а часто заліснений терен. Подекуди були господарства, подібно, як в Карпатських горах. Під вечір зайшли ми на одне господарство, хлопці провірили будинки і знайшли в стодолі–в соломі–радіо і надавчий апарат. Ми взнали, що партизани вибрались з великим поспіхом. На господарстві була лише господиня з дочкою.

Показали ми їм знайдені апарати, а вони почали плакати і казали, що нічого про це не знають. Хор. Барабаш запевних жінок, що не буде їх карати. Розставили ми кругом господарства охорону й там заночували. Вранці чота рушила в гори, сутички ми не мали з партизанами, але відчули, що вони (партизани) мали нас на оці.

Під вечір, згідно з домовленням, ми зійшли вділ. На станиці вартовий сказав, що хор. Трач, не чекаючи на нас, відійшов до замку, до якого було не менше 8 км лісовою дорогою.

Після короткого відпочинку чота рушила в зворотну дорогу. Пройшли ми приблизно половину дороги, а ніч була місячна, нараз зауважили по середині дороги темні широкі плями. Закривши себе польовою палаткою і при світлі електричної лямпи ми побачили, що це кров.

Зараз хор. Барабаш приказав чоті „розпорошитись" на два боки дороги, зброю мати напоготові, у бойовому порядку йти далі. На краю лісу на нас чекали хлопці з чоти хор. Трача. Від них довідались, що вояк Гусак пристав у корчах задля своєї потреби, і його партизани схопили. По кількох хвилинах донесли до переду, що Гусака немає. Хор. Трач, задержавши чоту, один рій послав, щоби знайти Гусака. Партизани сиділи в корчах і чекали. Коли рій наблизився, нараз з обох боків дороги посипались стріли. В бою трьох наших вояків впали вбитими, між ними перший скорострільчик Михайло Балацький (мій шкільний товариш з Маркови Тернопільської области), кількох ранили. Як решта чоти підбігла, партизани втекли. Вбитих побратимів ми, згідно військової традиції, похоронили на цвинтарі поблизу замку.

1-го квітня 1945 р. прийшов наказ вирушати в дорогу. Сотня марширувала до Австрії на фронт. Перше бойове хрещення ми мали на горі Ґляйхенберґ. Вночі сотня зайшла не в окопи, але у „вовчі ями". Біля години 5-ої червоноармійці відкрили ураґанний огонь з артилерії і „максимів" та пішли в наступ. Обороняючись, вояки відступили, але, на щастя, за нами стояла друга оборонна лінія, і червоних стримано. Наша сотня зазнала багатьох вбитими. Наш сотенний командир Ґансен мав прострілену п'яту.

Зчасом сотню доповнили та призначили на лівий відтинок фронту

поблизу міста Фельдбаху. Хор. П. Трач перебрав команду над сотнею, хор. Барабаш 1-шу чоту, а другою призначено хор. Романа Ременюка.

Коли під'їжджала до сотні польова кухня з обідом, на нещастя, совєтська „катюша" її розбила. Вояки голодні. Деякі давали собі раду. Вночі зайшли до стайні „бавора" (господарі втекли з фронтової лінії), „зорганізували" підсвинка, бо іншої ради не було, й голод вгамували. Пів кілометра позаду десятник В. Гриник стаціонував зі своєю залогою і 3,7 см протипанцирною гарматкою. Одного спокійного дня зв'язковий Славко Сліпенький передав мені записку від Гриника, щоби зайти до нього. Я полем зійшов вдолину, гарматка стоїть замаскована біля шопи, входжу в хату, а там сидить Гриник; покурює і сміється до мене.

–Влодку, ти, мабуть, вродився в чіпчику, бо тут тобі, як в небі,–кажу.

Погостив мене свіжими варениками, і почали згадувати, як довго ми у війську та вгадувати, що дальше буде. Тут нараз прибігає посланець з моєї сотні і кличе: „Десятнику, ходіть скоро, бо червоні почали нас атакувати". Я бігом до сотні. Поки добігли вгору, стрілянина втихла. Але двох вояків важко поранило, а одному відламок з артилерійського стрільна відірвав ногу. Ми з'ясували ситуацію. Виявляється двоє зв'язкових десь у хаті, яка стояла недалеко наших окопів, почали смажити кусень м'яса. Червоні побачили з комина дим і гарматним вогнем обстріляли хату й наші позиції.

25-го квітня 1945 р. хор. П. Трач наказав 2-ій чоті зголоситись позаду фронту для присяги. Ми зійшли приблизно 2 км поза фронт і там з'єднались з іншими дивізійними частинами, вставились у трикутник і склали присягу на вірність Україні і українському народові. Присягу проводив дивізійний капелян о. Левенець. Від того часу Українська Дивізія стала частиною Української Національної Армії під командою генерала Павла Шандрука. Повернувшись у першу лінію, серйозних бойових сутичок на нашому відтинку не було, лише час до часу більшовицька „катюша" докучала, бо стрільна при легкім дотику галузки розривались на дрібні кусні і спричинювали поранення.

8-го травня 1945 року повідомлено залишити окопи і маширувати на захід, бо війна закінчилась. 14-та сотня вийшла з окопів тихим порядком; те, що могло дзвінко шарудіти, як газмаски чи бляшані їдунки, наказано залишити в окопах, лише забрати зі собою зброю.

В окопах залишився хор. Р. Ременюк і я зі скорострілом та двома автоматами. Ми бачили, як долиною через колійову лінію стрибали червоноармійці. Ми пускали по кілька серій зі скоростріла понад їхні голови, давали їм знати, шо в нас „без змін".

Проминуло з півгодини. Ми розібрали скоростріл й частини розкинули в кущі, а самі–давай ногам знати. Долучились ми до сотні, і були вже аж за другим горбом, як почули: „У-р-р-а...!"

Ярослав ГУНЬКА

GOTTIG GRILL–RIMINI

Після 12 місяців таборового життя для 40 щасливців з гармат-ного полку випала „манна з неба"–постійна служба-праця „поза дротами" у переходовому англійському таборі в центрі міста Ріміні.

Табір під назвою "Gottig Grill" був побудований при головному залізничному вокзалі в Ріміні. Мета табору–обслуговування транспортів англійського війська, що поверталося залізницею з Африки і Південної Італії до Англії. Будівлі мали величезну залю-їдальню зі сценою, дві кухні, душі, пральню, офіс і квартиру для трьох англійців та шість бараків для обслуги (для нас). В бараках жили німці, що обслуговували та охороняли табір. В червні 1946 року німці були звільнені і відправлені додому, а обслугу табору доручено українцям.

Це престижне, на той час, завдання припало гарматному полку (вірю, що не без впливу хор. Теодора Барабаша, який був адьютантом коменданта табору–майора Яськевича). Хорунжий Іван Ґайда отримав доручення зорганізувати відповідну групу хлопців, а я став його заступником. В групі були механіки, кухарі, прибиральники, охоронці і шість музикантів–група Крайчика.

Десятник Коваль, старший віком від нас усіх, що вже добре володів англійською мовою, працював у канцелярії поруч коменданта, яким був штаб-сержант (прізвища не пригадую). На жаль, відношення між ними були холодні. Всі проблеми в таборі з італійською мовою були моєю відповідальністю, бо володів я нею вільно.

Сежант Ганкок (Hancock) був господарем у таборі і ведучим під час зупинки транспорту. Його відношення до нас було тепле і дружнє. Ми мали вигідні помешкання і свою окрему кухню. Шефа нашої кухні я стрінув 1955 року в ресторані „Одеса" в Торонті.

Шефом англійської кухні був італієць, а наші були його помічниками. Охорона табору була виключно нашою відповідальністю. Ми мали необмежений вихід до міста чи до моря у вільний час. Кожного дня ми мали до свого розпорядження вантажівку з транспортного депо, з нашим водієм. Отже, штаб-сержант одержував повідомлення про дату і час прибуття транспорту і кількість вояків два-три дні напеpед. Тоді він виписував реквізицію на харчі. З тим списком десятник Степан Рубич їхав до військових магазинів і вибирав харчі–це була його робота. Я їздив з ним два рази на тиждень вибирати харчі для нас.

Транспорт затримувався на вокзалі не менше двох годин. Вояки заходили до табору, де для них було все приготоване: душ, ґардероба та розкішний буфет у їдальні. Підчас обіду пригравала їм оркестра („банда") Крайчика. Коли вояки гостилися, ми навантажували в поїзд різні харчі і чай для них „на дорогу".

Не кожного дня був такий транспорт, але були випадки, що одного дня було два, і треба було добре звиватися, щоб справитися з ними.

У вільну від транспортів суботу англійці з навколишніх місцевостей з'їжджалися на забаву. Пригравала їм оркестра Крайчика, а ми обслуговували в барі і буфеті (life was good!). Штаб-сержант заборонив був нашим хлопцям танцювати, але англійки, щоб пожартувати зі старим сержантом, самі тягнули нас до танців.

Ми часто мали гостей–знайомих з головного табору, і з ними могли передати харчі друзям до табору.

Одного вечора в серпні 1946 року хор. Ґайда надягнув цивільний одяг, де в кишені були цивільні документи, видані у Ватикані на його прізвище, попрощався з нами й поїхав поїздом до Риму. Він був одним з невеликої групи абітурієнтів, яким єпископ Іван Бучко постарався місця в університеті в Еспанії і Франції. Ґайда про це знав наперед і наполегливо вивчав французьку мову. Наступного дня я зголосив сержантові, що Ґайда десь зник. Сержант не робив з того "big deal", і назначив мене на цей пост.

Проблем з хлопцями не було, бо ніхто не хотів повертатися до головного табору. Обов'язково всі мусіли бути в таборі на десяту годину увечорі. Кожного вечора ми збиралися в одному бараку на гутірку і часом запрошували сержанта Ганкока, щоб обговорити з ним деякі проблеми. Він це дуже цінував.

Ранньою весною 1947 року табір біля вокзалу в Ріміні був ліквідований, а нас відправлено до головного табору, який також був у стані ліквідації, бо нас перевозили до Англії. В половині травня гарматний полк з вокзалу м. Ріміні поїхав до Венеції, де ми завантажилися на пароплав. В кожного з нас був докірливий сумнів–чи не везуть нас до Одеси?! Аж, як побачили скалу Ґібралтару, заспокоїлися.

НОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ

Докторант Олеся Кромейчук, University College, Лондон, Англія, Школа славіністики й східноевропейських студій 2010, відвідала Документаційний центр у Торонто в пошуках документів про дивізію „Галичина" до її докторської праці:

Tracing the End of a War: a Micro-historical Approach to the Waffen SS "Galicia" Division's Journey from Austria to Britain, 1945-1950

(Слідами після війни: мікро-історичне дослідження шляхів дивізії „Галичина" від Австрії до Британії 1945-1950).

Вона зібрала всі доступні матеріяли з англійських архівів і доповнює їх.

Бажаємо успіхів

Головна управа

Грудень 1943. Після закінчення підстаршинського вишколу зенітної артилерії в Мюнхені (СС-Казерне), група повертається до Дивізії. Зліва: Дорко Барабаш, Ярослав Гунька, Ярослав Бабуняк.

Нойгаммер – полігон, два тижні перед від'їздом на фронт, гостре стріляння: FLAK – 20 мм, обслуга 5 вояків.
Одна чота – 4 гармати + 1 кулемет; батерія мала 3 чоти, 12 гармат.
Я без шолома стою біля кулемета.

(Фото автора)

Ґайделягер. Хлопці з мого села Урмань, Бережанського району. Я стою посередині. Клячать, зліва: Кіналь Михайло, поляк, що зжився з українськими хлопцями; після боїв під Бродами вступив до УПА й загинув у 1946 р. біля Бережан; Кулик Іван, загинув під Бродами; Каліщук Михайло, після Бродів загинув в УПА. Стоять, зліва: Фурдиґа Василь, після Бродів повернувся додому, згодом поїхав до Москви, де жив його брат, зголосився до Червоної армії, дослужився ранґи лейтенанта, воював проти японців; Ткачук Дмитро, служив у чоті польової жандармерії у Дивізії. Інші два з присілка й я їх добре не знав.

З великим сумом і болем повідомляємо наше членство та українську громадськість, що 16 липня 2009 р. в м. Ґрац, Австрія відійшов у вічність

РОСТИСЛАВ ХОМИН

Народжений 21 серпня 1923 р. в селі Виспа на Рогатинщині, Івано-Франківської области, в сім'ї отця Петра та Анни Хоминів. Батько покійного був відомий і заслужений церковний діяч в Україні й згодом у Канаді.

Ростислав Хомин був хорунжим у 1-ій УД УНА й служив у саперному курені. Після Другої світової війни він поселився в місті Ґрац, де студіював у місцевому політехнічному університеті і належав до українського студентського товариства „Січ" та Пласту. Був довголітнім провідником ОУН(д) на Австрію та представником журналу *Самостійна Україна*.

Відійшов у вічність щирий український патріот та переконаний націоналіст.

Центральний провід ОУН (д)

Володимир БОДНАР

ВЕЛИКДЕНЬ 1945-го РОКУ І КІНЕЦЬ ВІЙНИ

Весною 1945-го року, по 6-тижневій важкій хворобі тифу у Відні та довгих трудах і невигодах, вдалося мені, при помочі мого батька, заїхати до села Мавтерн, біля Штайн у Вахав, віддаленого біля 50 км від Відня–околиці виноградів, славних вин Австрії. Тут мої батьки, о. крилошанин Евген Боднар і мама Стефанія, замешкали на приходстві римо-католицького о. Льогрмана, де мій батько виконував функцію військового капеляна при частині протилетунської оборони наших юнаків, т. зв. „Флякюгенд", з осідком в Кремсі. Тоді ще була можливість переїхати нам рікою Дунай далі на захід, але з огляду на мій недавною недугою вичерпаний стан, ми рішилися остатись на місці, здатись на волю Божу, очікувати кінця війни та надіятися на прихід американців. Але сталося інакше.

І так одного дня почалося пекло, близько розривались гарматні стрільна, диким ревом зашуміли совєтські „катюші", заграли скоростріли, розривалися ґранати. На приходстві зібралося багато парафіян села та околиці, переважно жінок з дітьми, біля 50 людей, шукаючи в глибокій і просторій пивниці притулку й охорони від стрілен, бомб та більшовицьких оргій і знущань. Ззовні пивниці ми забарикадувалися залізними штабами і замками. Всі в пивниці гаряче молилися під проводом о. Льогрмана і мого батька, а нагорі клекотіло від пострілів і розривів ґранат. Німецька Дивізія СС-ів, стиснена більшовиками в кліщі, завзято боронилася, бо, правду сказати, не мала іншого виходу, і не було куди відступати.

Над ранком гудіння і стріли затихли. Внедовзі ми почули голосні звуки, прокльони та російські „матюки" роз'юшених солдатів. Ми в непевності, тривозі й дальшій молитві притихли та наслухували. Раптом почувся різкий грюкіт прикладами рушниць до дверей пивниці і голосні викрики російською мовою: „Відкрий двері, бо будемо стріляти!". Удари в двері і вигуки не втихали, і треба було доконче щось задецидувати. Тоді мій батько, бувший сотник і капелян в австрійській армії (на фронті в Італії), з епітрахелем на грудях та великим хрестом в руках зарядив відчинити зариґльовані окуті двері пивниці. Не помогли просьби і плач мами та перестрашених людей. Батько твердо стояв на своїй постанові. Двері відчинилися і батько з хрестом став віч-на-віч проти кількох совєтських солдатів, зі спрямованими в нього машиновими пістолями. Батько по-вояцьки випрямився і сказав до них голосно: „Христос Воскрес! Сьогодні є в нас свято Воскресіння Христового, і це є велике свято для нас усіх". (А було це 8 травня 1945 року.) Вояки спочатку збентежилися, гейби остовпіли, і тоді один з них, вже старший віком, правдоподібно українець, знижив пістолю і зворушено сказав, що він

ще пам'ятає часи, як його мама оповідала йому про таке свято й що досі в їх хаті зберігаються, секретно перед владою, святі образи. І всі люди в пивниці, почувши себе безпечно, повиходили назовні, і нікому тоді нічого не сталося. На жаль, внедовзі здичіла і оп'яніла „солдатеска" почала свої дикі оргії. Розпачливим крикам про порятунок знасилуваних жінок не було кінця. Багато людей і жінок постріляно, а деякі поповнили самогубство і потопилися в широкій ріці Дунаю. „Бойци" прямо стріляли до колосальних бочок з вином у пивницях, і кількох п'яних потопилися в тих бочках. Війна закінчилася виграною для них і вищі власті дозволили „ребятам" погуляти. Очевидно, вони гуляли по-дикому.

Я з батьками думали перечекати, витримати і з Божою поміччю пережити цей критичний час, а тоді думалося, може границі виясняться і прийдуть американці, а більшовики вицофаються на схід. А вони не тільки не відійшли, але окупували Австрію (Долішню) і Відень аж до 1954 року.

Були прогнози, що мусить прийти до зудару альянтів з комунізмом, на що розраховували українці та славна УПА і Дивізія УНА, та в результаті політичної констеляції постане вільна Україна. Ця остання евентуальність підбадьорувала нас на дусі та додавала сил встоятися.

В дальшому ході подій ми пережили ще багато лихоліття, страху і загрози насильного вивозу, заслання в Сибір або смерти, так що був змушений перенестися жити на стриху приходства, а потім переселився до Відня кінчати студії, жити „інкогніто", часто зміняти адреси і милити „каґебістів". З Божою поміччю ми всі врятувалися.

МІЙ „ГЕРОЙСЬКИЙ" ПОДВИГ

Мешкали ми на передмістю Львова–Клепарові. Третій тиждень Другої світової війни. Львів приготований до оборони. Хтось приніс вістку, що на Голоську (передмістя Львова), навпроти цвинтаря, німці залишили мотоцикл. Вісьмох нас, сміливців, біжать Варшавською вулицею коло два кілометри–стоїть мотоцикл з причепою посередині дороги. Обійшли навколо й давай його пхати. Один сімнадцятилітній хлопець, син професійного сержанта, запримітив при дорозі скоростріл. Підбіг до нього, взяв до рук, чуємо „пук" і наш „колеґа" лежить поранений. Попхали ми мотоцикл в сторону Клепарова. Підійшли під домівку "Sokola", розказали, що сталося. Дали нам ноші і ми вернулися під цвинтар. Скоростріла уже не було. Положили ми хлопця на ноші й на зміну принесли до санітарного пункту в "Sokole".

Старші казали нам той мотоцикл запхати–доставити до команди міста на площі Бернадинів. Прохожі нам приглядалися і нашій здобичі. Віддали службовим на варті, а один старшина сказав: „Запісаць до одзначення!" Подали ми наші прізвища і адреси.

Роман ХОМІЦЬКИЙ

Наталка КУДРИК

„МИ НАЇВНО МРІЯЛИ ПРО ВІЛЬНУ УКРАЇНУ!"

Отець-доктор Іван Музичка, колишній вояк дивізії „Галичина"

Містечко Беллярія, що на північному сході Італії, біля Адріятичного моря, відоме сьогодні як зона відпочинку біля популярного міста-курорту Ріміні. Але рідко який відпочивальник чи заробітчанин з України знає про те, що влітку 1945 року спекотне італійське сонце нестерпно морило у цих краях українських вояків, котрі перебували там у таборах для військовополонених. В одному такому таборі опинилися понад 10 тисяч вояків дивізії „Галичина". Табір проіснував два роки, після чого полонених перевезено до Великої Британії. Кілька місяців серед полонених у Беллярії провів і колишній дивізійник, нині 89-літній священик УГКЦ Іван Музичка. Із табору 24-річний потрапив на навчання до української семінарії св. Йосафата в Римі, де згодом отримав ступінь доктора теології. Уродженець Івано-Франківщини отець Іван Музичка досі живе у Римі, займається душпастирською працею. Як він розповів Радіо „Свобода", дивізійники, перебуваючи у складі німецьких військ, не думали про якусь „нову Европу" за плянами Гітлера, а мріяли лише про свою вільну Україну, яку у воєнній метушні треба було вибороти.

– То була наша наївна дитяча мрія. Вона була в УПА, вона була і в дивізії. Ми розуміли, що німці війну програють, але думали: ось саме зараз дійде до сутички між Заходом і Радянським Союзом. Ми тоді вилиземо з лісу, дивізія буде готова–і Захід поборе Радянський Союз, нарешті запанує правдива демократична свобода, буде Україна, буде все... А то була фантазія!

– Після капітуляції дивізійники опинилися у полоні в Австрії у травні 1945 року. Яким чином вас перекинули до Італії?

– Ми потрапили в англійський полон, а всіх англійських полонених гуртували в Італії, де була їхня лінія фронту. Тоді було близько мільйона полонених, багато полонених різних національностей, і нас, українців, в окремий табір розмістили, не змішали з іншими. Хто для того постарався? Я не знаю, але якась добра душа таки то зробила. То не німці. З нами поводилися у таборі добре, ніби ми вже були союзниками британців.

– Чим ще було особливим життя в таборі у Беллярії?

– 10 червня 1945 року ми дісталися у полон, зброю забрали, у когось і бритву забрали, бо ще надумається хтось воювати бритвою... З нами поводилися дуже добре, тільки харчів не вистачало, голодували. Та цілу ж Італію після війни треба було годувати. Я дивуюся, скільки запасів мали американці, вони надсилали допомогу, часом ми отримували такі консерви, що ті бляшанки вже були іржавими. У таборі були різні курси, зокрема, освітні для тих, хто не закінчив середньої школи. Наші хлопці також організували театр, оркестри.

– Якими сподіваннями жили українці у таборі?

– Все думали: що ж із нами робитимуть? Радянський Союз про те дбав більше, ніж хто інший. Вони послали у табір репатріяційні комісії. Нам говорили: „Вам батьківщина все прощає, повертайтеся додому!" А тут диво–люди не хотіли повертатися. Все таки зголосилося їхати до СРСР 1052 особи.

– На той час у Римі існував Український допомоговий комітет, який очолював єпископ Іван Бучко. Що Ви знаєте про його діяльність?

– Там були колишні священики, які після навчання не мали куди виїхати душпастирювати у повоєнний час. Вони помагали більше морально. Організували також навчальні курси, потрібні були українські книжки, зошити, бо не було на чому писати, використовували для цього туалетний папір. Тоді створилася американська організація "Care", і українці в Америці, знаючи про полонених земляків в Італії, надсилали продукти, одяг. І Допомоговий комітет приймав та розвозив ці речі. бо все надходило до Риму.

– Чи існували тоді в Італії в'язниці для воєнних злочинців і чи були там вояки з українських земель?

– Були величезні списки воєнних злочинців. Хтось утік із полону, а під час війни він, можливо, євреїв переслідував чи співпрацював із нацистами у концентраційних таборах. Таких людей дуже вишукували. Якщо піймали підозрілого, то відправляли у табір на острів Ліпарі, на південь від Сицилії. Там було, може, 40 наших людей. Священики з Риму їздили до них. Там був справжній табір суворого режиму.

– Отче, як Ви тепер згадуєте ті часи, коли вступили до дивізії „Галичина" і як закінчилася її історія?

– Я все під тим кутом дивлюся, чого я навчився. Ми мали добрий військовий вишкіл, ніякої політграмоти, пропаганди не було, лише військова справа. Я потрапив у санітарний загін і багато чого навчився з медицини, що пригодилося мені у житті по сьогоднішній день. Дивізія–це була моя життєва школа. Ми не були садистами, горлорізами, як про нас говорила совєцька пропаґанда. Всі дивізійники, де б вони не опинилися по війні–в Англії, Америці, Канаді, Австралії–лишили по собі зразок порядного громадянина тієї країни, де жили.

– Якою була самоорганізація українців за кордоном у той складний повоєнний час?

– Організація була недобра, ми не вміємо організовуватися. Поперше, ще перед війною ні в Америці, ні в Канаді ми не мали людини-провідника. По-друге, візьмімо поляків. Вони були великими союзниками Франції, Англії, а ми з ким? Поляки мали і сусідів яких! А ми з усіма сусідами розсварені, роз'юшені. По війні італійці мали Альчіде де Гаспері, то це ж голова, Франція мала Шарля де Ґолля, німці, яких ненавидів цілий світ, у них з'явився Конрад Аденауер, що за людина була, його британець Вінстон Черчілль поважав, бо бачив, що то голова! А де українські Аденауери?

СТЕПАН ЯРМУСЬ—ДИВІЗІЙНИК, СТРІЛЕНЬ 1-ої УД УНА

Всечесніший д-р Степан Ярмусь у 2005 році відзначив своє 80-ліття трудолюбивого життя, 50-ліття священства і 40-ліття професорської праці.

Він отримав два докторати—Київської теологічної академії і Колеґії св. Андрея у Вінніпезі. Він почесний професор філософії Луцького університету та відвідуючий професор Семінарії та Теологічної академії в Києві. Він теж член Інституту філософії Української академії наук.

Отець Ярмусь написав і видав кільканадцять творів на теми пастирської теології, філософії і культури; зібрав і опрацював до друку кільканадцять творів інших авторів. Він написав і опрацював понад 70 статтей до трьох енциклопедій, виданих в Україні.

Його виклади в Семінарії та Теологічній академії в Києві були видані окремою книгою і служать як навчальний підручник у школах України. Ця книга була видана теж в Канаді в 1995 році.

Його праці на тему пасторальної антропології (закінчення його докторської праці) були друковані в Україні.

Погляди Ярмуся є антропоцентричні, горизонтальної орієнтації.

Впродовж 40 років о. Ярмусь був відвідуючим священиком української православної парохії в м. Кенорі (Онтаріо), віддаленого 210 км від Вінніпеґу. Отець Ярмусь був редактором журналу *Вісник* та інших церковних публікацій. Дописував до журналу *Вісті комбатанта*.

Він був головою Президії Консисторії Православної Церкви й головним представником у переговорах з Константинопільським Патріярхатом, що увінчалися встановленням евхаристійної єдности Церкви з Світовим Православієм.

Його дружина Констанц Гютон померла в 2006 році. Його син, священик, живе і працює в Нью-Йорку, США. Отець Ярмусь далі живе у Вінніпезі. З проголошенням самостійности України, о. Ярмусь відвідував країну своїх батьків майже щорічно й брав активну участь у багатьох заходах.

РОМАН ПАРАЩАК

"Rochdale Man of the Year 2009"

"Roman goes to top of the class" (Роман стає першим учнем у клясі). Таким заголовком починається стаття в щоденнику "Rochdale Observer", з датою середа, 2 грудня 2009 року.

Газета виходить в Англії в індустріяльнім місті Роджлейл, де ще від звільнення з полону в 1947 році, постійно мешкає бувший дивізійник, колишній студент медицини у Львові, член рімінського ансамблю „Бурлака", головний „актор" у згаданій статті–Роман Паращак.

Автор статті описує подію признання Романові почесті „Людина Року 2009" (певно, першому українцеві в анналах більшого англійського міста!).

„Приятелі цього 87-літнього, емеритованого вчителя середньої школи, популярно відомого як Mister "P",–розказує стаття,–привітали ювіляра традиційною українською піснею („Многая літа"), після чого відбулося формальне вручення почесної грамоти за його довголітню й віддану працю учителя біології та тренера команд відбиванки.

У своєму слові радник міста і голова Комітету „Людина Року" Роберт Клеґ згадав, що по замешканню в місті у 1947 році, Роман Паращак, працюючи на „хліб насущний" покінчив вечорами вищі студії, і з цього часу працював учителем біології в місцевій гімназії, де виказав велику любов до дітей, як теж вміння „витягнути" з них максимум потенціялу. Одним з доказів може бути факт, що в кількох школах, де безплатно працював тренером відбиванкових команд, його учні тричі стали національними чемпіонами. Тут хочеться згадати, що Роман „покінчив" з відбиванкою щойно після закінчення 85-го року свого життя.

У статті також згадано, що Роман є любителем бджільництва, має в школі два вулики, які ще далі відвідує реґулярно, а у ювілей 50-ліття його пасічництва одержав грамоту від British Beekeeper Association...

У своєму слові Роман Паращак скромно заявив: „Я не є певний, чи я заслуговую на таку почесть і я щиро дякую. Я дуже гордий з цього, а хто би не був..."

Ярослав ПАНЬКІВ

Ро-Ко

НУ, ЩО Ж?!

Ну, що ж, прийшов новий президент України й майже зробив з неньки справжню державу–Україну!!! Визнаючи національні основи „історика" Путіна, який світові заявив, що: а) найбільша трагедія, яка сталася у 20-му сторіччі–це розпад Совєтського Союзу (очевидно, не „Радянського", бо такого не існувало); б) Україна не держава, це „складанка", на котру „пожертвували" добрі сусіди землю, а найбільше найщедріша Росія. І відступили, теж з ласки, свій люд: малоросів, малополяків, не згадуючи румунських малорусинів, і справжніх москалів, про яких писав Шевченко: „кохайтеся чорнобриві, та не з москалями, бо москалі чужі люди"...І кацапів, про яких Остап Вишня у своїй історії відкрив, що „на північ від України живуть треклятущі кацапи, що годуються виключно українцями". (Залишається питання відкритим: чи вони всіх українців уже поїли? А чи ще доїдають?).

І для укріплення „складаної" держави найщедріший донор великодушно дарує свої символи. Історичні. Ось вони: статуя Катерини II в Одесі, яка бистрим зором споглядає на Чорне море. Пам'ятник „жертвам ОУН-УПА", луганчанам, котрі визволяли український народ від бандерівців... у Галичині! Сто їх було, ствердили „історики", що прибули аж з Росії на відкриття цього пам'ятника у Луганську. Ну, що ж, і Сталін знову усміхається із свого п'єдесталу в Запоріжжі, вказуючи дорогу на північ.

Виглядає, що найщедріший „жертводавець" трактує свої паї немов інвестиції в банку. А дивіденди, які начислюють у Москві, вже починає сплачувати президент Янукович.

Ну, що ж, бізнес є бізнес!

Очевидно, діяспора заворушилася. Приходиться, як кажеться, йти „назад... до майбутньости". Як було колись! Уже пишуть протестні листи до президента Януковича. На одному мітингу президент СКУ жалівся, що на його листи Янукович не відповідає. Одна пані, що біля мене сиділа, сказала мені на вухо: та Янукович не вміє читати. А по-українському, позаяк. То як буде відповідати?

Ну, що ж, має Україна президента, в найкращому разі малописьменного. Бо малограмотний, як кажеться у народі, він не є. Грамоту свою знає. А як не певний, то дзінькне до „жертводавця" у Кремлі. І відповідь а ля мінут.

На інших зборах провідник націоналістів заявив, що має Януковича на гачку, як неспокійну щуку. Янукович заявляв перед

народом, що не буде маріонеткою Москви. А як він буде поводитися як маріонетка, то ми маємо першорядних адвокатів і заскаржимо його до суду–навіть європейського.

Почувши таку політичну заяву, мій приятель, той від політики, таке від'явив:

–Янукович був уже три рази суджений і два рази засуджений. То було тоді. А тепер він може судити суддів, а не вони його. І що це таке маріонетка? Як її пізнати?

Також у діяспорі почалися демонстрації. Спочатку була проблема: де й проти кого? Під консулятами й посольствами України? „Проти!" держави України? Що ж то за політика? Радив один відомий громадський діяч: держава є і буде, а президент посидить і його знову не виберуть…

Ця сама пані мені на вухо закоментувала: виберуть, бо ліпшого немає…

Я на неї видивився, а вона: так мені на вухо Ющенко шепнув–Янукович у нього був прем'єр-міністром. І в Кучми..

Вирішено демонструвати під російськими посольствами й консульствами. Що вимагати? Одна ідея: якщо Путін так щиро любить Януковича, як вдає, то хай забере його собі у Кремль! Не зла ідея, за яку варто постояти!

Це в Америці.

В Европі ситуація складніша. Там останній приятель України Лех Качиньський хіба з неба щось поможе... Бо Европа явно й ясно здвигає раменами, розкладає руками, даючи до зрозуміння: та ми б раді, але… газ, нафта… хоч пливе через Україну, але… Досвід ми вже мали, як труби в Україні мало не замерзли, коли Путін пустив ними мороз, замість газу…

Отже, вся Европа маріонетка Москви!?

Така політика в діяспорі–це, як кажуть поляки: маженє свєнтей ґлови... Бо Янукович забезпечився, чи застрахувався, сказати б по-українськи, зі всіх сторін і висот, ззовні і внутрі.

Найперше звисот–запросив московського патріярха на його духовне скріплення. А його обранець–прем'єр Ніколай Азаров–заявив усім вірним, віруючим і невіруючим: „Я подзвонiл священніку Павлу з Києво-Печерской лаври"… і попросив освятити кабінет, який залишила Юлія Тимошенко.

За його словами: поставили заслону злим духам.–Тобто, щоб з Тимошенко ані духу не залишилося.

–…і стало льогче. Вот тєпер можно і поработать…–відітхнув Азаров.

Зрештою, його „бос" прибив президентську печатку, заявивши,

що місце Юлії в кухні!

У Верховній Раді запанував „регіональний дух", не зважаючи на депутатську недоторканність, проти котрої весь народ, крім олігархів. (Чи вони теж народ?). Не треба було чекати довго. Недоторканність „знесено", коли депутати-демократи противилися договору щодо Чорноморської фльоти. Вирізнився Вітя Янукович, мол., яким і його батько не завстидався. Й інші депутати-охоронці депутатів-олігархів знають своє діло. Правда, депутата Олеся Донія далі не вільно доторкати, бо він лежить у шпиталі із струсом мозку…

–Однак не так зле,–твердить Віктор Ющенко. І з ним, чи за ним, бодай один професор-політолог на діяспірному телебаченні.

–Як то так?–спитаєте.

–Бо могло бути ще гірше!–Така відповідь.–Бо Тимошенко обіцяла Путіну, що підпише умову на заплив Чорноморської фльоти у Севастополь на 50 років.

Логіка ясна, як точна наука–математика. Кожний школяр знає, що 50 два рази більше від 25, тож Тимошенко два рази гірша за Януковича.

Ну що ж?!

ЕЛЕКТРОННІ АРХІВИ СБУ У КИЄВО–МОГИЛЯНСЬКІЙ АКАДЕМІЇ

До Національного університету „Києво-Могилянська академія" (НаУКМА) передано електронні копії розсекречених архівів спецслужб, які десятки років зберігалися під грифом „Цілком таємно".

Документи колишнього ОҐПУ-НКВД-КҐБ з жовтня 2008 року стали доступними для ознайомлення. Проте з нещодавньою зміною керівництва СБУ виникла серйозна загроза згортання цього процесу. Вже припинено наповнення електронної бази архівних матеріялів, готуються вказівки стосовно закриття всієї системи електронних архівів в усій Україні.

Інформація про мільйони репресованих громадян, депортацію кримських татар, ліквідацію єврейських національних організацій, придушення українського повстанського руху, спецоперації НКВД, які чинилися на західній Україні проти Української Повстанської Армії, про історію українського дисидентського руху та спроб придушення національного руху кінця 1980-1990-их років не повинна бути секретною.

Відтепер електронний архів розсекречених матеріялів СБУ буде доступний і в Науковій бібліотеці Могилянки, а через сайт http:www.ukma.kiev.ua – у світі.

МАРШ ПАМ'ЯТІ ВОЇНІВ ДИВІЗІЇ „ГАЛИЧИНА"

28 квітня у Львові автономними націоналістами було проведено марш величі духу, національної вірності та лицарської честі.

Рівно 67 років тому–28 квітня 1943 р.–у Львові було засновано першу українську дивізію „Галичина". Понад 80 000 українців зголосилось тоді добровільно взяти в руки зброю, щоб піти воювати проти лютого ворога України–большевицької Росії. Сьогодні історія повторюється–нова загроза нависла над нашою Батьківщиною.

Нам нав'язують чужих героїв, чужу культуру, чужу історію, а наших героїв називають „нацистами", „посібниками фашистів", „колябораціоністами". Але це наша земля, і тільки нам вирішувати, хто достойний поваги і пам'яті, а хто–вічної ганьби.

В середу, 28 квітня, близько тисячі молодих націоналістів пройшлись містом, в руках вони несли прапори, на щитах–золотих дивізійних левів–символіку воїнів „Галичини", а також величезний банер „Не для ката–наша хата". Атмосфера на акції була вражаюча, сотні простих українських хлопців і дівчат у вишиванках крокували вулицями Львова, скандуючи „Слава Україні!" „Слава нації!" „Україна–понад усе".

Від пам'ятника Степану Бандері колона пройшлась до центру міста, покладаючи квіти до пам'ятника політрепресованим і пам'ятника Тарасу Шевченку.

Лунали гасла „Наша земля–наші герої!", „Галичина–дивізія героїв!", „Хто ми–українці, що ми хочем–влади!", „Герої не вмирають–вмирають вороги!". Збоку колони ішли дівчата, роздаючи листівки. Перехожі приєднувались до процесії. Згодом біля пам'ятника Шевченку відбувся мітинг, на якому виступило кілька промовців.

Говорили про те, що влада, яка називає українських націоналістів „фашистами"–просто боїться нас і намагається очорнити наше ім'я.

Згадували про так званих „патріотів", які, як тільки заходить мова про воїнів „Галичини", соромливо опускають голови і белькочуть щось про „кожний має право на помилку". Вони соромляться своєї історії, своїх предків, своїх героїв. Такі люди–моральні раби. Ми ж не соромимось. Ми пам'ятаємо, ми пишаємось!

Говорилось про те, що таких, як ми, є набагато більше, ніж сьогодні тут, просто багато з них ще сплять, і наш обов'язок–пробудити їх!

Що треба об'єднуватись перед лицем нової загрози для України, бути активними, бути діяльними. Що вишиванка–це не тільки елемент народної традиції, але й уніформа українців в цій негласній війні, закликалось носити вишиванку не лише на свята, але й наповсякдень.

Зачитувались вірші, присвячені дивізійникам.

Палка промова останнього оратора викликала шквал емоцій у слухачів, дівчата ледве стримували сльози. Після закінчення люди підходили, дякували нам. Було видно, що на цій акції запалилось не одне українське серце.

Ця акція була організована автономними націоналістами, без участі будь-яких партій чи організацій, а лише зусиллями групи ініціятивних осіб. Цим ми розвінчуєм міт про нібито нездатність україніців до самоорганізації. Незважаючи не велику кількість учасників, марш пройшов вдало, без ніяких ексцесів.

Слава Україні!

ЗУСТРІЧ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ЕВРОПИ „БОЛГАРІЯ-2010"

В лютому, коли зимова непогода вже поступово змінювалася на весняне лагідне тепло, і сонечко, наче пелюстками троянди торкалося обличчя та дарувало неповторне відчуття оновлення, казкова земля Балканського півострова приймала делеґатів Зустрічі „Болгарія–2010". Квітуча Болгарія–держава, з якою Україна традиційно має теплі та дружні відносини, бо історія наших народів має спільне коріння, схожі традиції та устрій. Адже ще у найдавніші часи, наприкінці 3–початку 2 тисячоріччя до н. е., на території Болгарії існували зразки трипільської культури, що була розповсюджена у той час на теренах сучасної України у дніпровсько-дністровському басейні. І саме україн-

ськими степами у пошуках кращої долі кочували тюркські племена болгар, які у другій половині 7 сторіччя під керівництвом Аспаруха, прийшовши на Балканський півострів та з'єднавшись зі слов'янськими племенами, стали прабатьками сучасного болгарського населення. Відомі болгарські просвітники та проповідники Кирило та Методій—творці кирилиці–яка стала основою виникнення української писемности.

Зустріч ставила за мету зібрати українську молодь з різних куточків Европи, і як символ єднання української молоді звучить вірш:

Козацька кров тече у жилах,
Чарівна мова на вустах.
На користь Неньки–України
Хай кожен з нас будує шлях!

На зустрічі були представники з 10 країн Европи, що постійно проживають за кордоном, але не забувають своє коріння, традиції та мову:

Українська рідна мова
Ти одна у нас така!
І співуча, й веселкова.
Наче мамина рука!

Урочисте відкриття відбувалося у приміщені посольства України в Софії, де функціонує українська недільна школа, відбуваються культурно-мистецькі заходи та тематичні зустрічі.

Програму Зустрічі продовжувала урочиста церемонія покладання квітів до пам'ятника Шевченкові у Софії.

Були заслухані цікаві доповіді, висловлювалися раціональні думки та інноваційні пропозиції. Відбулася теж подорож до відомого гірськолижного курорту міста Бансько. А наступного вечора відбулася презентація Зустрічі! Всі ми, неначе, на мить переносилися то до Румунії, де мешкає біля 70 тис. етнічних українців, то до Сербії, де понад 5500 українців проживає в усіх воєводинах та 130 районах країни, до Угорщини, де за даними останнього перепису проживає понад 5000 українців, що складає 6 меншину в країні, до далекої Вірменії, де українців мешкає приблизно 10 тис., до Словаччини, де українців-русинів за офіційними даними 60 тис., до Естонії, де етнічні українці складають 2,1% населення, до Боснії, в яку у різні часи переселилося до 20 тис. українців, до Росії, де за офіційними даними українців біля 5 млн., до Болгарії, де українська громада начисляє приблизно 6000 чоловік. Історія кожної громади–це тернистий шлях до збереження своєї національної ідентичности, традицій та рідного слова.

Зустріч залишила яскраві враження, приємні спогади та відчуття єдности молодого покоління українців через кордони та перепони сучасности.

поет д-р Дмитро ДОРОФЕЄВ,
Луганськ

Володимир ОНИЩЕНКО

СИЛА КНИГИ

З 20 вересня по 29 жовтня 1989 р. в урочищі „Дем'янів лаз" на околиці Івано-Франківська відбулися перші в Україні розкопки жертв комуністичних репресій 1939-1941 pp. Ініціяторами та виконавцями розкопок в умовах існування СРСР та КҐБ був Івано-Франківський „Меморіял".

Результати розкопок потрясли не лише Україну, але стали відомими в усьому світі. Тодішня влада змушена була порушити кримінальну справу за фактом невідомого місця масових поховань людей. На розкопках понад місяць працювала група судмедекспертів із Києва, Запоріжжя, Одеси, Івано-Франківська.

1990 року Роман Круцик написав документальну повість „Дем'янів лаз. Хроніка злочину", а тепер з'явилася нова розповідь про те, що вдалося віднайти в архівах, занотувати у щоденниках, відзняти у світлинах, зафіксувати зі слів свідків тих трагічних подій–масового знищення людей за їхню любов до рідної землі, до рідної мови.

Усі 20 років автор вів безперспективний пошук, зустрічався зі свідками, рідними тих, кого розстріляли у „Дем'яновому лазі", шукав в'язнів Станіславівської тюрми, яким вдалося вижити в 1941 році.

Сприйняти розумом прочитане важко. Море невинно знищених людей. Адже вони зустрічали своїх „визволителів" із хлібом і сіллю. За що, чому їх мордували, забирали майно, землю, віру, життя? Чому ті, хто це робив, не понесли відповідальности за злочини, чому їхні нащадки, живучи на землі невинно убієнних, не знають про звірства своїх батьків, дідів, чому сьогодні не засуджено большевизм як ідеологію, не заборонено комуністичну партію, яка була головним натхненником нищення українського народу? Як тут не згадати записки ідеолога і засновника Інституту марксизму-ленінізму в Харкові Матвія Яворського, якого згодом було розстріляно в Сандормосі 3 листопада 1937 року: „Я мав нещастя належати до найжалюгіднішої у світі комуністичної партії, і цим зробив великий злочин перед народом..."

„Сила цієї книги полягає в тому, що в ній вказані не тільки герої і жертви, але і поіменно названі кати",–сказав Віктор Ющенко на мітинґу-реквіємі на Прикарпатті під час вікриття музею жертвам комуністичного терору 1939-1941 pp. „Дем'янів лаз".

(„Шлях перемоги")

НЕ БУДЕ ЗАБУТИХ УКРАЇНСЬКИХ ВОЄННИХ МОГИЛ

Уроки Першої і Другої світових війн український народ двічі зривався до боротьби за свою самостійність. Багато патріотів полягло на побоєвищах, і не відразу відродилася Україна, але ці зриви до боротьби причинилися у вирішальний спосіб до її відродження. Жертви тих, що впали в бою, не пішли намарно, бо вони засвідчили перед світом про невідкличне та непохитне бажання українського народу жити самостійно.

Дивізія „Галичина" зазнала чи не найбільших втрат в цій боротьбі, багато полягло в боях під Бродами та в Австрії, а по війні багато ветеранів опинилися в таборах Сибіру, інші були розсіяні в діяспорі вільного світу. Відразу після війни в Нью-Йорку вони заснували Братство „Броди-Лев", котре зайнялося опікою над могилами полеглих друзів та негайною допомогою українським воякам-інвалідам та вдовам і сиротам полеглих українських вояків. До Братства щодня приходили десятки листів з проханням про допомогу. Часто ті листи висловлювали великий фізичний і духовний біль, так що негайно треба було висилати допомогу.

Управа Братства своїми листівками, оголошеннями, збірками намагалася довести до свідомости наших громадян, що ця допомога має особливе значення. Громади були щедрі, і датки приходили щоденно, що уможливило безперервну допомогу. В ті роки допомога була однією з найважливіших ділянок праці Братства. Допомога інтенсивно продовжувалася до 1970-их років. Зчасом більшість українських військових інвалідів і вдів відійшла у вічність і потреба допомоги зменшилася. Однак, Братство продовжувало допомагати колишнім українським воякам, які вижили на рідних землях або опинилися в Польщі.

Братство займалося оформленням могил наших побратимів в Італії на новозбудованому військовому цвинтарі на вершку гори, в половині дороги між Больонією та Фльоренцією. Утримання цвинтарів в належному порядку в околиці Фельдбаху в Австрії здійснюють місцеві австрійські ветерани і товариство „Австрійський чорний хрест", котре одержує від Братства „Броди-Лев" щорічно більший даток.

Для збереження традиції і для виховних цілей Братство побудувало символічну могилу–у пам'ять тих, що боролися проти окупантів України. Український Братський Союз подарував площу на своїй оселі „Верховина" в Ґлен-Спей, Нью-Йорк. Пам'ятник було освячено 2 червня 1963 року при участі численного духовенства, молоді, ком-

батантів і громади. Щороку на могилі-пам'ятнику служать Панахиду в пам'ять полеглих героїв. (Див. фото, *ВК*, ч. 4, 2009, ст. 120).

Після відновлення державности України відкрилися нові можливості для ветеранів дивізії. Створено в західній Україні Галицьке Братство колишніх вояків 1-ої Дивізії Української Національної Армії (УНА). Вони розпочали розшуки останків полеглих в боях дивізії під Бродами. Деяких можна було ідентифікувати на підставі знайдених медальйонів, звертаючись до відповідних відомств у Німеччині.

Галицьке Братство придбало відповідну площу в Ляцькому-Червоному на Золочівщині, недалеко місця, де відбувався прорив дивізії з оточення, і де багато вояків полягло від ворожих куль і бомб. Там тепер знаходиться військовий цвинтар дивізії. Віднайдено і перепоховано понад 250 останків полеглих в боях під Бродами. Для тих, що впали в бою, рідня ставить пропам'ятні хрести.

Меморіяльний цвинтар вояків УД „Галичина", які загинули під Бродами, встановлений у липні 1994 року в селі Ляцьке-Червоне на Золочівщині.

На цвинтарі побудовано каплицю-церкву, котра в липні 1997 року була освячена. Праця над упорядкуванням цвинтаря і оформленням могил продовжується.

За ініціятивою станиці Галицького Братства в Дрогобичі, у 1997 році поставлено великий пагорб-пам'ятник на місці бою під Крутами, в котрому полягло 300 українських юнаків, заступаючи дорогу переважаючим силам Червоної армії в поході на Київ. Пам'ять про цей бій була придушена в народі ворожим режимом. Щойно 29 січня 1998 року коло цього пам'ятника відбулося перше врочисте відзначення 80-ліття бою.

Братство зайнялося теж опікою могил наших державних мужів і ветеранів з часів Першої світової війни в Німеччині, а також могилами військовиків Армії УНР у Варшаві в Польщі. 25 червня 1999 року

відбулося врочисте відкриття пам'ятника воякам УНР на православному цвинтарі на Волі у Варшаві, у присутності президентів України і Польщі. За словами кореспондента з Варшави: „Якби не попередня фінансова допомога Братства „Броди-Лев", то не було би тепер що відкривати".

За ініціятивою і виконанням Братства перенесено з Берліну тлінні останки українських мужів, а саме Президента Західньо-Української Народньої Республіки з 1918 року д-ра Євгена Петрушевича та полковника Дмитра Вітовського, котрий був головним виконавцем перебрання державної влади у Львові 1 листопада 1918 року, його адьютанта Юліяна Чучмана–на Личаківський цвинтар у Львові, де їх урочисто перепоховано 1 листопада 2002 року.

19 липня 2003 року на Личаківському цвинтарі у Львові було освячено могилу невідомого вояка дивізії „Галичина" та пам'ятник воїнам Української Національної Армії–1-ої і 2-ої Дивізії УНА та Юнацтва протилетунської оборони, споруджений у співпраці з Галицьким Братством 1-ої УД УНА. Братство фінансувало цей проєкт, збираючи фонди серед громади та Крайових управ Братства кол. вояків 1-ої УД УНА.

Цвинтар Українських Січових Стрільців, відновлений Братством „Броди-Лев" в селі Лісники на Бережанщині, освячений 28 вересня 2005 р.

На прохання управи міста Бережани, при співпраці місцевого населення, відновлено у 2005 році в селі Лісники цвинтар Українських Січових Стрільців (УСС), поставлено 65 бетонних хрестів на могилах і 25 вересня 2005 року проведено урочисте освячення цвинтаря, при великій участі громадських та молодіжних організацій (Пласту).

Пам'ятник полеглим воякам дивізії „Галичина" на горі Жбир в селі Ясенів.

На міському цвинтарі в Бережанах поставлено великий пам'ятник на могилі полеглих Українських Січових Стрільців. Відкриття і освячення відбулося 26 листопада 2006 року.

У 2008 році, на горі Жбир, в селі Ясенів, споруджено новий пам'ятник полеглим в боях воякам Дивізії „Галичина". У співпраці з Бродівською районною радою створено там „Меморіял Дивізії „Галичина".

Ці заходи були фінансовані Братством „Броди-Лев". Це було можливе завдяки жертвенності нашої громади. Щороку Братство проводить збірки фондів серед наших громад, зокрема на Зелені свята та Різдво. Збирають переважно ветерани 1-ої Дивізії УНА.

В Україні залишається до віднайдення ще багато забутих могил. Треба також за-безпечити на майбутнє існуючі цвинтарі й могили в належній пошані і порядку. У Льво-ві створено Добродійний фонд „Братство Броди-Лев", котрий має забезпечити тривалу опіку над цвинтарем в Ляцькому-Червоному. Настав час передати цю діяльність у молодші руки.

Була б велика шкода, коли б ця організація перестала діяти через вік і відхід у вічність її членів. Братство „Броди-Лев" не є організацією ветеранів і тому членами можуть бути люди доброї волі.

Роман ГАВРИЛЯК

Пожертви просимо надсилати на адресу: Brody-Lew Inc., P.O. Box 261, Cooper Station, New York, NY 10276,USA.

Альбом Українська Дивізія „Галичина" на інтернеті:

http://www.Voiakudg.com

Мишкою натиснути два рази на образок альбому, щоб завантажити текст.

Згідно з вказівками Вашого комп'ютера, перегортайте сторінки під музику пісні *Дивізія, гей, рідна мати...*

Замовлення альбому:

Maciw Bohdan,
43 Aldercrest,
Dollard des Ormeaux, PQ
Canada H9A 1V1
bmaciw@bell.net
Tel.: 514-684-8212

В'ячеслав Стебницький,
Аб. скр. 65,
м. Львів,
79000 Україна
vmsteb@gmail.com
Тел.: 8 050 5013573

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ

ДИВІЗІЙНЕ КЛАДОВИЩЕ–ЦВИНТАР СВ. МАРІЇ У FOX CHASE, PA

В 1987 році, тоді голова Станиці 1-ої УД УНА у Філядельфії, Богдан Артимишин, запропонував членам закупити частину цвинтаря св. Марії у Фокс Чейс, біля Філядельфії, для похоронення членів Станиці та їх дружин.

Створено комітет, до котрого ввійшли: Володимир Зуляк, Михайло Білик, Михайло Гись і Зенон Завадович. Комітет очолив Богдан Артимишин. Комітет виготовив плян розподілу поодиноких площ, співпрацюючи з парохом катедри Непорочного Зачаття, отцем Михайлом Федоровичем, оформив документацію продажу, виготовив контракти для власників площ, оформив написи на пам'ятниках з фірмою їх виробу. Катедра Непорочного Зачаття подарувала чотири площі на

Загальний вид на Дивізійну частину цвинтаря св. Марії у Фокс Чейс, ПА, біля Філядельфії.

Напис на Головному пам'ятникові.

головний пам'ятник, кошти котрого покрило Братство „Броди-Лев" і Станиця Братства у Філядельфії.

Посвячення завершив 5 червня 1994 року Митрополит і Архиєпископ Владика Стефан Сулик, при співучасти католицьких і православних священиків та кол. капеляна Дивізії о. Богдана Левицького. В посвяченні взяли участь члени Крайової Управи Братства в ЗСА, члени Станиці у Філядельфії з їх дружинами, американські ветерани з прапором. Від часу посвячення і до 15 березня 2010 року понад 50 відсотків площ заповнилося нашими покійними побратимами і їх дружинами.

Стоячи перед головним пам'ятником, перший ряд відліва поховані: Юнак протилетунської артилерії Володимир Данилюк (1928-1993), Евген Шкільник (1924-2007), воєнний звітодавець Олег Лисяк (1912-1998) і його дружина Марія (1916-2004), акторка театру Володимира Блавацького, Головний пам'ятник, Роман Клос (1925-1994), Володимир Сімків (1927-2004), Юнак протилетунської артилерії Микола Лютий (1928-1999).

Другий ряд відліва: Ярослав Лучанко (1920-2003), Василь Головчак (1920-1997) і його дружина Роза ур. Цебрик (1923-2008), доктор медицини Ярослав Яримович (1927-2004), Микола Тимчук (1923-2007), Володимир Матієвич (1923-2001) і його дружина Єлена ур. Величко (1934-1994), Катерина Гись ур. Ренкас (1925-1993).

Третій ряд відліва: Теодор Steблій (1922-2002), Михайло Федів (1922-2004), Михайло Білик (1924-2005) і його дружина Евгенія ур. Качалуба (1923-1993), мґр. фармації старшина Дивізії Богдан Артимишин (1920-2006) і його дружина Теофіля ур. Крамар (1926-2007), старшина Дивізії Володимир Зуляк (1920-1999), д-р Олексій Ґардецький (1925-1992), Любов Пак ур. Харкавців (1932-2005).

Четвертий ряд відліва: Мар'ян Сімків (1925-2008), інж. Степан Романко (1926-2005), Григорій Колибабюк (1923-1994) і його дружина Анна ур. Перегінець (1924-2004), Теодор Флюнт (1924-2002) і його дружина Марія ур. Головчак (1923-2000), Микола Бохна (1923-1993), Михайло Кузьма (1917-1998), Евгенія Леськів ур. Місько (1924-1995).

П'ятий ряд відліва: Михайло Ґнип (1922-2009), Стефан Гавриш (1920-2008) 2-га УД, Мирослав-Іван Ґельо (1921-2005) і його дружина Ірина-Віра ур. Скалацька (1927-2006), Іван Ільчишин (1924-2006), чотар Карпатської Січі Сидір Новаківський (1916-2009), Стефанія Хоптій ур. Грам'як (1925-2006), Александер Коновал (1925-1999), Іван Борис (1922-1991).

Також на цвинтарі св. Марії на родинних площах є поховані бувші старшини Дивізії Михайло Ліщинський, Теодор Мамчур, Іван Скіра, Мирослав Прончак, Василь Заброцький, і ряд підстаршин і стрільців Дивізії.

Зенон ЗАВАДОВИЧ

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ СТАНИЦІ ТОРОНТО

Річні Загальні збори (59-і) відбулися 1 травня 2010 р., в залі Української Суспільної Служби, на вул. Блюр Захід. Предсідник—Роман Колісник, Роман Тицький—секретар. Присутніх 27 членів і 2 гостей. Збори відкрив Голова Станиці Маркіян Когут, привітавши присутніх. Вшановано хвилиною мовчанки членів, що відійшли у вічність в останній каденції, а саме: Лева Бабія, д-ра Богдана Лялюка, який залишив у заповіті тисячу дол. на Станицю, що рішено передати на допомогу побратимам в Україні, Ярослава Гнаткова, Павла Ґижки, Михайла Морозюка, Володимира Чемеринського.

Згодом запросив до Почесної президії: голову Головної Управи Мирона Головатого, голову Крайової Управи—маґістра Михайла Ромаха й кол. голову ГУ Андрія Коморовського.

Збори затвердили комісії: Номінаційну (Роман Тицький, Василь Чупринда) і Верифікаційну (Ілярій Кушніренко).

ЗВІТИ З ДІЯЛЬНОСТИ

Р. Колісник, виконуючий обов'язки секретаря, звітував, що управа відбула 6 засідань, відзначила Панахидою поляглих у боях під Бродами в церкві св. о. Николая, зорганізувала Зеленосвяточну Панахиду за борців за волю України на цвинтарі в Оквіл, взяла участь у відзначенні біля пам'ятника Українським Канадським Воякам у День пам'яті в Українському парку в листопаді та в інших громадських заходах.

Касир І. Кушніренко подав фінансове зіставлення: приходи—4 162; розходи—7 487 дол.

Р. Тицький подав про діяльність КУК, який обрав нового голову—Оксану Реву, а його—головою Контрольної комісії.

Станиця має секцію на цвинтарі ім. св. Володимира в Оквіл. Адміністрація цвинтаря буде далі продавати місця на гроби по зниженій ціні 2 500 дол.—для членів; (3 500 дол.—нормальна ціна).

Р. Колісник подав фінансовий звіт „Залізного фонду". Приходи: 6 493 дол. Дотації: 1000 ам. дол. на Львівський Музей визвольної боротьби України, на Дивізійний відділ: „Історія і бойова діяльність Дивізії „Галичина" 1 УД УНА та Братства кол. вояків 1 УД УНА". Дотація була післана до Головної управи Братства, яка зібрала 10 тис. ам. дол. на цю ціль. 1000 дол. Приятелям Православної Церкви Київського Патріярхату на Храм Пресвятої Богородиці у смт. Веселе, Запорізької обл.

Голова Контрольної комісії Е. Бочан доповів, що провірено фінансові книги та протоколи засідань. Трансакції вписані правильно, всі справи ведено правильно. Контрольна комісія запропонувала схвалити абсолюторію уступаючій Управі й Правлінню „Залізного фонду".

Василь Чупринда, голова Номінаційної комісії, запропонував кандидатів до Управи Станиці на наступну каденцію, які обрано:

УПРАВА: Маркіян Когут—голова

Члени: Бурда Іван, Василик Михайло, Грицишин Михайло, Колісник Роман, Крупка Іван, Поперека Микола, Тицький Роман, Чамбул Богдан, Чупринда Василь; о. Стецюк Петро–капелян.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ: Бочан Евген—голова, Дуб Володимир, Коструба Евген—члени.

ПРАВЛІННЯ „ЗАЛІЗНОГО ФОНДУ":

Тицький Роман—голова, Ромах Михайло—заступник голови, Чупринда Василь—секретар, Колісник Роман—касир, Коморовський Андрій, Кушніренко Ілярій—члени, Когут Маркіян—член як голова Управи Станиці.

Голова „ЗФ" Р. Тицький поінформував, що отримав проєкт Умови (Agreement) від Canadian Foundation for Ukrainian Studies (CFUS) відносно створення Фонду ім. ген. Павла Шандрука і його дружини Ольги в сумі 50 000 долярів.

Подав ціль Фонду, яку, рішенням минулого року, мають схвалити Загальні збори: „Головною метою Фонду є допомога у наукових дослідах (включно з розповсюджуванням) про участь України й українців у Другій світовій війні з преспективи національного і демократичного будівництва української державности".

„Ціль" Збори схвалили одноголосно.

І. Кушніренко подав пропозицію, щоб схвалити текст „Умови" з відповідними поправкам (які він подав, а Р. Тицький занотував).

Пропозицію Збори схвалили одноголосно.

І. Кушніренко запропонував, щоб з „Залізного фонду" призначити дотації: 1) додаткого до Фонду ім. Шандрука: 20 тис дол. 2) до „Вістей комбатанта"—30 тис., 3) до Станиці—20 тис. 4) до Українського Дослідчо-Документаційного Центру на „Фонд дивізійний"—5 тис. дол. І тим самим розв'язати „ЗФ".

Р. Колісник подав окремо пропозиції 1 і 2 на голосування, що прийнято одноголосно. До 3 і 4 запропонував додати: „призначити суми й виплатити, якщо й коли буде потрібно", що Збори прийняли (один член стримався).

На Фонд можна складати датки, на які видається посвідки для податкового уряду.
Чеки виписувати на:
CANADIAN FOUNDATION FOR UKRAINIAN STUDIES
620 Spadina Ave. Toronto. ON. M5S 2H4

Роман КОЛІСНИК

Із листа Музею Визвольної боротьби України

Цим листом потверджую отримання збірника (у копіях) з тижневика „Батьківщина" (Італія, Белярія–Ріміні, 1945-1947 pp.) та роздрібнених газетних видань „До перемоги" (ксерокопії), 17 аркушів. (ч.. 37-39, 41-43, 1944 р., 1947р., 1945 р.)

Копії цих видань будуть корисними у нашій музейній роботі, при тому–усі отримані матеріяли ми надаємо для роботи дослідникам, якщо, звичайно, ми переконані у доцільності їх роботи. До речі, у минулому році до нас звернувся професор з Польщі,–пан Євген Місило, директор Українського Архіву,–він готує монографію про генерала Павла Шандрука. Ми ознайомили його з матеріялами про ген. Шандрука, отримані нами від ГУ у 2000 році.

12 лютого ми представили для широкого обговорення макет художнього проєкту музею Визвольної боротьби України, автором якого виступив художник Скоп О. А. (М 1 : 25). Проєкт прийнято до виконання. Тож ми готуємо робочі креслення експозиції. Сподіваємось, що нова влада не наважиться робити відверті антиукраїнські кроки, перешкоджаючи у створенні музею.

Дуже дякуємо за матеріяльну допомогу, яку Братство надало музеєві для оформлення дивізійних розділів у минулому році.

З вдячністю за Вашу увагу до музею, з повагою,

25 березня 2010 р. *Завідувач Музею ВБУ–**В.Бойко***

Дорогі друзі!

Ми, Дрогобицьке міськрайонне т-во „Рідна школа" та Гімназійне братство колишніх гімназистів Дрогобицької української гімназії ім. І. Франка, підтверджуємо отримання від Братства колишніх вояків 1-ої Української Дивізії УНА, станиця Торонто, двох пачок діяспорної літератури.

Ми щиро дякуємо Управі станиці, усім добродіям і жертводавцям, усім, хто відгукнувся на наше прохання, хто дарував літературу, допомагав в оформленні та відправленні посилок. Обидві пачки доставлені в непошкодженому виді.

Утворенням в Дрогобичі відділу діяспорної літератури при Центральній бібліотеці ім. В. Чорновола ми хочемо пробудити та зміцнити національну свідомість, яку приглушували напротязі півстоліття.

Ми надто довго були позбавлені доступу до всього, що друкувалось і видавалось на Заході. А там видавались надзвичайно цінні речі, про які ми зовсім нічого не знали.

Велике спасибі Вам та Вашим друзям.

Б. Чапля, *Голова Дрогобицького міськрайонного т-ва „Рідна школа"*
Л. Луців, *Голова Гімназійного братства*

ТЕПЕРІШНІЙ СКЛАД КРАЙОВОЇ УПРАВИ КАНАДИ

Голова й кореспонденційний секретар: мгр. Ромах Михайло; 2-ий заступник голови й протоколярний секретар: Тицький Роман; Кушніренко Ілярій, фінансовий референт; Дуб Володимир, делеґат до Суспільної Служби Канади; о. Стецюк Петро, капелян; Гнатюк Юрій, делеґат до Централі КУК; Колісник Роман, член; члени-голови Станиць: Когут Маркіян, Торонто; Кобилянський Зенон, Гамільтон; Маців Богдан, Монтреаль; Михаськів Василь, Ст. Кетеринс.

Контрольна Комісія: Бочан Евген—голова; Коструба Евген, Мірецький Ігор—члени.

Товариський Суд: Дацків Петро—голова; Цимбалістий Любомир, Небожук Богдан— члени.

АДРЕСА: MR. M. ROMACH
40 Larstone Ave.,
Toronto, ON
M8Z 2N8
tel. 416-236-2256

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У „ВК" ч. 1, 2010 р. у „Як нев'янучий вінок" на ст. 102 поміщено: В пам'ять бл. п. Левка Бабія пересилає на розбудову „ВК" побратим Корнило і Віра Когутяк 100 дол. **Має бути Корнило і Дарія Когутяк.** За помилку перепрошуємо.

Адміністрація „ВК"

ВАСИЛЬ ОСТАШЕВСЬКИЙ

Журналіст із Тернополя Петро Бубній готує нарис про свого далекого родича по матері із села Хлівчани, нині Сокальського району на Львівщині, відомого дириґента Василя Осташевського (1906-1944).

Він у військово-навчальному таборі в Гайделяґері створив хор дивізійників. В. Осташевський опинився в УПА й загинув у сутичці з енкаведистами, всю рідню вивезли у Сибір і ніхто звідти не повернувся. Можливо, хто небудь допоможе своїми спогадами про Василя Осташевського.

Просимо писати: Бубній Петро
вул. За Рудкою, 14 / 17
м. Тернопіль, 46003 Україна
E-mail: slava_m61@ukr.net

ПАМ'ЯТНА СВІТЛИНА

Делеґатом на 4-му Світовому Конґресі Вільних Українців (30 листопада—3 грудня 1983) у Торонті, Канада, (на Президента котрого було обрано нашого побратима Петра Саварина) і рівночасно делеґатом на Раді Українських Комбатантських Організацій був Теодосій Андрушко (теперішній голова КУ Австралії). Він зустрівся з членами КУ Канади в домівці Станиці Торонто (Крісті вул.) і прислав цю світлину.

Сидять, зліва: Осип Мудрий, Теодосій Андрушко, д-р Остап Сокольський (голова КУ Канади), Роман Бойцун, Лев Бабій (голова Станиці Торонто); стоять, зліва: Зенон Кобилянський, Роман Гнатишак (оба— Гамільтон, Онтаріо), Богдан Дусанівський, Іван Падик.

ПРЕСОВИЙ ФОНД

В днях від 1 лютого до 30 квітня 2010 р. надійшли такі вплати на розбудову журналу:

по дол. 5.00: І. Козак–Мішіґан **разом 5.00**

по дол. 10.00: Я. Лесків–Ню Джерзі, А. Джердж–Австралія, В. Станько–Австралія, пані О. Бурда–Ґамільтон **разом 40.00**

по дол. 15.00: Л. Кобасник–Нью-Йорк, М. Новосад–Саскатун, В. Гайовський–Вінніпеґ, М. Наконечний–Ню Джерзі, Р. Байляк–Нью-Йорк; М. Кіщук, Р. Н. Сурма, А. Фурґала, В. Томків, М. Атаманюк, С. Василько, Р. Дубиняк, д-р О. Панченко–Англія; Г. Ференцевич–Ню Джерзі, Р. Тицький–Торонто, пані А. Славич–Торонто, В. Каган–Оттава, Б. Кульчицький–Ґамільтон, А. Колодій–Філядельфія, О. Голинський–Ню Джерзі, М. Рубашевський–Онтаріо, С. Климців–Торонто, пані Е. Швець–Торонто, Р. Свистун–Фльорида, А. Роґальський–Ню Джерзі **разом 390.00**

по дол. 20.00: В. Мазяр–Торонто, І. Андрусишин–Торонто, М. Костишин–Торонто **разом 60.00**

І. Бойко–Бельгія	**30.00**
О. Білак–Франція	**33.54**
Я. Соколик–Торонто	**50.00**
П. Антонишин	**65.00**
С. Дух–Саскатун	**100.00**
В. Мота–Монтреаль	**100.00**
разом	**378.54**

Як нев'янучий вінок...

В пам'ять покійного чоловіка Ігора Чмоли та недавно спочилого його побратима Левка Бабія жертвує на пресфонд „ВК" дружина Оля Чмола **50.00**

Як нев'янучий вінок на могилу бл. пам'яті Володимира Данилюка на пресфонд „ВК" жертвує Василь Пелехатий **50.00**

В пам'ять Володимира Чемеринського, котрий помер 21 квітня 2010 року, і його дружини Марії на пресфонд „ВК" жертвують горем прибиті дочки Леся та Ірина **100.00**

Як нев'янучий вінок на могилу дорогого друга бл. пам'яті Романа Явнюка на пресфонд „ВК" жертвує Ігор Мірецький **100.00**

В часі святкування моєї дружини Галини і моїх уродин побратим Атанас Кобрин і Катруся Кобрин зложили для нас подарунок в 50 долярів. Ці гроші ми пересилаємо в імені побратима Атанаса та пані Катрусі Кобрин на пресовий фонд „Вістей комбатанта".

д-р Володимир Король

Щиро дякуємо всім жертводавцям, котрі не забувають про піддержку журналу.

І. Кушніренко–адміністратор

ТИХИЙ ЛИЦАР

Володимир Малкош

Я познайомився з Володимиром Малкошем під час вшанування полеглих під Бродами дивізійників 24 липня 2005 року. Сивий і стрункий, стриманий, повний внутрішнього світла й чистоти. Видно було, що зазнав він багато ударів і втрат у своєму житті, але про це не говорив, бо не в його характері нарікати на долю. Що випало, то випало! Головне, що пощастило Україні служити, та ще й зі зброєю в руках.

Ми сфотографувались біля могил його побратимів. Це була єдина спільна світлина та єдина наша зустріч. Звичайно, ми листувалися, спілкувалися телефоном. Остання розмова була напередодні його смерти. Я з радістю повідомив старого вояка, що нарешті секретна справа сотника дивізії „Галичина" Івана Ремболовича в наших руках.

Володимир Малкош із середини 90-х років добивався від управління СБУ в Івано-Франківській області дозволу ознайомитися з нею. І йому реґулярно відмовляли на тій підставі, що, мовляв, Ремболович–коляборант, з німцями співпрацював під час Другої світової війни. З людожером Сталіним, який знищив мільйони людей, бачте, співпрацювати можна, а от з німцями, які руйнували російську тюрму народів, не можна.

Я теж не раз намагався добитися цієї справи, бо хотів написати книгу про Івана Ремболовича–учасника двох світових воєн та двох визвольних епопей нашого народу–організатора вільного козацтва, підполковника армії УНР, героя Другого зимового походу, сотника дивізії „Галичина", учасника націоналістичного підпілля на Прикарпатті і Гуцульщині в 1944-1949 роках. Це наш „Рембо", справжній, не кіношний...

І ось напередодні свого відходу у вічність Володимир Малкош дізнався, що його боротьба на цьому напрямі увінчалася успіхом–завдяки сприянню Володимира В'ятровича копія справи лежить на моєму столі, і я збираюся написати книгу про його бойового товариша.

Володимир Малкош народився 12 січня 1924 р. у княжому місті Перемишлі, в якому на той час уже правили поляки. Що творили вони на перемишлянській землі, можна дізнатися зі спомину земляка В. Малкоша–сотника Галицької Армії Івана Андруха, який народився під Перемишлем у с. Болестрашиці, „на рубежі українсько-польському, де

велася постійна боротьба між українцями і поляками". Тоді всі змалечку ставали українськими націоналістами,–бо тільки так можна було вистояти у боротьбі з польською шовіністичною державою. Принаймні такий шлях пройшов Іван Андрух.

Наприкінці 80-х–на початку 90-х рр. Володимир Малкош брав активну участь у розвалі імперії. Діяв у лавах товариств „Меморіял" та „Надсяння", Всеукраїнського товариства політв'язнів і репресованих, 1992 року став ініціятором створення Івано-Франківської станиці Галицького Братства колишніх вояків Першої української дивізії „Галичина". Був обраний головою цієї взірцевої ветеранської організації. Багато писав до газет і журналів спогадів про дивізію та своїх побратимів, вимагав від влади визнати вояків дивізії „Галичина" борцями за незалежність України. Виступав у школах, військових ліцеях та вищих навчальних закладах, висилав книжки про дивізію в усі університети країни, брав участь у вшануваннях борців за волю України–у Бродах, Крутах, Базарі, Львові, Івано-Франківську, в Австрії. Домігся перейменування однієї з вулиць Івано-Франківська на вул. Української дивізії, а 2005 року завдяки станиці з'явилася й вулиця Дмитра Паліїва, старшини Галицької Армії та дивізії „Галичина".

Разом із своїм соратником Михайлом Муликом, за сприяння дивізійників діяспори, В. Малкош видав вісім книг про дивізію „Галичина", серед них і власні–„Спогади з-під Бродів" та книжечку „Українська дивізія у світлі „леґіонової" політики в XX столітті".

Помер вірний син України 1 листопада 2009 р., у день, коли вшановують померлих українських героїв.

Умер козак, вмер тихий лицар. Схиляю перед ним голову за життя, прожите для України.

***Роман КОВАЛЬ*,**
м. Київ

Володимир МАЛКОШ

АВТОБІОГРАФІЯ

Малкош Володимир Михайлович. Народився 12 січня 1924 р. у місті Перемишлі на Засянні. Батько Малкош Михайло Семенович, нар. 1887 р. в с. Кіньківцях біля Перемишля, за Австрії рахунковий підстаршина австрійської армії, за Польщі робітник, після переселення в СРСР (у 1945 р.) в Станіславі до пенсії–бухгалтер. Мати Христина Микитівна з дому Ґижа, нар. в с. Липі біля Бірчі Перемиського повіту, домогосподарка.

У 1929 р., маючи 5 років, вступив у початкову школу сестер Василіянок ім. св. Миколая на Засянні, передмісті Перемишля. Шостий клас цієї школи закінчив у 1935 р. і вступив у державну гімназію з

українською мовою навчання у Перемишлі (тоді вул. Словацького). Був наймолодшим учнем у класі й закінчив гуманітарний ліцей, але 1-го вересня почалася Друга світова війна і навчання не почалося.

При кінці лютого 1940 р. німці (Засяння було перейменовано на Німецький Перемишль) зловили мене при облаві і заставили працювати робітником при будові залізничної станції (головна залізнична станція залишилася за кордоном по радянській стороні), пізніше перейшов працювати телефонним монтером на пошті, де батько мого шкільного товариша Олега Пушкаря працював начальником телефонної служби (пізніше Олег з батьком вступили в дивізію „Галичина"). Укнизі М. Логуша *Galicia Division* вони на фото, під яким підпис починається "Five members..." На жаль, вояки не ідентифіковані. Отже, батько Олега третій зліва, а четвертий зліва–Олег Пушкар. Інші невідомі.

Осінню 1940 р. відкрито в м. Ярославі (також у Холмі) українську гімназію, і я пішов туди вчитися в 7-ий клас (вже старого типу), яку закінчив „іспитом зрілости" у 1942 р. Мав бажання вчитися у Львівській політехніці, але вимагали, щоби відпрацювати рік в „Українській службі батьківщині". Тому, що я туди вступив добровільно, то я там працював тільки один квартал і пішов працювати у відділ соціяльної опіки Українського Допомогового Комітету в Перемишлі. Я був теж співаком церковного хору отців Василіян на Засянні.

Коли почався набір у дивізію „Галичина", я вступив туди добровільно. 18 липня 1943 р. нас повезли у м. Брно в Чехії, звідки переїхали через 2 тижні в Гайделяґер біля Дембіци, де пройшли рекрутський

вишкіл. Після нього мене направили у підстаршинську школу в м. Гільверзум у Голляндії, де ми отримали вишкіл протитанкової артилерії, а я звання десятника.

В той час я як курсант 1-го рою нашої української чоти зміг разом з роєм відвідати могилу полк. Є. Коновальця у Роттердамі та побачити місто Ґаґу і Амстердам. (На жаль, у битві під Бродами фотографія, на якій наш рій біля могили, згоріла разом з наплечником і автомобілем).

Це фото з архіву Яреми Бабія (перший справа), який також був на вишколі у Гільверзум і з друзями відвідав могилу Є. Коновальця.

Після підстаршинського вишколу нас направили на полігон Нойгаммер, де я був назначений командиром почту штабної сотні протипанцерного дивізіону Дивізії. Перша чота цієї сотні була відправлена на фронт під Броди першим ешелоном з „форкомандою", я був заступником командира чоти хорунжого Вербицького.

Перед цим у травні 1944 р. я був у 3-х денній відпустці у Відні.

Про мою участь у битві під Бродами я написав у споминах, що видані додатком ч. 8 до *Вістей комбатанта*.

Моє перебування в УПА було драматичне. Сотня „Лева", в якій я був вояком під псевдо „Жданович", була декілька разів розбита, це було в околицях Яворівського полігону, де було багато охоронних військ НКВД. Врешті залишено в боївках місцевих вояків, а інших, що віддали зброю до сховищ, направлено на деякий час на перебування в підземних криївках, де нас годували місцеві мешканці. Пізніше нашу криївку, де був я і двох німців, переодягнені в цивільне, які прямували на Захід (мене дали до них, як знаючого німецьку мову), розпустили. Мене направлено до якогось вдівця (назву села не пам'ятаю), який

жив сам, і я помагав йому на господарстві. Так не могло довго бути, і я переїхав до його сина, що жив у Львові, там я займався спекуляцією, продавав хліб на ринку, що його син крав у пекарні, де працював. Тим часом приїздили з Польщі українські переселенці, й в одному з ешелонів із Перемишля я побачив моїх батьків. (Моя сестра Євгенія Мілян, що її чоловік як вояк Дивізії загинув під Бродами, старша від мене на 12 років, закінчила в Перемишлі українську гімназію Інституту для дівчат, за німців вчилася у Празі в Чехії в університеті, втекла на Захід). Ешелон з батьками направлено в Станіслав, але я вже отримав від них свої документи, і тоді мені вдалося вступити в омріяну Політехніку. Закінчивши перший семестер, я поїхав до батьків на Різдвяні свята і там мене хтось впізнав із перемиських земляків, що знав, що я був у Дивізії, і повідомив НКВД. Через кілька днів у Львові мене арештувала контррозвідка (10 січня 1946 р.). Тримали в себе у підвалі кілька тижнів, мордували, знайшли групу крови на руці, пізніше перевели в тюрму на вул. Лонцького.

У травні мене Військовий трибунал засудив на 15 років каторжних робіт і 5 років позбавлення громадянських прав. Через місяць нас перевезли в каторжанський, особливого режиму 3-й концтабір в м. Норильську в Заполярії Красноярського краю. Там я перебув рівно 10 років, брав участь у повстанні, два рази був дистрофіком 2-го ступеня, хворів дизентерією і крупозним запаленням легенів, але Бог позволив мені вижити.

Через кілька місяців після звільнення я отримав пашпорт і негайно поїхав додому, працював електриком на молокозаводі. Через рік, 1957 року одружився з Мартою Михайлівною Ґанушевською, яку запізнав у своєї шкільної товаришки з Ярослава Л. Мелех (пізніше Яросевич), при зміні помешкання влада зняла прописку (за прописку КҐБ вимагало співпраці). На це я не погодився, і ми змушені були переїхати в Донбас до Луганська. Там жили два роки, пізніше вдалося прописатися у с. Угринові під Станіславом (пізніше Івано-Франківськом), а через рік і в місті.

Я чотири рази здавав вступні іспити і мене не приймали у вищу школу, нарешті у 1962 р., коли в Івано-Франківську відкрито філію Львівської політехніки, мене через недобір прийняли. У 1968 р. після вечірнього і заочного навчання я отримав диплом інженера-електрика і працював конструктором. У 1984 р. вийшов на пенсію і ще 5 років працював електриком. У 1990 р. тяжко захворів, і після другої операції у Львові в онкодиспансері в грудні 1991 р. прочитав у газеті, що там організовується Братство колишніх вояків дивізії „Галичина", тоді став ініціятором організації Івано-Франківської станиці. З цього часу я голова Управи Станиці. Крім цього, член Меморіялу, Т-ва Надсяння, Т-ва політв'язнів і репресованих, Братства ОУН-УПА і Всеукраїнського Об'єднання Ветеранів. Дітей не маємо.

ЛИСТ ДРУЖИНИ МАРТИ

Дорогі побратими!

Широ дякую за вислови співчуття з відходом у вічність мого найдорожчого мужа. Хочу поділитися з Вами кількома словами про Володимира.

Він мав тяжке життя. Однак ніколи не зломився. Завжди і всюди заступав українську справу взагалі, а дивізійну зокрема. Був час, що Володимира показували навіть по всіх російських каналах телебачення.

Володимир вже давно був хворий і погано себе почував, але мав таку вдачу, що ніколи не казав, що перемучений, чи його щось болить, був дуже терпеливий. Лікувався природними, без хемії, ліками і мене лікував. Все радо їхав до Львова на збори Братства дивізійників або по журнали *Вісті комбатанта* для членів Станиці. Вставав рано пів п'ятої, я давала сніданок і на таксі їхав на станцію до потягу. Мав з собою книжки і віз їх на візочку, бо були важкі. Приїздив задоволений і усміхнений.

Лікарі були дуже добрі і знайомі нам при всіх трьох операціях на кишечник, а також як удаляли великий палець у правій нозі, була ґанґрена. Так, при першій операції виявили рак, але Господь Бог продовжив Володимирові життя на багато років. Була добре зроблена операція.

Останню операцію на кишечник мусіли зробити, бо була непрохідність, ускладнення після попередніх операцій. Частина тонких кишок була зліплена.

Володимир важко її перебув, 86-ий рік своє робив, серце і понижений тиск крови з трудом вдалося врятувати. Лікарі дуже старалися, три рази давали кров і інші добрі ліки. Моя молодша сестра та я по черзі були з Володимиром дні і ночі в лікарні три тижні. В нас принято давати лікарям гроші, але від мене не хотіли брати, хоч я давала. Казали: „Від нього брати гроші, що хотів своє молоде життя віддати за Україну?"

Після трьох тижнів у лікарні казав, що хоче бути вдома; думав, що вдома буде йому легше. Приходили до нього додому лікарі, але легше не було.

За три дні помер тихо і легко.

Я дуже важко переживаю втрату такого доброго і розумного чоловіка Володимира, але мушу погодитися з волею Божою.

Бажаю Вам і Вашим рідним багато ласк від Ісуса і Матінки Божої, міцного здоров'я та всього найкращого.

З повагою,

Марта МАЛКОШ

ЖИТТЯ, ВІДДАНЕ УКРАЇНІ

Із сумом повідомляємо, що 26 лютого 2010 року на 86-му році життя відійшов у вічність учасник визвольної боротьби, член ОУН з 1942 р., заступник голови Галицького Братства кол. вояків 1-ї Української дивізії УНА, член Братства ОУН-УПА, член Всеукраїнського об'єднання ветеранів **Михайло ТАРАС**.

Україна втратила великого патріота, а друзі і побратими — порадника, справжнього друга. Нехай рідна земля, за яку Михайло все своє свідоме життя боровся, буде йому легкою, а Господь вигородить його за його працю і чесноти.

Галицьке Братство кол. вояків 1-ї УД УНА,
Братство ОУН-УПА „Лисоня",
Всеукраїнське Об'єднання ветеранів,
Обласна Спілка політв'язнів і репресованих України

Михайло Тарас

Народився Михайло 7 червня 1924 року в глибоко релігійній селянській родині в селі Переволока на Тернопіллі. Його батько був вояком в Українській Галицькій Армії.

Михайло отримав середню освіту. З юних років був активним членом юнацьких організацій, членом читальні „Просвіти". Ним, як і й усією сільською молоддю, керувало юнацьке завзяття, незламна віра в ідеї ОУН та бажання вибороти незалежність Української держави, як колись це робили січові стрільці.

Весною 1944 року, коли Червона армія перейшла річку Збруч, Михайло разом зі своїми друзями зголосився добровольцем до Дивізії „Галичина". Пройшов рекрутський вишкіл у місті Нойгаммер.

Потім перша сотня 29 полку, де він служив, відбула в Словаччину. Вийшли в містечку Раєць і пішли по слідах більшовицьких партизан до села Фривальд. Вояки Дивізії встановили добрі відносини з словацьким населенням, знайшли зі словаками спільну мову та порозуміння.

Боротьба проти партизан була нелегкою—не одну ніч довелось спати в лісах, горах і снігах. В грудні 1944 Михайло був направлений на підстаршинський вишкіл в місто Лявенбурґ. В кінці лютого радянські літаки вже скидали бомби поблизу казарм. Через декілька днів Михайла, серед інших, відправили на фронт, де велись тяжкі бої. Більше двох тижнів вояки тримали оборону. Та після натиску авіяції і важкої артилерії вони були вимушені відступити до містечка Темпельбурґ, де вели важкі вуличні бої проти танків.

Там понесли великі втрати і відступили за місто, попали в оточення, намагались вирватись, проте все було марно. Поблизу міста Штурґарт багатотисячна армія попала в полон.

Відношення до полонених було страшне, їх поділили на великі групи. Михайло був єдиним дивізійником в своїй групі—решта були латиші та естонці. Більше друзів і побратимів з Дивізії він не бачив.

Полонених погнали в Штетін, річковий порт, де вони вантажили кораблі так званими "трофеями", а весною 1946 року їх відправили в колишній Ленінград. Там відбувались постійні допити. Потім Михайла відправили в місто Череповець в кам'яний кар'єр.

Після фільтраційних таборів у 1947 році повернувся у рідне село до матері і двох сестер. Працював у створених ним кравецьких майстернях в Переволоці і Бучачі. У 1961 р. сім'я переїхала до Тернополя, де до виходу на пенсію Михайло працював закрійником в ательє „Ромашка".

Після горбачовської відлиги брав активну участь у визвольному русі, був головою осередку Народного Руху. Брав участь в установчих зборах Народного Руху в Києві та у всіх наступних зібраннях. Разом з побратимами-однодумцями об'їздив чи не всю Україну, аґітуючи за відновлення та становлення її державности.

В квітні 1992 року в Тернополі була створена Станиця кол. вояків 1-ї УД УНА, в якій він був активним членом. В 1994 році був обраний заступником голови Галицького Братства, а в 2007 році—головою Тернопільської станиці.

За активну участь у розбудові незалежної України має відзнаку Президента України, нагороди від Тернопільської обласної та міської рад.

Денис Плецан

Заступник голови Тернопільської станиці
Галицького Братства кол. вояків 1-ї УД УНА

P. S.Похований Михайло Тарас на міському цвинтарі у м. Тернополі на вул. Микулинецькій.

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями, побратимами та українською громадою, що після тяжкої недуги відійшов у вічність

бл. п. ЯРОСЛАВ ГНАТКІВ

Народився в селі Путяжинці біля Рогатина.

Працював 19 літ інспектором Liquor Licence Board.

Залишив у глибокому смутку дружину Анну, дочку Ліду з мужем Ярославом Фічком, двох онуків Доріяна і Данила та сестру Марію Кучмій в Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Нехай Канадська земля буде Тобі легкою, а пам'ять залишиться про Тебе між нами назавжди!

Дружина Анна

СПОМИН ПРО СЛАВКА

Славко! Він цікавий і рухливий, як живе срібло, називали таких людей в Україні. В позитивному сенсі. Тобто, він усім цікавився, реаґував, був у постійному русі, чи то комусь помогти, чи переложити з англійської на українську або навпаки, чи написати листа чи набрати на комп'ютері матеріял до друку; жартівливий, говорив різні жартиджовки, українською, англійської, польською, російською мовами, відповідно до теми розмови.

Ще молодим хлопцем, згадують його товариші, вирізнявся, чи то одягом, чи поведінкою. Тому його запам'ятовували вже після першої зустрічі.

Розповідав про свої пригоди з юнацьких часів, через дивізійні воєнні невигоди, полон в Ріміні й Англії, життя в Канаді.

Мав що розповідати.

На 16-ту році свого життя вступив до Української дивізії. Напевно приписав собі рік-два, бо до Дивізії офіційно приймали лише тих, хто закінчив 17 років. Але пізніше часто не вимагали метрики при зголошенні. Служив у курені фюзилерів, у важкій сотні сотника Романа Бойцуна, який нераз давав йому особливі доручення. І він їх виконував. Дуже успішно. І сотник Бойцун прислуховувався теж до думки на майже 10 років молодшого Славка. Бо Славко „всюди був і все знав", сказати б загально. В Ріміні був у курені молоді. Співав у хорі. В Англії чи радше у Шотляндії їздив вантажівкою й возив полонених на роботи на ферми.

В той час при звільненні дивізійникам офіційно не писали в рубриці „національність"—українець. Бо національність ототожнювали з громадянством даної держави. Отже, пиши: поляк або „рашіян". Як Славко дав собі раду з „національністю"? Винахідливо.

Він спитав урядовця, який йому видавав документи:

—Яка ваша національність?

—Шотляндець,—відповів урядовець, навіть гордо.

—А чи ви не живете у Британії?

—Так,—трохи здивувався шотляндець.

—Подивімося на мапу, що висить на стіні,—пропонує Славко.—Бачите, там є Україна в Радянському Союзі, як Шотляндія у Британії.

Подумав шотляндець й сказав секретарці:

—Друкуй: „українець".

До Канади приїхав на контракт „Ґайдро" як „брітіш сабджект" („британський підданий"). Бо інших не наймали. Як то сталося?

—Я зголосився до канадського аґента й відповідав на його запитання,—розповідав Славко.—А він не питався, чи я є „брітіш сабджект". Сам він так вирішив.

Славко врешті отримав працю, яку дуже любив, став інспектором Ontario Liquor Licence Board (онтарійська служба видачі ліцензій на алкогольні напої). Чому любив цю роботу? Бо мав постійно до діла з власниками ресторанів, поліцією, адвокатами, суддями. Завжди комусь радив, когось обороняв. Поліцаї дуже добре знали Джері в його дистрикті.

У громадському житті він найбільше був активним у Братстві дивізійників та Королівському Канадському легіоні (Український відділ). Він був членом управ Станиці Братства й останньо Крайової управи. Він був справжній побратим-дивізійник з великої літери.

В родинному житті був дуже гордий за своїх внуків і задля них, як казали колись, лишав варене і печене. Один з них музикант-композитор, другий—історик.

Кажуть, що нема людини, якої не можна б заступити. Із Славком, виглядає, що це дуже тяжко.

Роман КОЛІСНИК

ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ

Факт Голодомору в Україні у 1932-1933 роках сьогодні є незаперечним, а його трагізм–незбагненним. Вшановують пам'ять жертв цієї трагедії сьогодні у цілому світі, по цілому світу споруджу-ються пам'ятники невинним жертвам Голодомору-Ґеноциду в Україні.

Незабаром у Канаді, в Міссіссаґа, Онтаріо, коло Собору Успення Пресвятої Богородиці, постане ще один монумент–символічний Дзвін Пам'яті по жертвах Голодомору в Україні. Роботи по його спорудженні підходять до завершення.

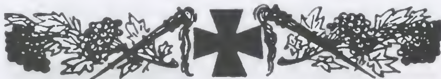
Ініціятива у спорудженні цього монументу, архітектурна ідея, фінансування та проведення усіх робіт належить колишньому дивізійнику–вірному та люблячому синові України–Евгенові Кострубі.

Доречі, саме Евген Коструба був активістом і головою будівельного комітету ще у 70-х роках минулого століття, під час будівництва самого Собору, а також, згодом, у 1988-му, у дворі Собору, за ідейної підтримки та натхнення нині покійної дружини Надії, спорудив символічний Пам'ятний Хрест з нагоди 1000-ліття Хрещення України.

Цього, 2010 року, до сумних роковин вшанування пам'яті жертв Голодомору заплановане завершення і освячення Дзвону Пам'яті – ще одного ґрандіозного шляхетного проєкту – поклику серця і веління душі відомого у громаді добродія і мецената Евгена Коструби.

Евген Коструба біля будови пам'ятника жертвам Голодомору.

Відійшли у вічність...

ВОЛОДИМИР ДАНИЛЮК
20.II. 1918 – 11.II. 2010

В четвер, 11 лютого, по короткій недузі, залишив ряди довголітній член Станиці, член управи, фінансовий референт, член Крайової управи (Контрольна комісія) Братства кол. вояків 1-ої УД УНА.

Панахида відбулася у вівторок, 15 лютого в похоронному закладі „Литвин-Литвин", в якому побратими з прапором взяли участь і віддали останній салют. Панахиду відслужили: о. Леонід Малков з Нюарку і о. мітрат Роман Мірчук із Виппані. Панахиду закінчено стрілецькою піснею „Видиш, брате мій...". Від Станиці попрощав покійного Василь Пелехатий.

Покійний залишив у смутку синів: доктора медицини з дружиною Андреєю, внука Стефана, внучку Катерину і доктора фармації Олеся з дружиною Джекі.

Володимир Данилюк народився в м. Ходорів, Західна Україна, в сім'ї залізничника–батько Леон, мати Ґелєна. Батько, колишній машиніст локомотиви, був інструктором машиністів Української Галицької Армії–маневрував панцерним поїздом „Залізняк".

Володимир закінчив в Ходорові гімназію в 1937 році. Згодом студіював на хемічному факультеті Львівської Політехніки три семестри за Польщі, три–за радянської влади, два останні–за німецької окупації. Був активним членом українських організацій м. Ходорова: „Просвіти", „Рідної школи", „Народного Дому", спортового клюбу „Зоря", „Сокола" та брав участь у національних маніфестаціях, походах. Належав до студентської громади „Основа" у Львові. За студентських часів був покликаний на військовий вишкіл до т. зв. „академічного леґіону", в якому проходив вишкіл у різних частинах польської армії. За німецької окупації працював у харчовому відділі м. Ходорова.

В 1944 році зголосився до Дивізії, з якою у Чехії пройшов рекрутський вишкіл, далі–фронтову службу у Словаччині, Австрії і Юґославії, у запасному вишкільному батальйоні. Були це часи повні невигод, щоденних труднощів, випадів, маршів та небезпечних

сутичок з комуністичними партизанами. Під кінець війни частина сотні попала до тітовського полону, з якого щасливо вдалося вийти при помочі англійського війська. У тому полоні пережив драматичний момент. Хлопець, 12-13-літній „партизан", в пілотці з зіркою, приклав йому револьвер до живота, кажучи: „Я замуцаю шваба", але, на щастя, старшина відігнав хлопця.

Через Австрію переїхав до Мюнхену в Баварії. Згодом у Німеччині працював в одному з таборів для біженців до виїзду до Америки в 1950 році. В Америці поселився в Нюарку, а згодом переніся до містечка Мейпелвуду.

В 1952 р. одружився з Лідою з дому Сак, родом з Бережанщини. Працював в інженерному відділі як технічний проєктант для внутрішнього устаткування і процесу виробу продуктів хемічних, фармацевтичних та рафінарійних фабрик.

Став активним членом спортового товариства „Чорноморська Січ" у ланках відбиванки, гокею та гри в бриджа; в Пластприяті опікуном пластових гуртків; у сумівському гуртку мандоліністів і відбиванки, член „Рідної школи", Українського Конґресового Комітету Америки, Народного Дому, церкви Св. Івана Хрестителя і школи. Був нагороджений Золотим хрестом за особливі заслуги.

В 1983 році став емеритом, а згодом померла його дружина. Підчас своєї емеритури працював касиром у кредитівці „Самопоміч". В 1998 році переніся до містечка Рандольф, Н. Дж. проживати з родиною свого сина.

Василь ПЕЛЕХАТИЙ

ВОЛОДИМИР ЧЕМЕРИНСЬКИЙ

1.I. 1924 – 21.IV. 2010

Володимир Чеменринський народився в селі Воронки, Золочівського району, Львівської області. Початкову освіту закінчив у Золочеві, а опісля вступив до технічної школи в Золочеві.

Серед бурхливих світових подій у 1943 р., як багато молоді, вступив до української Дивізії „Галичина", служив у саперному курені. Перебуваючи на фронті, попав у англійський полон, перебував у таборі в Італії. Опісля виїжджає до Англії, де був звільнений з полону.

За допомогою односельчан Григорія Попадюка і Володимира Пітика приїжджає до Торонта. Спочатку треба було знайти працю та помешкання, а опісля почав думати про сімейне життя. Познайомився з гарною, приємною молоденькою Марією Котелко та одружився з нею. Почалося сімейне життя, народилася доня Леся, а по кількох роках друга доня–Ірця. Сім'я Чемеринських–це свідомі українці, дуже релігійні. Вони так і виховали своїх донь, даючи їм найкращі прикмети у релігійному

й національному дусі. Також дали їм університетську освіту.

Володимир був членом Братства кол. вояків 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії, парафіянином Собору св. Покрови на вулиці Лідс; жертвував на релігійні та національні цілі; допомагав рідним в Україні.

Його улюбленим заняттям було столярство–майстрування речей з дерева. Будував для себе і для своїх знайомих. Любив спорт, а найбільше копаний м'яч.

Панахиду відправлено в похоронній каплиці „Кардинал", похований з Собору св. Покрови на цвинтарі св. Володимира в Овквіл на дивізійній секції біля дружини Марії, яка відійшла у вічність в 2008 році.

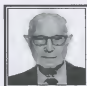
Залишив у глибокому смутку дочки Лесю й Ірцю, односельця приятеля з дитячих років Володимира Пітика з дружиною Анною, рідних в Україні та численних побратимів і приятелів.

Вічна Йому пам'ять!

В. П.

Д-р ЛЯЛЮК БОГДАН ЮЛІЙ

23. II. 1926 – 1. III. 2010

Народився 23 лютого 1926 року в Жидачеві. Із 8-ї кляси гімназії в Дрогобичі зголосився до Дивізії, в якій пройшов вишколи: рекрутський (Гайделягер), підстаршинський (Ляуенбурґ) і старшинський (Позен-Трескав) і особливий збройовий вишкіл у Лешанах, Чехія. Підчас останнього вишколу закінчив гімназію й здав іспит зрілости у Празі.

Перебуваючи в полоні в Італії, був комендантом таборової Вогневої сторожі, що складалася з 24 осіб. У бігу навпростець (218 змагунів) здобув перше місце.

Приїхавши до Канади, в Торонті, між іншим, займався будовою домів. Згодом поїхав до Німеччини, де закінчив медичні студії. В Торонті відчинив лікарську канцелярію, яку провадив понад 25 років.

Був особливо діяльним у Пласті. У Братстві дивізійників був членом Головної і Крайової управ. Був товариським і гостинним—в його домі відбувалися засідання Головної управи й останній Головний делегатський з'їзд Братства. Залишив у заповіті тисячу долярів на Станицю, яку Управа призначила на допомогу побратимам в Україні. За свою працю нагороджений Головною Управою Братства кол. вояків 1-ої УД

УНА—Золотим Хрестом за особливі заслуги.

Помер 1 березня. Залишив у глибокому смутку дочку Наталю (з чоловіком Й. Стерпе), сина д-ра Богдана (з дружиною Оксаною Давидович) та їх внука Руслана й внучку Аріянну.

Р. К.

ІВАН ЖИБАК

19. V. 1926 – 6.III. 2010

Уродженець зеленої Верховини, в селі Струпкові, Коломийського району, у родині свідомих українських діячів, Іван з малих літ виховувався в українському патріотичному дусі. По закінченні народньої школи вписався до Станиславівської української гімназії, де по якомусь часі вступив до Юнацтва ОУН.

У 1942 року його, разом з групою товаришів-студентів заподозрених у протинімецькій пропаґанді, арештувало ґестапо. Не знайшовши конкретних доказів, арештованих звільнено, а з вторгненням совєтського фронту в Галичину Іван зголосився до Української Дивізії.

Після підстаршинського вишколу він брав участь у словацько-словінській кампанії та у боях під Фельдбахом. В той час зложив присягу на вірність Україні, як вояк УНА. По капітуляції Німеччини попав у анлійський полон, де ділив долю і недолю дивізійників у таборах Белярії, Ріміні й Англії. У Ріміні використав нагоду й закінчив середньошкільний курс матурою.

Після звільнення з полону жив кілька років в Англії, а з початком 1951року еміґрував до Арґентини, де одружився й завів родину. На прожиток співпрацював в ділянці міжнародної торгівлі з д-ром Богданом Стернюком. В Арґентині включився активно у громадську працю, зокрема в Українському Видавничо-Інформативному Інституті, „Просвіті", СУМ, й Дивізійному Братстві, а потім в Українській Центральній Репрезентації, де якийсь час був Головою Головної Ради. До самої смерти редаґував часопис „Українське Слово".

Коли Блаженніший Патріярх Йосиф створив у Буенос-Айресі Філію Українського Католицького Університету, СКП, Іван став його студентом і продовж кількох років вивчав славістику.

Покійний залишив опечалених горем: дружину Марію Журбу, дочок Ольгу й Ліліяну, брата Миколу в Коломиї, внуків в Арґентині й дальшу родину в Україні. Похований на Українському Цвинтарі у М-те Ґранде, ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ!

Михайло ВАСИЛИК

З листів до редакції

Патріярхат УКЦ

Відгукуюся на статтю побратима Степана Ільницького п. н. „Урочисте проголошення патріярхату Української Католицької Церкви, яке не відбулося" (*Вісті Комбатанта*, ч. 3, 2009 р.).

Осмисливши природу християнської Церкви і багату спадщину християнського Сходу, поглибивши історичні шляхи нашого народу і Київського християнства, Блаженніший Йосиф підніс і розробив концепцію патріярхату на основі спадщини Володимирського християнства, на базі традицій стародавнього Києва. Ідея Києво-Галицького патріярхату була запропонована, щоб рятувати обидві вітки Української Христової Церкви–православну і католицьку, щоб дати структуральні рамки її перетривання, а також, щоб зберегти єдність Матірної Церкви з новими українськими церковними одиницями, котрі виникли на еміґрації. Ця ідея знайшла своїх палких прихильників і борців, але знайшлися й літеплі, кунктатори та особи з персональними амбіціями. Брак одностайности у змаганнях за велику ідею патріярхату дав можливість незичливим колам у ватиканській дипломатії ставити перепони на шляху до оформлення патріярхату. Майбутній історик докладно розкриє світлі та темні сторони цих процесів, вкаже на обставини й людей, що спиняли цей великий спонтанний змаг до церковного самовизначення.

Влітку 1975 р. сталася знаменна подія, коли Блаженніший прийняв титул Києво-Галицького патріярха, а Божий люд у Соборі Святого Петра таким його назвав. Цього не стерти з історії, цього годі змінити! Прецедент лишається. Від тоді всі листи й послання мають підпис: „Смиренний Йосиф, Патріярх, Кардинал".

Ярослав КОЛОДІЙ

Побратими, кол. Юнаки, пишіть спомини!

В журналі *Пластовий Шлях* ч. 4 (160) 2009 р. в статті „Правда про Українську Дивізію „Галичина" автор ген. Юрій Леськів пише: „Всім відомо, що в 1943 р. часто цілі кляси випускників гімназії, у різних містах Галичини, разом із своїми учителями, зголосилися добровольцями в ряди Дивізії „Галичина". Чи тільки гімназисти?

Як студент Державної Вчительської Семінарії, з українською мовою навчання, в місті Бучач, також із друзями зголосився до Дивізії. Значне число з нас, через молодий вік, були спрямовані до так званих юнаків для протиповітряної оборони.

Побратими, студенти Вчительських Семінарій, відгукніться на сторінках нашого журналу *Вісті комбатанта*, пишіть спогади з пережиття в юнацьких формаціях, щоб і ми. і наша участь була записана в історії боротьби за волю України.

Степан ПАСТЕРНАК

ЗМІСТ

(Закінчення)

ДО ІСТОРІЇ 1-ої УД УНА

СПОМИНИ

НАШІ ПОБРАТИМИ

ГУМОР І САТИРА

ОГЛЯДИ, РЕЦЕНЗІЇ

БРАТСТВО „БРОДИ–ЛЕВ"

БРАТСТВО кол. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

ПАМ'ЯТІ ВОЛОДИМИРА МАЛКОША